

T.C
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

SOSYAL BİLGİLER DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(4,5,6 VE 7. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ (4-7) ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1	SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2	SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
1.2.1	PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	6
1.2.2	İÇERİK ÇERÇEVESİ	7
1.2.3	ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI	8
1.2.4	ÖĞRENME KANITLARI	9
1.2.5	FARKLILAŞTIRMA	9
1.3	SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
1.3.1	ÜNİTELER, ÖĞRENME ÇIKTI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	13
1.3.2	MATEMATİK DERSİ 5-8. SINIFLAR DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI	15
1.4	SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	15
	4. SINIF	
	5. SINIF	
	6. SINIF	
	7. SINIF	

1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ (4, 5, 6 ve 7. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Türk Eğitim Sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ile kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlıklar bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin çok yönlü gelişimini etkili bir şekilde desteklemek amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, değişen ve gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla geliştirilmiştir. Bu amaçla programda kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimlere yer verilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Sosyal bilgiler doğası gereği tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, arkeoloji, antropoloji, ekonomi, hukuk, siyaset gibi bilim alanlarının ürettiği bilgilerin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan programın içeriği bireyin faaliyetlerinin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçekte konumlandırılması şeklinde planlandığı disiplinler arası bir yapıda hazırlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilme sürecinde köklü bir anlayış değişikliğine gidilmiştir. Türk Eğitim Sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ile kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlıklar bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin çok yönlü gelişimini etkili bir şekilde desteklemek amaçlanmıştır. Öğretim programında çocukların ihtiyaç duyabilecekleri bilgiler uygun zihinsel becerilerle bütünleştirilmiş bilgi ve beceriyi bir arada yansıtan öğrenme çıktısı olarak şekillendirilmiştir. Bu tasarıma dayalı öğrenme sürecinin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için konu içeriği sadeleştirilmiştir. Öğrenme çıktılarında işe koşulan beceriler arasında hiyerarşik veya taksonomiye dayalı bir yaklaşım yerine becerilerin birbirini destekleyeceği ve becerilerin birbirini tamamlayıcı özelliği benimsenmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda hem bireyin kendi yaşamıyla hem de bireyin yaşadığı devlet ve toplumla ilişkisini dikkate alan bir yapı oluşturulmuştur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kavramsal beceriler (temel, bütünlük, üst düzey düşünme), alan becerileri (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal-duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal yaşam, birleşik), okuryazarlık becerileri (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel) ve değerlerin (adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, bağımsızlık, sorumluluk, vb.) kazandırılması amaçlanmaktadır. Program içerisinde günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinebilmeleri amaçlanmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın temel öğelerinden biri de toplumsal yaşam için vazgeçilmez olarak ifade edilebilecek değerlerdir. Sosyal Bilgilerin Dersi Öğretim Programı doğası gereği değerler eğitiminin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir. Bu minvalde "erdem-değer-eylem" modelinde yer alan değerler, öğrenme yaşantıları sürecinde işe koşulmuştur. Öğretim programında beceriler, okuryazarlıklar, eğilimler ve değerler gibi programlar arası bileşenler öğretme-öğrenme uygulamaları ile ilişkilendirilerek verilmiştir. Tüm bu süreçle sosyal bilgiler derslerinin bütüncül, dikkat çekici, anlaşılır ve günlük hayat ile bağlantılı bir biçimde öğretilmesi amaçlanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, lâik, demokratik, mili ve evrensel değerleri yaşatmaya istekli etkin vatandaşlar olarak yetişmeleri,
2. Kendini tanıyan ve gelişime açık bireyler olarak toplumsal rollerine ilişkin bilgi sahibi olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine katkıda bulunmaları,
3. Etkili iletişim becerilerine sahip olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine yönelik olumlu iletişim becerileri geliştirmeleri,
4. Yaşadığı çevrenin ve ülkemizin doğal çevre özelliklerini tanımaları, doğa ve insan arasındaki etkileşimi çözümleyebilmeleri ve doğal kaynakları koruma sorumluluğuna sahip olmaları,
5. Sürdürülebilir bir yaşam için yerelden küresele insanın doğal ve beşeri çevre etkileşimini sorgulamaları,
6. Ülkemizde afetlerin etkilerinin azaltılması konusunda yapılması gerekenlere ilişkin öngörülebilir bulunmaları,

7. Ülkemizin bölgesel ve küresel sorunların çözümünde üstlendiği rolü ve ülkemizin bölgesel ve küresel önemini yorumlamaları,
8. Türk milletinin insanlığın ortak mirasına katkılarını, Türk tarihini, kültürünü, millî ve manevi değerlerimizi bilen, ortak kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk sahibi bireyler olmaları,
9. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu sürecinde Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği fedakarlık ve dayanışmadan yola çıkarak millî birliğin önemine yönelik çıkarımda bulunmaları,
10. Cumhuriyetin Türk milletine siyasi, sosyal ve kültürel katkılarını yorumlayabilmeleri,
11. Demokrasi ilkelerinin Türkiye Cumhuriyeti'nin yönetim yapısındaki rolünü ve ülkemizde demokrasinin gelişim süreçlerini yorumlayabilmeleri,
12. Türkiye Cumhuriyeti'nin yönetim yapısıyla demokrasinin ilkelerinin ilişkisini çözümlenmeleri ve ülkemizde demokrasinin gelişim süreçlerini yorumlamaları,
13. Demokratik katılımın öneminin farkında olmaları, yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini deneyimleyebilmeleri,
14. Demokratik katılımın gerekliliğinin farkında olmaları ve yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini geliştirmeleri,
15. Ekonominin temel kavramlarından yola çıkarak ekonomik faaliyetler ve üretimin ulusal kalkınmadaki rolünü çözümlenmeleri,
16. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkilerini değişim ve süreklilik açısından yorumlayabilmeleri,
17. Sosyal bilimlere ilişkin metodolojik bilgiye sahip bireyler olarak toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretebilmeleri,
18. Toplumsal sorunlara yönelik sosyal bilimlerin araştırma ve inceleme yöntemlerini kullanarak fikir ve çözüm üretmeleri
19. Öğrenme ve araştırma süreçlerinde bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmaları ve dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe ilişkin farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında özel amaçlar ve öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

1.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Bu ders programının uygulanması sürecinde şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğretim programlarının temel öğeleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni" Sosyal Bilgiler Dersi'nin öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanması, öğrenme-öğretme uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme değerlendirme süreçlerinin planlanması ile hazırlanacak materyal ve kitap yazım süreçleri için referans kaynak olarak kullanılacaktır. Tüm eğitim ve öğretim süreçleri ile kitap ve materyallerin tasarım süreci "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir. Türkçemizin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılacağı, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Araştırma, inceleme ve sorgulama gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.
- Öğrenme alanlarının işleniş sırası ve öğrenme alanlarına ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate almalıdır.
- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerini içeren programlar arası bileşenler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Öğretim programında yer alan okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile değerler ve eğilimler notla değerlendirilmemeli ancak uygun ölçme-değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin bu alanlardaki gelişimleri takip edilmelidir.

- Programda yer alan öğretme-öğrenme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmalıdır. Kitap yazım sürecinde öğrenme yaşantılarında verilen içerikler dışında güncel içeriklere ve farklı ilişkilendirmelere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
- Öğrenme kanıtları öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük yaşamla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye zamanında, yargılayıcı olmayan ve motive edici geri bildirimler sağlanmalıdır.
- Farklılaştırma bölümünde ifade edilen içeriklere ders kitaplarında yer verilmeyecektir. Bu içerikler sadece e-içerik olarak sunulabilir. Zenginleştirme ve destekleme uygulamaları, ihtiyaç hâlinde sınıftaki bireysel açıdan farklı özelliklere sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde planlanmalıdır.
- Program içeriğinde düşünce, eylem, kişilik özellikleri ve eserleriyle öne çıkan tarihî karakterlere vurgu yapılmaktadır. Öğretme-öğrenme uygulamalarında tarihî karakterlerin biyografileri verilirken ezberden kaçınılmalı, bu kişilerin söz konusu alana katkılarına ve ortaya koydukları eserlere vurgu yapılmalıdır.

1.2.1. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu tanımaları ve toplumsal hayata uyum sağlayabilecek şekilde çok yönlü gelişmeleri desteklenmektedir. Bu amaçla alan bilgisi ve becerilerinin yanı sıra, kavramsal, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile değerler ve eğilimlere yer verilmiştir. Programlar arası bileşenler öğretme-öğrenme yaşantıları ile doğrudan ilişkilendirilerek bunların eğitim-öğretimin etkin ve ayrılmaz bir unsuru hâline gelmesi sağlanmıştır. Bu bağlamda öğretim programında benlik (kendini tanıma, kendini yönetme, kendini düzenleme), sosyal yaşam (iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık) ve ortak/birleşik (uyum, esneklik, sorumlu karar verme) sosyal ve duygusal öğrenme becerilerine yer verilmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin bilgi teknolojilerinde ve yaşam koşullarında meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmeleri bağlamında ihtiyaç duyacakları birtakım sosyal yaşam becerilerinin geliştirilmesi amacı güdülmektedir. Bu amaçla sosyal bilgiler dersinde beceri ve eğilimleri kapsayan ve bunları bilgiyle işe koşan okuryazarlık becerilerine yer verilmesi oldukça önemlidir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin başta vatandaşlık okuryazarlığı olmak üzere bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, sanat okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı, sürdürülebilirlik okuryazarlığı, finansal okuryazarlığı ve veri okuryazarlığı becerilerine yer verilmiştir. Öğretim uygulamalarında söz konusu okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi için öğrencilere farklı fırsatlar sağlanmalıdır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aile bütünlüğü, dostluk, duyarlılık, dürüstlük, mütevazılık, sorumluluk, estetik, temizlik, vatanseverlik, çalışkanlık, bağımsızlık, saygı, sevgi, yardımseverlik, tasarruf, mahremiyet, sabır ve sağlıklı yaşam olmak üzere insani, millî ve evrensel değerlere yer verilmiştir. Söz konusu değerler uygun içerik, materyal ve yöntemlerle desteklenerek öğretim uygulamaları ile bütünleştirilmelidir.

Eğilimler, kısaca hem bilişsel hem duyuşsal özellikleri kapsayan zihinsel alışkanlıklar olarak tanımlanabilir. Eğilimler bireylerin herhangi bir zorlama olmaksızın bilinçli bir şekilde sergilediği davranış örüntüleridir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, daha önce bahsedilen becerilerin davranışa dönüştürülmesi ve daha iyi anlaşılması bağlamında öğrencilerde merak, öz yeterlilik/kendine inanma, sorumluluk, oyunseverlik, yaratıcılık, merak ettiği soruları sorma, özgün düşünme, öz güven, uzmanlaşma, bağımsızlık, empati, analitiklik, gerçeği arama ve eleştirel bakma eğilimlerinin geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda eğilimler, kazandırılmak istenen beceri ve değerlerin davranışa dönüşmesinde motivasyon kaynağı olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı açısından oldukça önemli bir yerde durmaktadır. Bu sebeple sosyal bilgiler derslerinde programda yer alan eğilimlerin uygun yöntem tekniklerle işe koşulması gerekmektedir.

1.2.2. İçerik Çerçevesi

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerik çerçevesi bölümünde öğrencilere öğrenme alanları kapsamında öğretilecek konulara yer verilmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi içeriği "Birlikte Yaşamak", "Evimiz Dünya", "Ortak Mirasımız", "Yaşayan Demokrasimiz", "Hayatımızdaki Ekonomi", "Teknoloji ve Sosyal Bilimler" olmaz üzere 4.sınıftan 7.sınıfın sonuna kadar altı (6) öğrenme alanı altında tasarlanmıştır. Bu bağlamda;

- **Birlikte Yaşamak** öğrenme alanında öğrencilerin içinde yer aldıkları toplumsal hayatı tanımalarına; sosyal bilgiler dersi hakkında fikir sahibi olmalarına; dâhil olduğu ve olacağı gruplara, rollere, hak ve sorumluluklara, etkili iletişim, farklı bireysel ve kültürel özelliklere saygı duymanın, yardımlaşma ve dayanışmanın toplumsal birlik açısından önemine ve Türk toplumunun millî meseleler karşısındaki tutumuna değinilmiştir.
- **Evimiz Dünya** öğrenme alanında temel düzeyde harita kullanımı, insanın yaşadığı yerin coğrafi koşullarından nasıl etkilendiği ve bu koşulları nasıl etkilediği, yakın çevrede yaşanan afetler ve bu afetlerin olası etkilerinin azaltılmasından bahsedilmiştir. Yaşanılan ilin göreceli konum özelliklerine, doğal ve beşerî çevredeki değişimlere, yaşanılan ilde afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenlere değinilmiştir. Ülkemize komşu devletlerin temel özellikleri; ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özellikleri; ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkileri; ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birlikleri; küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişim ile bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolü konu edinilmiştir.
- **Ortak Mirasımız** öğrenme alanında; oyun ve oyuncak tarihi, geleneksel oyunlar, aile tarihi, ortak kültürel mirasımız, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşam, Anadolu ve Mezopotamya medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkılarında bahsedilmiştir. Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarına, İslamiyet'in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimlere, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecine, Osmanlı Devleti'nin bir cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalara, değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklere ve Osmanlı kültür ve medeniyetine değinilmiştir.
- **Yaşayan Demokrasimiz** öğrenme alanında Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği toplumsal dayanışmaya, cumhuriyetin hayatımıza katkılarına, cumhuriyet ve demokrasinin temel niteliklerine, demokrasi ve cumhuriyet kavramı arasındaki ilişkiye, demokratik katılımın önemine, etkin vatandaşın özelliklerine, toplumsal sorunlara temel hak ve sorumluluklar çerçevesinde çözüm üretilmesine, toplumsal yaşamda karşılaşılabilecek sorunlara, yönetimin karar verme sürecine etki eden faktörlere, toplumsal yaşamdaki düzenin sürdürülmesinde hakların ve sorumlulukların önemine, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarının kullanımına etkilerine, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısına, ülkemizde demokrasinin geçmişten günümüze gelişimine ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara değinilmiştir.
- **Hayatımızdaki Ekonomi** öğrenme alanında doğal kaynakların sınırlılığına; istek ve ihtiyaçları belirlerken bilinçli seçimler yapabilmeye; üretim, dağıtım, tüketim sürecine, kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine, bütçe planlamanın önemine, yaşanılan ildeki ekonomik faaliyetlere, Türkiye'nin kaynaklarına, ekonomik faaliyetler ile meslekler arasındaki ilişkiye, bir ürünün yatırım ve pazarlama sürecine, millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarına değinilmiştir.
- **Teknoloji ve Sosyal Bilimler** öğrenme alanında ise dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe, bilim insanlarının çocukluk yaşantılarına, teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına, buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine, teknolojinin kültürel değişime etkisine; telif, patent ve fikrî mülkiyet haklarına, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal yaşama etkilerine, toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlerin çözüm yollarına değinilmiştir.

1.2.3. Öğrenme Öğretme Uygulamaları

Öğrenme öğretmen uygulamaları sürecinde öğrenme yaşantıları alana özgü beceriler, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler gibi temel bileşenlerin içerik öğeleriyle bütünleştirilerek öğrenme deneyim ve etkinliklerine dönüştürüldüğü kısım olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme yaşantıları düzenlenirken öncelikle öğrenenlerin hazır bulunuşluk düzeylerinin gözden geçirilmesi bağlamında bir ön değerlendirme yapılması önem arz etmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları ön yaşantı ve deneyimlerin güncel yaşama ait kavram ve süreçlerle ilişkilendirilmesi adına köprü kurma etkinliğiyle derse geçiş yapmak gerekmektedir. Köprü kurma ile ilgili süreçler gerçekleştirilirken ön öğrenmeler ve gerçek yaşam ile ilişki kurulması kadar bu derse ait alan becerileri arasında da bir bağlantı kurulması noktası gözden kaçırılmamalıdır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, toplum ve çevre ile gerçek yaşamdan hareketle yatay ve dikey ilişkiler göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğrenme çıktıları, kavramsal beceriler ve alan becerileri, bu beceriler ile ilişkili olan okuryazarlık becerileri, üst düzey düşünme becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler ve değerlerin bütüncül bir biçimde ele alınması ile yapılandırılmıştır. Öğrenme çıktıları ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak öğrenme yaşantıları oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde öğretmenlerden bilgiye ulaşma, kullanma ve sorgulama aşamalarında öğrencilere rehberlik etmeleri, öğrencileri derse katılım ve düşüncelerini paylaşma konusunda desteklemeleri, nitelikli ve fırsat eşitliğinin ön planda olduğu bir öğrenme ortamı düzenlemeleri ve sınıfta paylaşımcı bir rol üstlenmeleri beklenmektedir.

Sosyal bilgiler dersine ait öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinde, ilgili konu ve becerilerin öğretiminde aktif öğrenen profilini desteklemek adına tümevarımcı bir bakış açısı gözetilmelidir. Öğrenenlerin tümevarımcı sorgulama sürecini deneyimlemeleri için öğretmenin birtakım örnek ve ipuçları sunma yoluyla öğrencilerin ilgili içerik ve becerilere ulaşmalarının destekleyen bir öğretim modelini benimsemesi gerekmektedir. Bu noktada sorgulamaya dayalı öğretim modeli, iş birliğine dayalı çalışmalar, zihin haritaları, gezi gözlem, sanal tur, yaratıcı drama, beyin fırtınası, örnek olay, soru-cevap, tartışma gibi yöntem ve tekniklerle zenginleştirildiği bir sürecin takip edildiğini söylemek mümkündür. Kullanılacak öğretim materyallerinin belirlenmesi bağlamında öğrenen ihtiyaçlarının gözetilmesi gerektiğinde işitsel, görsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli materyaller işe koşulmalıdır. Öğretim materyallerinin gerçek yaşamda kendine yer bulan belge, bilgi, doküman, hatıra, çizgi roman, gazete haberi, hikâye kitabı gibi araçlar kapsamında belirlenmesi ve kullanımı diğer bir önemli husustur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğrenme yaşantılarında gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus içeriğe uygun olacak biçimde değerlerin dâhil edilmesidir. Bu bağlamda öğrencilerin değerleri içselleştirebilmeleri için değerlere uygun davranış geliştirebilecekleri yaşantılar oldukça önemlidir. Bu amaçla öğrencilerin değerlere dayalı katılımcı sınıf ortamlarının oluşturulması ve bu ortamların okul kültürü ile desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca uygun görülen durumlarda değer açıklama, değer analizi, eylem yolu ile öğrenme gibi farklı değer öğretimi yaklaşımları da işe koşulmalıdır. Değerlere uygun yaşantıların gözlemlenebilmesi ve deneyimlenebilmesi amacıyla sınıf ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır.

1.2.4. Öğrenme Kanıtları

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme sürecini ifade eden öğrenme kanıtları öğrencilerin öğrenme süreci içerisindeki gelişimlerinin izlenmesi amacıyla biçimlendirici değerlendirme esas alınarak yapılandırılmıştır. Öğrenme sürecinin başında önceki öğrenmelerin değerlendirilmesi amacıyla ön değerlendirme uygulamalarına yer verilmiş, öğrenme sürecinin değerlendirilmesi amacı ile de farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri öğrenme kanıtları şeklinde kullanılarak öğrencilerin gelişimlerinin izlenmesi amaçlanmıştır. Beceriler ve programlar arası bileşenlerin etkili bir şekilde değerlendirilebilmesi için programda öğrenme kanıtlarına yer verilmiştir.

Programda ölçme ve değerlendirme araçları kullanılırken öğrenme çıktıları, öğrenme çıktısına esas olan alan becerileri veya kavramsal beceriler ve programlar arası bileşenlerin sınırları dikkate alınmalıdır. Bütüncül yaklaşıma uygun olacak şekilde, öğrencilerin farklı özelliklerini ortaya koyabilecekleri süreç odaklı değerlendirme araçları kullanılmalıdır. Ölçme değerlendirme uygulamaları sürecinde öğrencilerin gelişimlerinin farklı olabileceği gözden kaçırılmamalı, her öğrenciden her alanda aynı ilerlemeyi göstermesi beklenmemelidir. Öğrencilerin farklı beceri alanlarında farklı düzeylerde gelişim gösterebileceği düşünülerek öğrenme süreci bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu amaçla programda öğrenme sürecini izlemeye fırsat verebilecek biçimlendirici ölçme araçlarına yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme çıktılarının özelliklerine uygun olarak performans değerlendirmeye yönelik bireysel veya grupta yürütülebilecek görevler ve bu performansların ölçülebilmesi amacıyla bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öğrenme günlüğü, gözlem formu, performans görevi, çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, anekdot, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, mülakat, akran değerlendirme gibi farklı ölçme araçlarına yer verilebilir.

1.2.5. Farklılaştırma

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kapsamında iki temel farklılaştırma süreci işe koşulmalıdır. Bu noktada, öğrenme yaşantıları ve içeriklerinin öğrenen gereksinim ve özellikleri bağlamında desteklenmesi ya da zenginleştirilmesi söz konusudur. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenenler için yapılacak olan destekleme etkinlikleri kullanılan öğretimsel araç ve kaynağın daha sade, yalın ve basit hâlinin hazırlanmasını olduğu kadar öğrenen ihtiyaçları doğrultusunda seçilecek materyallerin (işitsel, görsel, dijital, gerçek yaşam nesnesi, maket vb.) geliştirilmesi ya da sınıf ortamına getirilmesi süreçlerini de kapsamaktadır. Bu kapsamda görüşme yapma, etkinlikleri çeşitli yollarla somutlaştırma, belgesel veya animasyon film izleme, şarkı sözü, hikâye ve şiir yazma, çocuk kitapları, resimler ve boyama sayfaları kullanılabilir. Bu noktada destekleme ister süreç, ister ürün bağlamında gerçekleştirilecek bir özelliğe sahiptir. Yani gerektiğinde seçilen materyaller aynı kalmakla beraber, öğretmenlerce daha somut ve basit öğrenme deneyimlerini desteklemek adına farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin de işe koşulması şeklinde yürütülebilir. Öğretmenler çoklu zekâ kuramı doğrultusunda öğrencilerin öğrenme stil ve profilleri bağlamında da farklı yöntem ve teknikleri kullanabilecektir. Özellikle somut öğrenme yaşantılarının basit ve yalın bir biçimde kazanılması kapsamındaki sadeleştirme etkinlikleri için dramatizasyon, eğitsel oyunlar, bireysel öğrenci çalışması, gösterip anlatma, örnek olay sunumu, hikâye anlatımı gibi öğretimsel tekniklerden yararlanılabilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması kapsamında diğer bir farklılaştırma etkinliği olarak üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, farklı yetenek ve özelliklere sahip olan öğrenenlere daha zengin ve derin öğrenme bakış açılarının kazandırılması kapsamında gerçekleştirilen zenginleştirme etkinliklerinden bahsetmek mümkündür. Bu farklı ve zenginleştirilmiş öğrenme yaşantılarının hazırlanmasında proje tabanlı öğretim, okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı, okul dışı paydaşlarla iletişim gibi farklı öğretimsel yöntem ve teknikler kullanılabilir. Zenginleştirme etkinlikleri kapsamında öğrencilerin kendi özgün fikir ve ürünlerini ortaya çıkarmalarını destekleyecek etkinlikler yapılabilir. Öğrenciler kendi ürünlerini geliştirmeleri bağlamında kısa film çekimi, üç boyutlu harita yapımı, dijital sergi, dijital öykü yazımı, dijital içerik üretimi ve karikatür çizme gibi etkinliklerle desteklenebilir. Zenginleştirme etkinlikleri kapsamında gelişmiş ve daha üst düzey bir sunum ve içeriğe sahip bir materyalin seçimi (hikâye kitabı, biyografi, resmi yönerge ve kanun, web sayfası vb.) kadar ilgili öğrenme alanı içeriğinin ve becerisinin gelişmiş üstün yeteneklere sahip öğrencilerce daha etkili edinilmesini sağlama adına seçilen öğretimsel yöntemin çeşitlendirilmesi seçeneği de işe koşulabilir. Bu noktada sadeleştirme etkinlikleri kapsamında da ifade edildiği gibi zenginleştirme etkinlikleri benzer şekilde süreç veya ürün bağlamında gerçekleştirilmeye açıktır.

1.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

1.3.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

4. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Birlikte Yaşamak	3	18	17
Evimiz Dünya	3	19	17
Ortak Mirasımız	3	19	17
Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	12	11
Okul Temelli Planlama*	-	4	4
TOPLAM	17	108	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planların ve yıllık planlarda ifade edilir.

5. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Birlikte Yaşamak	3	16	15
Evimiz Dünya	4	22	20
Ortak Mirasımız	3	18	17
Yaşayan Demokrasimiz	4	24	21
Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	6	5
Okul Temelli Planlama*	-	6	5
TOPLAM	19	108	100

6. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Birlikte Yaşamak	3	16	15
Evimiz Dünya	4	18	17
Ortak Mirasımız	4	22	20
Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
Hayatımızdaki Ekonomi	3	16	15
Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	12	11
Okul Temelli Planlama*	-	6	5
TOPLAM	19	108	100

7. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
Birlikte Yaşamak	3	16	15
Evimiz Dünya	2	10	9
Ortak Mirasımız	3	25	24
Yaşayan Demokrasimiz	4	22	20
Hayatımızdaki Ekonomi	2	12	11
Teknoloji ve Sosyal Bilimler	3	17	16
Okul Temelli Planlama*	-	6	5
TOPLAM	17	108	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planların ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.3.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4, 5, 6 VE 7. SINIFLAR DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
Sosyal Bilgiler 4. Sınıf	16	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 5. Sınıf	16	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 6. Sınıf	18	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 7. Sınıf	19	19,5 cm X 27,5 cm

4. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında; öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin çerçevesi ile ilgili fikir sahibi olmaları ve derse yönelik olumlu tutum geliştirmeleri için sosyal bilgiler dersini tanımaları ve bireysel özelliklere saygı duymanın önemini fark ederek toplumsal birliği sürdürmeye yönelik öneriler geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama

EĞİMLER E1.4. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Merak Ettiği Soruları Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Tanıma, SDB1.3. Öz Yansıtma/Kendini Uyarılama, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D5. Dostluk, D6. Duyarlılık, D7. Dürüstlük, D11. Mütevazılık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.10. Çıkarım Yapma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.1.1. Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme
- Kanıtlardan hareketle sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını belirler.
 - Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına günlük yaşamdan örnekler verir.
 - Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını kendi cümleleriyle ifade eder.
- SB.4.1.2. Bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin çıkarım yapabilme
- İlgi alanlarını, güçlü yönlerini, geliştirmesi gereken yönlerini listeler.
 - Kendisi ile yakın çevresindeki bireylerin ilgi alanlarını, güçlü yönlerini, geliştirmesi gereken yönlerini karşılaştırır.
 - Farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin fikirlerini açıklar.
- SB.4.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme
- Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmenin bir gereklilik olduğunu açıklar.
 - Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmeye katkıda bulunan benzer örnekleri inceler.
 - Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmeye yönelik öneriler geliştirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sosyal Bilgiler Dersinin Hayatımıza Katkısı
Bireysel Özelliklere Saygı Duyma
Toplumsal Birliğin Sürdürülmesi

Anahtar Kavramlar

geliştirilebilir yönler, güçlü yönler, ilgi alanı, sosyal bilgiler, toplumsal birlik, yetenek

ÖĞRENME

KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; bütüncül dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu, öğrenme günlükleri, kontrol listesi, çalışma yaprakları, grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarı hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ders kavramını bildikleri, yetenekli ve gelişime açık yönlerine ilişkin farkındalıklarının, sınıf ve okul kuralları hakkında temel düzeyde bilgilerinin olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere hayat bilgisi dersinde neler öğrendikleri sorularak bu derste öğrendiklerine ilişkin sınıfça zihin haritası oluşturulur. Öğrencilerle küçük grup çalışmaları yapılarak hayat bilgisi dersinde öğrenilenler, bir şerit üzerinde farklı şekillerde (yazı, görsel vb.) ortaya konulur.

Sınıf ve okul kurallarına ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Sosyal bilgiler dersi ile ilişkili olabilecek gazete haberleri, karikatürler, afişler, fotoğraflar vb. materyaller aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik genel bir fikir edinmesi amaçlanır (OB4.1., SB1., OB4.1. SB2.). Ayrıca öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır (E3.8.).

Okul veya sınıf kurallarına uyulmadığında öğrencilerce yaşanabilecek durumlara ilişkin örnekler veya görseller verilerek bir tartışma başlatılır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

SB.4.1.1.

Öğrenciler gruplara ayrılır ve gruplara sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal yaşama katkılarına dair örnek olaylar sunulur (SDB2.2., SDB2.2. SB4.). Örnek olaylar, kendini tanıma, özgüven kazanma, kişiler arası ilişkiler, hak ve sorumluluklarımız, yaşadığımız yerin özellikleri, millî ve manevî değerlerini tanımayla ilgili olabilir. Örnek olayların sunumunda senaryolu çizgi romanlar ve hikâyeler gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar kullanılabilir. Gruplar bu kaynakları inceleyerek sosyal bilgiler dersinin katkılarına ilişkin görüşlerini görsel veya yazılı bir biçimde sınıfta paylaşırlar. Paylaşılan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ölçeği ile değerlendirilebilir (OB1.3. SB3., SDB2.1., SDB2.1. SB4.). Öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama nasıl katkıda bulunabileceğine dair örnekler vermeleri istenir. Bunun için öğrenciler bireysel çalışmaya yönlendirilirler (SDB1.1., SDB1.1.SB1.). Bu aşamada öğrencilerden kâğıtlara sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamına sağlayacağı katkılara örnekler yazmaları istenir. Yazılan örnekler sınıf içinde paylaşılır (SDB2.1., SDB2.1.SB1.). Örnekler bireysel ve toplumsal katkılar temel alınarak sınıflandırılır. Daha sonra öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını ortaya koyabilecekleri kavram ağlarına dayalı oluşturulmuş çalışma yaprakları, doldurmaları için öğrencilere dağıtılır. Sosyal bilgiler dersinin gelecekte kendilerine sağlayacağı katkılara ilişkin düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır. Bu aşamada zaman tüneli tekniği kullanılır ve öğrencilerden 4. sınıfın sonuna geldiklerinde sosyal bilgiler dersinin kendilerine sağlayacağı katkıları ifade etmeleri beklenir (E2.5.). Zaman tüneli sınıf ortamında farklı materyaller kullanılarak oluşturulabilir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik slogan bulmaları istenir (E3.3.) ve sloganlar sınıf içinde paylaşılır. Öğrencilerin sloganları özgünlük, konuyu yansıma gibi ölçütler konularak bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Bunun yanında öğrenciler diğer arkadaşlarının sloganları ile ilgili akran değerlendirme formu aracılığı ile görüş bildirebilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

SB.4.1.2.

Öğrencilerin ilgi alanlarını, güçlü ve geliştirilebilir yanlarını fark edebilecekleri, yaşamlarında hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları şeyleri ifade edebilecekleri drama çalışmaları veya eğitsel oyunlar ile derse başlanır (D6.1., D11.1.). Etkinlikler, öğrencilerin olumlu benlik algısı geliştirmelerini destekleyecek şekilde yapılandırılmalıdır (E1.4.). Öğrencilerin önce kendi özelliklerini ardından sınıf arkadaşlarının olumlu özelliklerini ortaya koymalarını sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir (SDB1.3., SDB1.3.SB1.). Öğrencilerden seçeceği bir arkadaşı ile görüşme yaparak ilgi alanlarını, güçlü ve geliştirilebilir yanlarını ve hoşlanıp hoşlanmadıkları şeyleri karşılaştırmaları istenir. “Sınıfımızda herkesin kalemi aynı olsaydı ne olurdu?”, “Bir orkestrada herkes aynı enstrümanı çalsaydı nasıl olurdu?”, “Bir voleybol takımında herkes sadece servis atmakta iyi olsaydı, ne olurdu?”, gibi sorulardan sonra “Hepimiz aynı özelliklere sahip olsaydık nasıl bir hayatımız olurdu?” sorusu yöneltilir. Verilen cevaplardan yola çıkılarak öğrencilerin farklılıkların zenginlik olduğunu fark etmeleri sağlanır (D14.1.). Öğrencilerin bireysel farklılıkların olağan olduğuna ve günlük yaşamı zenginleştirdiğine yönelik çıkarım yapmaları amacıyla sevdikleri renklerle ellerinin izlerini çıkarmaları ve bunları sınıfta sergilemeleri gibi farklı etkinlikler yapılabilir (OB4.1., OB4.2., OB4.3., OB4.4.). Konuşma beletleri tekniği kullanılarak öğrencilerin farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemi ile ilgili konuşmaları istenebilir. Değerlendirme etkinliği olarak farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemini açıklayabilecekleri bir çalışma yaprağı kullanılır.

SB.4.1.3.

Sınıf kültürünü güçlendirmeye yönelik örümcek ağı tekniği gibi etkinlikler aracılığıyla derse başlanır (E.2.5). Bu teknikte, öğretmen eline bir ip yumağı alarak çember oluşturur ve sınıfa farklı görüşlerini ifade edebilecekleri bir soru yöneltilir. Öğrenciler sırayla soruya cevap verdikten sonra yumağı istediği bir arkadaşına atar, yumak en son kişiye atıldığında farklı fikirlere ve özelliklere rağmen buradaki ağ gibi bir bütün olduğu vurgulanır (SDB2.3., SDB2.3.SB2.). Bu bütünlüğün toplumsal birliğimizi simgelediği ifade edilir ve bu birliği sürdürmek için neler yapmamız gerektiği sorulur. Her öğrenci cevap vererek yumağı kendisinden önceki arkadaşına atar. Buradaki amaç birlikte, uyum içinde yaşamaya devam etmemiz için dikkat etmemiz gereken bazı davranışların olduğunun anlaşılmasıdır (D6.2.). Bu davranışlara dikkat edilmediğinde neler olabileceğine dair kısaca konuşulur (E3.11.). Etkinlik sonunda öğrencilerin toplumsal birliği sürdürmek için dikkat edilmesi gerekenlere dair farkındalıkları öğrenme günlükleri kullanılarak kontrol edilebilir. Aile içinde, sınıfta ve okulda birlikte yaşamayı destekleyecek dostluk, dürüstlük, saygı ve sorumluluk değerlerine odaklanılan örnek olaylar incelenir. Bu aşamada değer analizi veya değer açıklama gibi yöntemlerden ya da atasözleri ve deyimlerden yararlanılabilir (D5.1., D7.2., D14.2., D16.2., D2.2.). Aile içinde, sınıfta ve okulda toplumsal birliğe katkıda bulunmak için yapılabilecekler dair öğrencilere fikirlerini ifade etmeleri için fırsat verilir. (SDB2.1., SDB2.1.SB2.). Ardından öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup “Aile, sınıf ve okul ortamında birlikte daha mutlu yaşamak için neler yapabiliriz?” sorusunu yanıtlamak için öneriler belirler. Bu önerileri basın bülteni, reklam metni, broşür veya poster yolu ile sınıf ortamında sunmaları istenebilir (E1.4., E2.2., E3.3.). Sunum sürecinde kontrol listesi veya bütüncül dereceli puanlama anahtarı. Grup çalışmaları, grup değerlendirme formu kullanarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik dijital ortamda poster hazırlanabilir. Bu posterlerden faydalanarak "dijital bir sergi" oluşturulabilir.

Farklı bireysel özelliklere sahip olmanın zenginlik olduğunu şarkı sözü veya dijital öykü yazarak anlatmaları istenebilir.

Dijital araçlar kullanılarak toplumsal birliği sürdürülmesiyle ilgili farklı fikirleri içeren çizgi roman hazırlanması istenebilir.

Destekleme

Konunun sadeleştirip somutlaştırıldığı çalışma yaprakları hazırlanıp verilebilir.

Şarkı sözü, şiir yazma gibi ürünler ortaya koymak yerine kısa cümleler kurarak sınıfla paylaşımları istenebilir.

Grup çalışmalarında konuya ilişkin hazırlanan görsel materyalleri yapıştırma, boyama gibi görevler verilebilir.

ÖĞRETMEN**YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; basit düzeyde harita kullanma becerilerini geliştirmeleri, insanın yaşadığı yerin doğal çevre unsurlarından nasıl etkilendiğini ve doğal çevreyi nasıl etkilediğine yönelik farkındalık kazanmaları, yakın çevrelerinde yaşanan ve yaşanma olasılığı bulunan afetlere ilişkin verilen kaynakları incelemeleri ve bu afetlerin olası etkilerini azaltmak için evde aileleriyle alabilecekleri önlemlere yönelik ürün oluşturmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 19

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma), SBAB10. Harita (SBAB10.1. Harita Okuma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Tanıma, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D6. Duyarlılık, D8. Estetik, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.4 Çözümleme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.4.2.1.Konum ve yön bulurken haritaları kullanabilme

- Haritanın başlığının ne anlama geldiğini ifade eder.
- Harita üzerindeki renkleri, kenar bilgilerini ve harita kenar bilgilerindeki sembolleri tespit eder.
- Ara ve ana yönleri kullanarak harita üzerinde yakın çevresini ve ülkesini tarif eder.

SB.4.2.2. Yakın çevresinden hareketle doğa ve insan etkileşimini çözümleyebilme

- Yakın çevresindeki doğal çevre unsurlarını belirler.
- Yakın çevresindeki doğal çevre unsurları ile insanlar arasındaki ilişkileri belirler.

SB.4.2.3. Afetlerin etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- Kendisine sunulan kaynaklara dayanarak geçmişten günümüze yakın çevresinde gerçekleşen deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlere yönelik çıkarım yapar.
- Yakın çevresinde gerçekleşebilecek deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlerin etkilerini azaltmak için yapılabilecekleri yansıtan bir ürün oluşturur.
- Yakın çevresinde gerçekleşebilecek deprem, çığ, heyelan, sel,orman yangınları vb. afetlerin etkilerini azaltmak için yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Temel Harita Bilgisi ve Harita Türleri

İnsan-Doğa Etkileşimi

Afetlerin Etkilerinin Azaltılması

Anahtar Kavramlar

afet, doğal unsur, harita, insan-doğa etkileşimi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları çalışma yaprakları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarı hazırlanmasında, oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin kroki ile ana ve ara yönlerin bilgisine, doğada bulunan varlıklar ve afetler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere hazır bir kroki verilerek bu krokideki yerleri ana ve ara yönleri kullanarak tarif etmeleri istenir. Bu aşamada okullarının bulunduğu çevrenin krokisi kullanılır.

Doğal varlıklar ile ilgili beyin fırtınası yapılır.

Öğrencilerden bildikleri afetleri listelemeleri istenir.

Köprü Kurma Uzak mesafelerdeki yerleri tarif edebilmek için krokilerin yeterli olup olmadığı sorularak bir tartışma başlatılabilir. Yön bulma teknolojilerinin değişim ve sürekliliğine (GPS, navigasyon uygulamaları vb.) değinilerek günlük yaşamla coğrafi bilgi arasında bağ kurulur (OB2.7.).

Öğretmen rehberliğinde öğrenciler okul bahçesine çıkarılır. Kısa bir süre çevrelerini gözlemlemeleri istenebilir. Gözlemlerinden yola çıkarak çevrelerinde gördükleri varlıkları listelemeleri istenir.

Öğrencilerden afetlere ilişkin görseller ile bu afetleri anlatan kısa metinleri eşleştirmeleri beklenir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları SB.4.2.1.

Öğrencilerde merak uyandırmak amacıyla "Dünya'nın tamamını ya da bir kısmını hiç küçültmeden -özgün hâliyle- bir kâğıda aktarmak mümkün müdür?" sorusu sorulur (E1.1.). Geniş alanların konumunu bulmak için sadece krokilerin yeterli olmadığı farklı araçlara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılır. Öğretmen tarafından sırayla harita başlıkları (Türkiye haritası, dünya haritası, şehir haritası) verilerek bu haritalar yoluyla hangi bilgilere ulaşılacağı sorulur. Dijital kaynaklardan veya renkli atlaslar gibi farklı kaynaklardan faydalanılabilir. Farklı harita türleri ile ilgili olarak öğrencilere "Bu haritanın başlığı nedir?, Bu haritada neler görüyorsunuz?, Haritada hangi renkler kullanılmış?" gibi sorular sorularak öğrencilerin haritayı keşfetmeleri sağlanır (E1.1.). İkişerli gruplara ayrılan öğrencilere farklı harita türlerini içeren çalışma yaprakları verilir (SDB2.2., SDB2.2.SB1.). Öğrencilere haritaların sağ alt köşesinde yer alan sayı ve şekillerin neyi ifade ettiği sorulur (OB4.1., OB4.2.). Öğrencilerden gelen yanıtlar doğrultusunda temel düzeyde harita türleri (siyasi, fiziki haritalar ve şehir haritaları) ve harita üzerindeki semboller hakkında bilgilendirme yapılır. Öğrencilere yakın çevresiyle ilgili basitleştirilmiş bir dilsiz harita verilir. Öğrencilerden bu dilsiz haritayı uygun sembol ve renkler kullanarak doldurmaları, haritanın alt kısmına bu sembollerin ve renklerin ne anlama geldiğini (örneğin çemberin parkı temsil etmesi, kare şeklinin evleri temsil etmesi vb.) yazmaları istenir (SDB1.1., SDB1.1.SB1.). Sınıfa getirilen küre veya harita üzerinde oyunlar oynatılır. Örneğin küre üzerinde "Hangisi Daha Uzak?" oyunu oynatılabilir. Bu oyunda öğrencilerden küre üzerinde buldukları yer ile gitmek istedikleri yer arasındaki mesafeyi iplerle göstermeleri istenir. Bunun dışında öğrencilerin harita bilgilerini kullanabilecekleri oryantiring oyunlarına yer verilebilir (E2.5.). Harita tanımaya yönelik etkinliklerden sonra, öğrencilerden Türkiye haritasında önce yaşadığı yeri, sonra ülkemizin başkentini göstermeleri istenir. Öğrencilerden harita üzerinde yer alan farklı şehirleri ana ve ara yönler aracılığıyla tarif etmesi, dünya haritası veya küre üzerinde Türkiye'nin konumunu bulması istenerek ülkemizin sınırlarını tanıması beklenir (D19.1.). Değerlendirme amacıyla öğrencilere haritalar aracılığı ile konum ve yön bulmalarını gerektirecek soruların olduğu çalışma yaprakları verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI** SB.4.2.2.

Doğal çevre unsuru olan ve olmayan görseller karışık bir şekilde sunulur (OB4.1.). Bu görsellerden hangilerinin doğada kendiliğinden var olan varlıklar olduğunu belirlemeleri istenir. Bu görsellerden hareketle doğal çevre unsuru kavramı açıklanır. Okul bahçesinde gözlemlerinden yola çıkarak oluşturdukları listedeki varlıklardan doğal çevre unsuru olanları belirlemeleri istenir. Öğrencilere oluşturdukları listede yer almayan diğer doğal çevre unsurlarının neler olabileceğine ilişkin fikirleri sorulur. Öğrencilerin fikirleri alındıktan sonra yeryüzü şekillerinden dağ, ova ve deniz üzerinde durulur. Öğrencilerle yakın çevresinin yeryüzü şekillerini ve hava koşullarını yansıtan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar paylaşılır. Bu kaynaklara dayalı sorular sorularak insan-doğa etkileşimine ilişkin farkındalık oluşturulur. Öğrencilere insan-doğa etkileşimini içeren durum cümleleri sunulur. Cümleler belirlenirken çevreyi temiz tutma, doğayı ve canlıları koruma, ağaç sevgisi gibi insanın doğaya olumlu etkilerine değinilir (D18.3., D6.4.). Doğanın insana etkileri ile ilgili olan cümlelerde ise hava koşulları ve yeryüzü şekillerinden bahsedilir. Öğrencilerden sunulan cümlelerdeki durumları insanın doğaya etkileri veya doğanın insana etkileri şeklinde gruplandırılmaları beklenir. Gruplandırma sırasında sınıf içi oyunlardan yararlanılabilir (E2.5.). Doğayı ve canlıları korumanın önemi vurgulanır. Öğrencilerden bu konuyla ilgili yazılmış hayali bir kitabın kapağını tasarlamaları ve kitabı tanıtan kısa bir yazı yazmaları istenir (D8.2. , E3.3.). Hazırlanan kitap kapakları ve tanıtım yazıları bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

SB.4.2.3.

Yaşanılan yerde geçmişten günümüze gerçekleşen afetlere ilişkin öğrencinin düzeyine uygun bilgi kaynakları paylaşılır. Sınıfa getirilen bilgi kaynakları incelenerek öğrencilerin yakın çevresinde yaşanan afetlere ilişkin bilgi toplamaları ve çıkarım yapmaları beklenir (OB4.3.) Afetlerin etkilerini azaltmak için neler yapılabileceği üzerine bir sınıf tartışması başlatılır. Afetlerin etkilerini azaltmanın en temel unsurlarından birisinin doğayı tanımak ve doğa-insan etkileşimini anlamak olduğu vurgulanır. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) hazırladığı raporlardan da yararlanılarak afetlere hazırlıklı olmanın önemi üzerinde durulur. Afetlerin etkilerinden korunmak için öncelikle yaşadığımız yeri afetlere hazır hâle getirmemizin gerekliliği anlatılır (D6.5.). Daha sonra öğrencilerden afet öncesi, sırası ve sonrası yapılması gerekenlere ilişkin acil durum aile planı hazırlamaları istenir (E2.2.). Afet ve acil durum aile planında toplanma alanının kararlaştırılması, acil durumda bilgi verilecek kişilerin belirlenmesi gibi bilgilerin yer alması istenir. Öğrenciler hazırladıkları planı arkadaşlarıyla ve yakın çevreleri ile paylaşırlar (D3.5.). Hazırlanan planlar öğretmen tarafından bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden yaşadığı yer ile ilgili üç boyutlu haritalar yapmaları istenebilir. Farklı ülkelerdeki afetlere ilişkin araştırma yapmaları ve araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşmaları istenebilir. Japonya gibi afet yönetiminde başarılı ülkelerin kent planlaması üzerine yaptıkları iyi uygulamalar araştırmaları, araştırma sonuçlarını ön bilgileriyle sentezleyerek afet risklerini azaltmak için özgün çözüm önerileri geliştirmeleri ve önerilerini sınıfta paylaşmaları istenebilir.
- Destekleme** Yakın çevresinde gözlemediği hava olaylarının günlük yaşam üzerindeki etkisine örnekler vermesi istenebilir. Yakın çevresinde yaşanan afetlere ilişkin aile üyeleri ile görüşme yapması ve görüşme neticesinde elde ettiği bilgileri sınıfta sözlü ya da yazılı olarak paylaşması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; oyun ve oyuncak tarihi, geleneksel oyunlar ve aile tarihi ile ilgili yapılacak etkinliklerden hareketle ortak kültürel mirası anlamlandırmaları, yakın çevresindeki ortak kültürel miras öğelerini tanımaları ve böylece ortak mirasımıza ait bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 19

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (KB2.7. Karşılaştırma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.14. Yorumlama, KB2.13. Yapılandırma

EĞİLİMLER

E1.5. Öz Güven/Kendine Güvenme, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Tanıma, SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.1. İletişim

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D6. Duyarlılık, D8. Estetik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB9. Sanat Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Türkçe, İnsan Hakları Vatandaşlık ve Demokrasi, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Oyun

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.13.Yapılandırma, KB3.3. Eleştirel Düşünme, SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB3. Tarihsel Empati, SBAB4.Değişim ve Sürekliliği Algılama,

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

- SB.4.3.1. Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının değişimini karşılaştırabilme
- Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının özelliklerini kanıt, gözlem ve/veya deneyimlere dayalı olarak belirler.
 - Kanıt, gözlem ve/veya deneyime dayalı olarak oyun ve oyuncakların zaman içerisinde gösterdiği benzer özellikleri belirler.
 - Kanıt, gözlem ve/veya deneyime dayalı olarak oyun ve oyuncakların zaman içerisinde değişim gösteren özellikleri belirler.
- SB.4.3.2. Aile tarihini yansıtan bir ürün oluşturabilme
- Aile tarihine ilişkin elde ettiği kaynaklara dayalı olarak aile geçmişine yönelik çıkarımlar yapar.
 - Aile tarihine ilişkin elde ettiği kaynaklardaki bilgileri kullanarak görüşünü yansıtan bir ürün oluşturur.
- SB.4.3.3. Yakın çevresindeki ortak kültürel miras öğelerini tanımanın önemini yorumlayabilme
- Yakın çevresindeki ortak kültürel miras öğelerini inceler.
 - Yakın çevresindeki ortak kültürel miras öğeleri ile ilgili edindiği bilgileri kendi cümleleriyle ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Geçmişten Bugüne Oyun ve Oyuncak
Geniş Ailenin Tarihi
Yakın Çevredeki Ortak Kültürel Miras Öğeleri

Anahtar Kavramlar

geniş aile, kültür, millî kültür, ortak kültürel miras, oyun ve oyuncak

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları bilgi, istek ve öğrenme kartları, bütüncül puanlama anahtarı, kontrol listesi ile değerlendirilir.
Bütüncül puanlama anahtarı hazırlanmasında, oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin oyun kavramı ve aile kavramı, yakın çevresindeki doğal güzellikler ile ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin ön bilgilerini belirleyebilmek amacıyla bilgi, istek ve öğrenme kartı hazırlatılır. Oyunlarla ilgili neler bildikleri ve neleri öğrenmek istedikleri sorulur. Çekirdek aile ve geniş aile kavramlarını tanımlamaları istenir. Yakın çevresindeki doğal güzellikleri listelemesi istenir.

Köprü Kurma Öğretmen tarafından sınıfa eski bir oyuncak getirilir veya geçmişten bu yana oynanan bir oyun oynatılır. Sınıfa getirilen eski oyuncak öğrencilere gösterilerek bu oyuncağın ne zaman ve nasıl oynanmış olabileceği konusunda öğrencilerin tahminlerde bulunmaları istenir. Oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze değişimi ile ilgili bilgileri kimler aracılığıyla edindikleri sorulur. Verilen cevaplardan yola çıkılarak geniş aile kavramına geçiş yapılır. Öğrencilerden sınıfta düzenlenen sergide onları en çok şaşırtan nesnelere neler olduğunu ifade etmeleri istenir. Bu eşyaların bu zamana kadar korunmasının önemi üzerine konuşulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

SB.4.3.1.

Müzelerde yer alan sanat eserleri (örneğin Bruegel/Çocuk Oyunları), günümüzdeki ve geçmişteki oyuncak görselleri veya eski oyunları yansıtan videolar öğrencilere sunulur (OB9.3.). Sorular aracılığıyla bu görsellerin hangi zaman dilimine ait olduğu, çocukların neler oynadığı, bu oyunların hangilerinin hâlâ oynandığı, görsellerde yer alan kişilerden biri olsalardı en çok hangi oyunu oynamaktan keyif alacakları gibi noktalara odaklanılarak öğrencilerin kendi hayatlarıyla bağ kurmaları desteklenir (OB4.1., OB4.2.). Öğrencilerden ailesi veya yakın çevresinden birisi ile geçmişte oynadıkları oyun ve oyuncaklarla ilgili görüşme yapmaları istenir. Öğrencilerden oyun ve oyuncakların geçmişine ilişkin merak ettiklerini düşünerek görüşme soruları oluşturmaları istenir. Görüşme sonuçlarına dayalı olarak en çok oynanan oyunlar ve oyuncaklar listelenerek paylaşılır (OB5.1.). Bu oyun ve oyuncakların hangilerinin hâlen oynanmaya devam ettiği ve benzer yönleri üzerine konuşulur. Bu aşamada ülkemizde geçmişten günümüze varlığını sürdüren oyunlar ve bu oyunların çocuklar üzerindeki olumlu etkileri hakkında tartışılır (D6.3.). Benzer yönler belirlendikten sonra oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze geçirmiş olduğu değişim üzerine odaklanılır (E2.5.). Oyun ve oyuncaklardaki değişimlere yönelik çıkarımlarını görseller veya yazılı ürünler aracılığıyla hazırlamaları ve bu değişimi kısaca anlatmaları istenir. Sunum yaparken oyun ve oyuncakların nasıl farklılaştığını kanıt kullanarak veya deneyimleriyle ilişkilendirmeleri istenir. Sunumları sırasında oyun ve oyuncakların estetik yönlerindeki değişim hakkında konuşmaları için öğrenciler teşvik edilir (D8.2.). Sunumların sonunda öğrencilerden dersin başında dağıtılan bilgi, istek ve öğrenme kartını tamamlamaları istenir ve kartlar değerlendirilir.

SB.4.3.2.

Geniş aileyi oluşturan üyeler hakkında konuşularak soyağacı şablonlarını doldurmaları istenir. Öğrenciler geniş aile üyeleri arasındaki bağlantıları gördükten sonra aile bütünlüğünün ve geniş ailenin önemine ilişkin soru cevap çalışması yapılır (D2.1.) Aile tarihine dikkat çekmek için geniş aile tarihini kronolojik olarak yansıtan bir metin okunabilir veya görseller sunulabilir. Aile tarihini ortaya çıkarabilmek için kanıtlara ihtiyacımız olduğu vurgulanır. Aile tarihi çalışmalarında hangi unsurların kanıt olabileceği üzerine beyin fırtınası yapılır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

Öğrencilerden kendi aile tarihi çalışmalarını yapmaları için ulaşabildikleri aile büyükleri ile görüşmeler yapmaları (D2.3.) ve sınıfa aile geçmişine ilişkin eşyalar (fotoğraf, mektup, eski kıyafetler, diplomalar, karneler vb.) getirmeleri istenir (OB5.1.). Öğrencilerin okula getirdiği eşyalarla bir sınıf sergisi oluşturulur. Bu sergide aile tarihini yansıtan eşyaları, hazırladıkları tanıtım kartları aracılığıyla arkadaşlarıyla paylaşmaları beklenir (E1.5., E3.1., SDB1.2. , SD-B1.2.SB2.). Bu çalışma ile aile tarihine ait öğelerin de ortak kültürel mirasımız olduğunu fark etmeleri sağlanır (SDB2.1., SDB2.1.SB1.). Öğrencilerin süreçteki çalışmaları bütüncül puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

SB.4.3.3.

Kültürel miras kavramını açıklamak için farklı kavram öğretimi yaklaşımlarından yararlanılabilir. Öğretmen tarafından kültürel miras öğelerine örnek teşkil eden ve etmeyen görseller karışık bir şekilde sınıfta sunulur. Öğrencilerden bu görselleri kültürel miras ögesi olanlar ve olmayanlar şeklinde gruplandırılmaları istenir (D6.3.). Yakın çevredeki ortak kültürel miras öğelerini anlatan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar incelenir. Öğrencilerin yakın çevresindeki ortak kültürel miras öğeleri hakkında bilgi sahibi olmaları için gezi düzenlenir. Gezi öncesinde gezi veya müze rehberi hazırlama gibi yollar izlenebilir. Gezi öncesinde öğrencilere yakın çevrelerindeki ortak kültürel miras öğelerine ilişkin merak ettiklerini listelemeleri, bilgi toplamaları için araştırmalar yapmaları gibi çalışmalar yaptırılabilir. Gezi esnasında öğrencilerin gezi notlarını tutabilecekleri çalışma yapraklarını doldurmaları, farklı drama tekniklerinin uygulanması gibi yollar izlenebilir. Gezi sonrasında ise çocukların deneyimlerini, hislerini veya kişisel görüşlerini paylaşabilecekleri çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin dikkatini çekecek bir sanal müze gezisi de yapılabilir. Müzelerin ortak kültürel miras öğelerimiz üzerindeki etkileri üzerine tartışılır. Yakın çevrede yer alan sanat eserleri öğrencilerle birlikte incelenebilir (OB9.3.). Sanat eserlerinin ortak kültürel mirasımıza katkılarını fark etmeleri sağlanır. Yapılan çalışmalardan sonra ülkemizdeki ortak kültürel miras öğelerini korumanın önemi hakkında konuşulur (OB8.1., E2.2., D19.3.). Öğrencilerden yakın çevrelerinde seçtikleri bir ortak kültürel miras ögesi ile ilgili tanıtım yazısı oluşturmaları ve bunu sınıfta sunmaları beklenir (E3.3.). Oluşturulan tanıtım yazıları öğretmen tarafından kontrol listesi ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Oyun ve oyuncakların gelecekte nasıl görüneceği konusunda bir tasarım yapmaları istenebilir (E3.3.). Dünyada oynanan oyunlar ile ilgili araştırma yapmaları istenebilir. “Farklı ülkelerde oynanan oyunlar nelerdir?” “Bu oyunların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?” gibi sorulara yönelik sunum hazırlamaları istenebilir.

Günümüzdeki oyunların kurallarını temel yapısını bozmadan yeniden yazmaları ve bu oyunları daha da eğlenceli hâle getirebilecek kurallar eklemeleri istenebilir. Öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini sağlayacak etkinliklerde grup çalışmasından da yararlanılabilir.

Destekleme Etkinlikler somutlaştırılıp küçük basamaklar halinde uygulanabilir. Sık yapılan tekrarlarla konunun pekiştirilmesi sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği toplumsal dayanışmayı, cumhuriyetin hayatımıza katkılarını ve demokratik katılımın önemini anlamlandırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma/SBAB2.5. Kaynağı Yorumlama, SBAB5. Sosyal Katılım/SBAB5.3. Fikir üretme

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E2.1. Empati, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği , SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D4. Çalışkanlık, D3. Bağımsızlık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB5. Sosyal Katılım, KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.4.1. Cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıkları yorumlayabilme
- Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklara ilişkin kaynakları ve kanıtları inceler.
 - Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklara ilişkin kaynakları ve kanıtları görsel, sözlü ya da yazılı ifade eder.
 - Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklarla cumhuriyetin ilanı arasındaki ilişkiyi kendi cümleleriyle ifade eder.
- SB.4.4.2. Cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkılarını yorumlayabilme
- Cumhuriyetin getirdiği değişimleri dönemi anlatan anılar, hikâyeler ve görsel içerikler aracılığıyla inceler.
 - Edindiği bilgileri sözlü ya da yazılı olarak ifade eder.
 - Edindiği bilgileri anlamını değiştirmeden kendi ifadeleriyle yeniden yorumlar.
- SB.4.4.3. Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme
- Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerini fark eder.
 - Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin deneyimleri inceler.
 - Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine ilişkin fikir üretir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Cumhuriyete Giden Yolda Atatürk ve Türk Milleti
Yönetim Şeklimiz Cumhuriyet
Okulda Demokratik Katılım

Anahtar Kavramlar

cumhuriyet, dayanışma, demokrasi, demokratik katılım, Millî Mücadele

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; performans görevi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öğretmen gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.
Bütüncül dereceli puanlama anahtarının hazırlanmasında, oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Atatürk'ün kişisel özelliklerini, yönetim şeklimizin cumhuriyet olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin Atatürk'ün kişisel özellikleri ve cumhuriyete ilişkin ön bilgileri hızlı tur tekniği ile değerlendirilir.

Köprü Kurma Öğrencilere hangi millî günleri ve bayramları kutladığımız sorularak millî gün ve bayramlar ile ilgili konuşulur. Millî gün ve bayramlarla cumhuriyet ve Atatürk'ün kişilik özellikleri arasında ilişki kurulurken Millî Mücadele Dönemi'ne ait görsellerden faydalanılır. (OB4.1., OB4.2., OB4.3.)

Sınıfta ve okulda ortak karar alma durumlarının ihmal edildiği senaryolar üzerine tartışılır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları SB.4.4.1.

Öğrencilere Atatürk'ün Samsun'a çıkışı ile ilgili görseller gösterilerek Millî Mücadele'nin başlangıcına vurgu yapılır (D19.2.). Atatürk'ün kişilik özelliklerinden çalışkanlığı, kararlı olması vb. üzerinde durulur (D4.1.). Millî Mücadele Dönemini anlatan görseller öğrencilerle paylaşarak öğrencilerin o dönemi ilişkin merak duygularını harekete geçirecek sorular sorulur (E1.1, E2.1., OB4.1., OB4.2., OB4.3.). Öğrencilere Millî Mücadele Dönemi'nde toplumsal dayanışma örneklerini içeren bir metin okunur. Metin aracılığıyla o dönemin koşullarını, Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıkları fark etmeleri sağlanır (D20.2. , SDB2.3., SDB2.3.SB2.). Öğrenciler "siz olsaydınız" etkinliğini yapmak için gruplara ayrılır (SDB2.2., SDB2.2.SB1.). Her gruptaki öğrenciye bir görev kâğıdı verilir (D16.3.). Bu görevler, Atatürk'ün Samsun'a çıkmadan önce arkadaşlarına yaptığı konuşma, TBMM'nin açılışındaki konuşma, Millî Mücadele'nin kazanıldığı gün halka yaptığı konuşma, cumhuriyetin ilanında yaptığı konuşma, Millî Mücadele Dönemi'nde yapılanları halka anlatmak için konuşma ile ilgili metin yazma çalışmalarından oluşur (E2.1.). Gruplar tarafından konuşma metinleri hazırlandıktan sonra canlandırma yapılır. Bu öğrenme çıktısı, Millî Mücadele Dönemi'ndeki kongrelerin, askeri gelişmelerin ve anlaşmaların kronolojik sıralamasına ve bu dönemde yaşanan olguların detaylarına yer verilmeden işlenmelidir. Canlandırmalardan sonra yapılan konuşmalarla millî bayramları eşleştirmeleri istenir. Öğrencilere Atatürk ve Millî Mücadele Dönemi'ne ait anıları, hikâyeleri ve görselleri araştırarak "Cumhuriyete Giden Yolda Atatürk ve Millî Mücadele Albümü" oluşturmalarının istendiği bir performans görevi verilir (D15.2.). Albümde Millî Mücadele Dönemi'nde yaşanan dayanışmaya görsellerle örnekler vermeleri beklenir (D14.4.). Türk milletinin fedakârlığı (D3.2.) ve dayanışması sayesinde bugüne geldiğimiz vurgulanır (OB5.1.). Türk milletinin hâlâ aynı dayanışma içerisinde olduğu belirtilerek 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün önemi hakkında konuşulur.

SB.4.4.2.

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar kullanılarak cumhuriyetin ilanından sonra yaşanan coşku üzerine konuşulur. Sınıf, gruplara ayrılarak istasyon tekniği uygulanır. Her gruba 30 Ekim 1923 sabahı ülkemizde yaşanan coşkuyu yansıtacak resim, şiir, slogan, şarkı gibi farklı ürünler ortaya koymaları istenen bir performans görevi verilir (D19.2., SDB.2.2., SDB2.2.SB1.). Ürünlerin değerlendirilmesinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Öğrenciler ürünlerini paylaştıktan sonra cumhuriyetin ilanının getirdiği yeniliklerin neler olabileceği sorulur (D3.1., E1.2.). Metinler aracılığıyla cumhuriyetin ilanının hayatımıza katkılarında kadınlara seçme seçilme hakkı, eğitim hakkı, laiklik, medeni kanunun kabulü, takvim, saat ve ölçülerde değişiklik, yeni Türk harflerinin kabulü, okulların ve fabrikaların açılması vb.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

üzerinde durulur. Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruba cumhuriyetin katkılarından biri verilerek konu ile ilgili sınıf gazetesi oluşturmaları istenir (E3.3.). Sınıf gazetesi oluşturmaya yönelik performans görevi gözlem formu aracılığıyla değerlendirilir.

SB.4.4.3.

Farklı ortamlarda yapılan seçim görselleri (OB4.1., OB4.2., OB4.3.) sunularak görseller üzerine konuşulur. Demokratik katılımın çağrıştırdıkları ile ilgili beyin fırtınası yapılır. Öğrencilerin okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin deneyimleri incelemeleri sağlanır. Bu amaçla yıldız kartları tekniği kullanılabilir (SDB2.2., SDB2.2.SB1.) Grup sayısı kadar hazırlanan yıldız kartlarına dilekçe yazma, bir sorunla ilgili yüz yüze görüşme, istek belirtme, itirazını bildirme, seçim gibi demokratik katılım süreçleri yazılır. Her kart için üçer tane örnek durum, bilgi fişlerine yazılır. Gruplardan sıra ile bir öğrencinin gelerek, bir tane fiş alıp masasına geçmesi istenir. Öğrencinin çekmiş olduğu bilgi fişinin kendi yıldız kartındaki süreçle ilgili bir durum olup olmadığını kendi gruplarındaki arkadaşlarıyla tartışmaları istenir (E3.6.). Oluşturulan gruplar, vızıltı grupları tekniğini kullanarak okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için fikirler üretir (SDB3.3., SDB3.3.SB1.). Her grup, öğrenci sayısı kadar konuşma dakikası kazanır. Gruplardan ürettikleri fikirler ile ilgili görsel, yazılı veya sözlü sunum yapmaları istenir (D16.3.). Gruplar sunumlarını yaparken dinleyiciler konu ile ilgili sorular sorabilirler. Grup çalışması esnasında bence-bizce tekniği kullanılarak öğrencilerden kendi fikirlerini ve grubun fikirlerini karşılaştırması istenir. Böylece katı düşüncelerden kaçınarak uzlaşma içerisinde ortak noktayı bulmaları beklenir (SDB3.2., SDB3.2.SB1.). Demokratik katılımın vatandaş olmanın gerekliliği olduğu vurgulanır (OB6.2.). Öğrenciler, öğretmen tarafından gözlem formu, kontrol listesi ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Gazete haberinden yola çıkarak bir hikâye yazmaları istenebilir. Atatürk'ün bir vatandaşın dilekçesini incelerken, orman çiftliğinde, mecliste konuşma yaparken, harf inkılabını anlatırken, şapkayı tanıtırken çekilen fotoğrafları kullanılarak dijital ortamda bir kolaj çalışması yürütülebilir. Demokratik katılım sürecini güçlendirmeye yönelik neler yapılabileceği konusunda önerilerini ifade etmeleri istenebilir.
- Destekleme** Okuma güçlüğü çeken öğrenciler için konuyla ilgili belgesel, film izletilebilir. Gazete haberi çalışmasında ve hikâye yazma çalışmasında, yazmak yerine görsel çizmesi istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; doğal kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, istek ve ihtiyaçlarını belirlerken bilinçli seçimler yapabilmeleri, istek ve ihtiyaç olarak nitelendirilebilecek ürünlerin hangi aşamalardan geçerek insanların tüketimine sunulduğu hakkında bir farkındalık geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBA11. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram(SBAB11.2. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama), SBAB8. Coğrafi Sorgulama (SBAB8.4. Coğrafi Bilgileri Çözümleme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D6. Duyarlılık, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB8. Coğrafi Sorgulama, SBA11. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.15. Yansıtma, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.5.1. Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafiği yorumlayabilme
- Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafik üzerindeki simgelerin karşılık geldiği ifadeleri tanır.*
 - Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafiği çözümler.*
 - Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafikteki zaman içinde değişen tüketim oranlarını karşılaştırır.*
 - Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafikte kaynaklar ve tüketim arasındaki ilişkiye yönelik çıkarımda bulunur.*
- SB.4.5.2. İstek ve ihtiyaçları arasında bilinçli karar verebilme
- İstek ve ihtiyaçları arasında bilinçli seçim yapmaya yönelik deneyimleri değerlendirir.*
 - İstek ve ihtiyaçları arasında bilinçli seçimler yapar.*
- SB.4.5.3. Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini çözümleyebilme
- Bir ürünün geçirdiği yolculuğun süreçlerini belirler.*
 - Ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri arasındaki ilişkileri belirler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ Doğal Kaynakların Tüketimi
İstek ve İhtiyaçlar
Ürünlerin Yolculuğu

Anahtar Kavramlar doğal kaynak, israf, sorumlu tüketim, tasarruf, üretim-dağıtım-tüketim

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları, kavram haritası, ve çalışma yaprağı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin kaynakları tasarruflu kullanma konusunda bilgi sahibi olduğu ve grafik yorumlama becerisini temel düzeyde edindiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Çevremizdeki doğal kaynakları kavram ağları aracılığıyla sınıflandırılmaları istenir.

Köprü Kurma Evde ve okulda kullandığımız kaynakları tasarruflu kullanmadığımızda ortaya çıkabilecek sonuçlar üzerine tartışılır.

Doğal kaynaklar dışında kullandığımız/tükettiğimiz farklı kaynakların neler olabileceğine ilişkin beyin fırtınası yapılır. Parasal kaynakların bir sınırı olup olmadığı ve bu kaynakları daha etkili kullanmak adına neler yapmamız gerektiğine yönelik sorular sorulabilir. Tasarruf yapmaya yönelik deneyimlerini paylaşmaları istenebilir.

Sınıfa öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir ürün getirilir. Ürün paketi üzerindeki menşei bilgileri paylaşılır. "Sizce bu ürün buraya gelene kadar hangi aşamalardan geçmiş olabilir?" sorusu sorularak öğrencilerin görüşleri alınır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları SB.4.5.1.

Evde ve okulda kullanılan kaynakların neler olduğu hatırlatılarak doğal kaynaklara geçiş yapılır. Bu kaynakların doğada kendiliğinden var olduğu vurgulanarak, örnekler sunulur. Öğrencilere doğal kaynakların tüketimi ile ilgili düzeylerine uygun belgesel, gazete haberi gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur. Öğrencilerden duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir. Ülkemizin doğal zenginliklerinden olan bor, linyit kömürü gibi kaynaklara ve bu kaynakların kullanım alanlarına kısaca değinilir. Ülkemizin doğal kaynaklarının sorumsuzca tüketiminin sonuçları hakkında bir tartışma ortamı yaratılarak, doğal kaynaklarımızın korunması gerektiğine ilişkin farkındalık oluşturulur (D19.3.). Doğal kaynakların kullanımı (Su, bor, linyit kömürü) ve tüketimi ile ilgili grafik öğrencilerle paylaşılır. Öğrencilere grafikte hangi unsurların dikkatlerini çektiği sorulur. Grafiğin ana düşüncesini anlayabilmeleri için soru cevap yönteminden yararlanılabilir. Grafiğin ana hatlarını öğrencilerin çözümlemeleri ve grafikteki tüketim oranlarını karşılaştırmaları sağlanır (OB7.8.). Grafik bağlamında öğrencilerden dünyamızdaki ve ülkemizdeki doğal kaynakların gittikçe azalmakta olduğuna yönelik çıkarım yapmaları beklenir (E3.10., OB8.1.). Öğrencilere diğer bir doğal kaynağın rezerv durumu ve insanların bu kaynağı tüketim oranlarını karşılaştırabilecekleri yeni bir grafiğin yer aldığı çalışma yaprağı verilir. Öğrencilerin grafik üzerindeki simgeleri kullanarak doğal kaynağa ilişkin tüketim oranlarını karşılaştırmaları ve grafiği çözümlemeleri beklenir. Kaynağın rezervi ve tüketimi arasındaki tutarsızlığı fark etmelerini sağlayacak ipuçları verilerek öğrencilerden mevcut doğal kaynaklar ve insanların bu kaynakları kullanım oranları arasında bir uyumsuzluk olduğuna yönelik çıkarım yapmaları beklenir (E3.4., OB4.3.). Çalışma yaprağında yer alan grafikteki mevcut kaynak durumu ve tüketim miktarı arasındaki uyumsuzluğu ortadan kaldırmak için neler yapılabileceği, israftan nasıl kaçınılabileceği konusunda öğrencilerin görüşleri alınır (D17.2.). Bu aşamada beyin fırtınası tekniğinden yararlanılabilir (D6.4.). Öğrencilerden verilen çalışma yaprağındaki grafiği, ortaya koydukları önlemler ve tavsiyeler ışığında değiştirerek bu kez sorumlu tüketimi yansıtan bir bakış açısı ile çizmeleri istenir ve çizimleri değerlendirilir. Grafikleri oluştururken sembollerini de doğru şekilde kullanmaları beklenir (OB8.1.).

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

SB.4.5.2.

Öğrencilere istek ve ihtiyaç kavramlarını anlamalarına yönelik görsellerle desteklenmiş küçük senaryolar sunulur. Soru-cevap tekniği ile istek ve ihtiyaç kavramlarına ulaşılr. İstek ve ihtiyaçlarımızı karşılamak için alışveriş yaparak parasal kaynakları harcadığımız konusu vurgulanır. İstek ve ihtiyaçlarımızı karşılamak için harcadığımız parasal kaynakları etkili ve verimli kullanmak amacıyla neler yapmamız gerektiğini sorularak tartışma başlatılır (OB3.2., E2.1.). Öğrencilerin farklı ürünler içerisinde seçim yapabilecekleri ortamlar oluşturularak seçimlerini ifade etmeleri sağlanır. Bu aşamada istek ve ihtiyaçlarımızın çoğunun para ile satın alındığı ve parasal kaynakların bir sınırı olduğu konusu hatırlatılarak ihtiyaçlarımızı karşılarken bilinçli karar vermenin önemli olduğu konusu vurgulanır ((D17.1., OB3.1.). Yaptıkları seçimi gerekçeleriyle açıklamaları istenir (SDB3.3., SDB3.3.SB2.). Öğrencilere örnek olayların yazılı olduğu çalışma yaprakları dağıtılır. Bu çalışma yapraklarında örnek olaylar ve her örnek olay için ürün listeleri sunulur. Öğrencilerden her örnek olay için listelerden ihtiyaç olan ürünleri belirlemeleri istenir (D17.1., E2.2., SDB1.2., SDB1.2.SB1.). Çalışma yaprakları değerlendirilir.

SB.4.5.3.

Bir ürünün tüketiciye ulaşana kadar geçtiği aşamaları anlatan görseller öğrencilerle paylaşılır ve öğrencilerden görsellerdeki süreçleri tahmin etmeleri istenir (OB4.1., OB4.2., E1.1.). Büyük grup çalışması yapılarak aşamalar listelenir. "Bu aşamalara birer isim vermek isteseydiniz hangi isimleri verirdiniz?" sorusu öğrencilere yöneltilerek farklı isim önerileri alındıktan sonra "dağıtım", "üretim" ve "tüketim" kavramları tahtaya yazılır. Öğrencilere bir ürünün yolculuğunu anlatan kavram haritası verilerek öğrencilerden bu süreçleri incelemeleri istenir. Her bir alt etkinliği gruplayarak, bu etkinliklerin "üretim", "dağıtım" ve "tüketim" aşamalarından hangisi ile ilgili olduğunu belirlemeleri istenir. Öğrencilerin grup çalışması yoluyla merak ettikleri (SDB2.2., SDB2.2.SB1.) bir ürünün üretim, tüketim ve dağıtım yolculuğu hakkında bilgi toplamaları istenir. (OB1.2., OB1.3., OB1.4., OB1.5.). Bilgi topladıkları ürünün üretim, tüketim ve dağıtım yolculuğuna ilişkin süreçleri belirlemeleri ve bunlar arasındaki ilişkiye yönelik çıkarım yapmaları beklenir (E3.6.). Bu çıkarımlara dayalı olarak üzerinde çalıştıkları ürünün üretim, dağıtım, tüketim aşamalarını gösteren kendi kavram haritalarını oluşturmaları istenir. Ürünlerin birçok aşamadan geçerek tüketiciye ulaştığı ve bu nedenle tasarrufa dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır (D17.2.).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Doğal kaynakların tüketimi konusunda seçtikleri bir doğal kaynağa ilişkin araştırma yaparak edindiği veriler ışığında bir grafik oluşturmaları ve oluşturdukları grafiği sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Çevresindeki doğal kaynaklara ilişkin bir harita hazırlamaları istenebilir.

Bir ürünün üretim dağıtım tüketim aşamalarını gösteren basit düzeyde bir kısa film çekmeleri istenebilir.

Destekleme Doğal kaynakların kullanımı ve tüketimi hususunda bir destekleme etkinliği olarak öğrencilere doğal kaynakların kullanımı ve mevcut durum ile kullanım arasındaki tutarsızlığı anlatan dijital bir içerik izletilir.

İhtiyaçlarını konusuyla ilgili bir destekleme etkinliği olarak öğrencilerden ihtiyaçlarını resim çizerek ya da ilgili görselleri edinerek anlatmaları istenebilir.

Günlük yaşantılarında aşına oldukları bir ürünün üretim, tüketim ve dağıtım süreçlerini anlatan görseller öğrencilerle paylaşılabilir veya ilgili süreçler bir animasyon film aracılığıyla gösterilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; dijital ortamları güvenli bir biçimde kullanabilmeleri için almaları gereken önlemlerin neler olduğunu belirleyerek dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe ilişkin farkındalık kazanmaları ve bilim insanlarının çocuklukları ile kendileri arasında bağ kurarak bilime ilişkin olumlu bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SBAB3. Tarihsel Empati/SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Tanıma, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2 Esneklik

Değerler D4. Çalışkanlık, D9. Mahremiyet, D12. Sabır, D14.Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SBAB3. Tarihsel Empati, KB3.3. Eleştirel Düşünme, KB2.15. Yansıtma, KB3.2. Problem Çözme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

- SB.4.6.1. Dijital ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtabilme
- Dijital ortamdaki deneyimlerini güvenlik kuralları çerçevesinde gözden geçirir.
 - Dijital ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarım yapar.
 - Dijital ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarımları açıklar.
- SB.4.6.2. Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme
- Bilim insanlarının çalışmalarını kanıtlara dayalı olarak inceler.
 - Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşullarını fark eder.
 - Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile kendi yaşamlarını karşılaştırır.
 - Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşamı arasında bağ kurar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dijital Ortamda Güvenlik Kuralları
Bilim İnsanlarının Çocukluk Hayatları

Anahtar Kavramlar

bilim insanı, dijital güvenlik, dijital mahremiyet, dijital ortam

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; bütüncül dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ile değerlendirilir.

Performans görevi: Afiş hazırlamalarına yönelik görevlerdir.

*Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında, oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencinin dijital ortam kavramını, dijital ortamda dikkat edilmesi gereken güvenlik kurallarını, bilim ve bilim insanı kavramlarını temel düzeyde bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Dijital ortam kavramı ve dijital ortamda dikkat edilmesi gereken güvenlik kurallarını içeren çalışma yaprağı kullanılır.

Öğrencinin bilim ve buluş kavramlarına yönelik ne bildiğini ortaya çıkaracak zihin haritası, beyin fırtınası gibi tekniklerin kullanıldığı etkinliklere yer verilir.

Köprü Kurma Öğrencilere "Tanımadığınız birisi sizinle iletişim kurmaya çalışırsa ne yaparsınız?, Kimlerden yardım alırsınız?" gibi sorular yöneltilerek ön bilgileri harekete geçirilir.

Kum saati tekniği kullanılarak öğrencilerin bilim insanları ile ilgili bildikleri ve merak ettikleri ortaya çıkarılır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

SB.4.6.1.

Öğrenciler gruplara ayrılır (SDB2.2., SDB2.2.SB2.). Her gruba dijital ortamda karşılaşılabilecekleri sorunlarla ilgili öğrencilerin düzeyine uygun kısa örnek olaylar sunulur. Örnek olaylar; dijital ortamlarda kişisel bilgilerinin gizliliğinin korunması, siber zorbalık, doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmayı içermelidir. (OB2., D9.2., E3.3. SDB3.2., SDB3.2.SB1.). Gruplardan örnek olaydaki sorunun çözümüne yönelik öneriler oluşturması, çözüm önerilerinin olası sonuçlarını düşünerek çözüme karar vermeleri istenir. Öğrencilerden "edu, gov" uzantılı sitelerle girmek, antivirüs programı kullanmak gibi çözümlere ulaşmaları beklenir. Gruplardan ulaştıkları kararı sınıfta sunmaları istenir (E2.2.). Bu aşamada hikâye tamamlama veya canlandırma teknikleri kullanılabilir. Öğrencilerden ilgi alanlarına uygun merak ettikleri bir konuyu araştırma gibi bir görevi dijital ortamda gerçekleştirmeleri istenir. Öğrencilerin bu araştırmada hangi kurallara, davranışlara uyduğu için araştırmalarının daha doğru ve güvenilir olduğunu ifade etmesi istenir. Dijital ortamda hangi davranışlarının olumlu olduğunu ve kaçındıkları davranışlarının neler olduğunu belirtmeleri beklenir (D9.1, D14.1.). Öğrencilerden araştırma yaparken dijital ortam kullanımına dair yaptığı çıkarımları (E3.10.) yazılı bir uyarılar listesi şeklinde hazırlamaları istenir. Hazırlanan çalışmalar öğretmen tarafından bütüncül puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

SB.4.6.2.

Öğrencilerden bilim insanını konu alan bir şiir yazmaları istenerek öğrencilerin bilim insanlarına yönelik olumlu duyguları harekete geçirilir (E3.11., SDB1.1., SDB1.1.SB2.). Öğrenciler gruplara ayrılır ve performans görevi olarak bilim insanlarının (Afet İnan, Doğan Cüceloğlu, Ufuk Esin, Halil İnalçık vb.) çalışmaları ile ilgili araştırma yapmaları istenir (SDB2.2., SDB2.2.SB1., SDB2.2.SB2., SDB2.2.SB4.). Gruplar tarafından bilim insanlarının çalışmaları ve çalışma ortamları (saha, laboratuvar, kazı alanı vb.), bu çalışmaların katkıları ile ilgili bilgilendirme kartları hazırlanır ve sınıf içinde paylaşılır (SDB2.1., SDB2.SB4.). Hazırlanan kartlara yönelik sorular aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilimler alanına yönelik farkındalık geliştirmeleri sağlanır. Öğretmen tarafından, incelenen bilim insanlarının çocukluk dönemine ait yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğrencilere sunulur. Sunulan materyaller üzerine "Sizce bu fotoğraf kaç yıl önce çekilmiş olabilir?" "Fotoğraflarda o dönemin şartlarına ilişkin neler var?" (OB4.3.) vb. sorular sorularak bilim insanlarının çocukluk dönemine ilişkin koşulları fark etmeleri sağlanır. Dönemin koşulları ele alınırken özellikle o dönemde yaşayan çocukların bilgiye ulaşma yolları, çalışma imkanları üzerinde durulmalıdır (OB1.2.). Ayrıca öğrencilere

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

dönemin koşullarında bilim insanlarının başarıya ulaşmalarını sağlayan sorumluluk, (D16.3.), çalışkanlık (D4.2.) sabır, (D12.3.) merak (E1.1.) gibi kişilik özellikleri sezdirilir. Öğrenciler tarafından bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile günümüz koşulları karşılaştırılır. Bu amaçla sıcak sandalye tekniği kullanılabilir. Bunun için günümüzü ve incelenen bilim insanlarının çocukluk dönemini temsil eden iki tane sandalye kullanılır. Sandalyelerde oturan çocuklardan biri, soruları o dönemin koşullarına göre cevaplarırken diğeri günümüz koşullarına göre cevaplandırır (E2.1.). Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşadıkları dönem arasındaki farklar üzerine konuşulur (SDB2.3., SDB2.3.SB3.). Öğrencilerin bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşamı arasında bağ kurabilmeleri için "O dönemde yaşasaydın bilim insanlarından hangisi en yakın arkadaşın olurdu, neden?", "Bir zaman makinesine bindiğinizi ve bilim insanının çocuk olduğu tarihe gittiğinizi düşünün. Birlikte hangi çalışmaları yapardınız?" gibi sorulardan yararlanır (E3.11., E2.5.). Oluşturulan gruplar inceledikleri bilim insanını ve çalışmalarını tanıtan afişler hazırlar. Hazırlanan performanslar kontrol listesi veya bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden dijital ortamın güvenli kullanımı ile ilgili dijital broşür veya karikatür hazırlamaları istenebilir.
Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile günümüz koşullarının karşılaştırıldığı bir sanal pano hazırlanabilir.
Bilim insanlarının çocukluklarını anlatan bir çizgi roman hazırlanabilir.
- Destekleme** Dijital ortamın güvenli kullanımı ve bilim insanlarının çocuklukları ile ilgili animasyonlar ve çocuk kitapları gibi farklı materyallerden yararlanılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; aile ve yakın çevresindeki gruplara, bu gruplardaki rollerine, bu rollere ait hak ve sorumluluklarına, farklı kültürlerle ait özelliklere, bu özelliklere saygı duymanın toplumsal birlik açısından önemine, yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlamanın toplumsal birliği sürdürmeye etkisine yönelik bilgi ve beceriler kazanması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

**ALAN
BECERİLERİ** SBAB5. Sosyal Katılım

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme, SDB3.2. Esneklik

Değerler D4. Çalışkanlık, D6. Duyarlılık, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültürü Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.1.1. Dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme
- Dahil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini belirler.
 - Dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri belirler.
- SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme
- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini örnekler üzerinden açıklar.
 - Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini kendi cümleleriyle ifade eder.
- SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini sorgular.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için birlikte çalışabileceği grup üyeleriyle iletişim kurar.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için görev paylaşımında bulunur.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için fikir üretir.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma fikirlerini müzakere eder.
 - Üretilen fikri uygulamak için eyleme geçer.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gruplar ve Roller
Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü
Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Toplumsal Birliğe Etkisi

Anahtar Kavramlar

benzerlik, birlik ve beraberlik, birlikte yaşam, farklılık, grup, hak, kültür, kültürel öge, rol, saygı, sorumluluk, STK (Sivil Toplum Kuruluşu), yardımlaşma ve dayanışma, yardımseverlik,

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; karşılaştırma tablosu, gözlem formu, derecelendirme ölçeği, kontrol listesi, anekdot kaydı, analitik dereceli puanlama anahtarı ve çalışma yaprakları ile değerlendirilir.

Performans görevi: Sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirme ve bu süreç sonunda broşürler ve videoların oluşturulmasına yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve analitik dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin grup, rol, hak, sorumluluk, kültür, yardımlaşma ve dayanışma kavramlarına ait temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere grup ve rol kavramına ilişkin açık uçlu sorular sorulur. Kültür kavramı ile çağrışım yapan kelimelere örnekler vermeleri istenir. Toplumsal birliğin ne olduğuna ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden çevresinde gözlemledikleri ve dahil oldukları gruplara örnekler vermeleri istenir.

Yakın çevrelerinde karşılaştıkları kendi kültüründen farklı bir dil, kıyafet, yemek, kutlama töreni gibi kültürel öğelere örnekler vermeleri istenir. Bu kültürel özelliklere ilişkin neler düşündükleri ve hissettikleri sorulur.

Çevresinde bulunan yardım kuruluşlarına ve bunların faaliyetlerine örnekler vermeleri istenir. Kendi okullarında düzenlenebilecek bir yardım kampanyasının amacının ve toplumsal faydalarının neler olabileceği üzerinde durulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

5.1.1.

Öğrencilerden yakın çevrede, okulda ve sınıfta dahil oldukları grupları belirlemeleri istenir. Her öğrencinin bu gruplardaki rollerini yazılı olarak listelemeleri, listede yer alan gruplardaki rolleri ile bu rollerin getirdiği hak ve sorumlulukları tartışmaları sağlanır. Yapılan çalışmalarla öğrencilere görev bilinci aşılanır. (D16.3.). Bu süreçte akvaryum ve küçük grup tartışma teknikleri kullanılabilir. Dahil oldukları gruplardaki rollere ilişkin hak ve sorumlulukların benzerlik-farklılık açısından karşılaştırılması sağlanır. Elde edilen bilgiler, karşılaştırma tablosuna kaydedilir.(KB2.7)(OYB.1.3.2)(SDB2.3.SB3). Öğrencinin ortaokula başlamasıyla burada yer alabileceği gruplardaki değişimlere ve bu gruplardaki rollerine de vurgu yapılır. Sınıftaki öğrenciler; aile, komşuluk, arkadaş, okul ve sosyal sorumluluk grupları olmak üzere beş gruba ayrılır. Aile grubunda çocuk rolü ile beraber kardeş, abla ya da ağabey; komşuluk grubunda arkadaş, oyun arkadaşı, komşusuna yardım eden çocuk; arkadaş grubunda arkadaş, lider, arabulucu; okul grubunda akran öğretiminde öğretici, sınıf başkanı, nöbetçi; sosyal sorumluluk gruplarında gönüllü, yönetici, kampanya sorumlusu rollerine ilişkin daha önceden hazırlanmış rol kartları gruplara dağıtılır. Grup çalışması yoluyla dahil olunan gruplardaki rollere ilişkin canlandırmalar yapılır ve öğrenciler grup içinde aktif rol alır. (E2.1., E2.2., E2.3)(D4.5.) Canlandırma sonrası gruplarda üstlenilen roller ile hak ve sorumluluklara ait duygu ve düşünceler ifade edilir. (SDB2.3.SB2). Canlandırma süreci; gözlem formu, derecelendirme ölçeği veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilir. Dahil olunan gruplardaki roller ile hak ve sorumluluklar arasındaki ilişki canlandırma sonunda verilen çalışma yaprağı aracılığıyla açıklanır. Verilen form üzerinden öğrencilerin günlük yaşamlarında dahil olduğu gruplardaki rol, hak ve sorumlulukları değerlendirilir. (SDB2.1.SB4.).

5.1.2

Ülkemizin ve farklı ülkelerin kültürel özelliklerine ilişkin yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur. Sunulan kaynaklar üzerinden kendi kültürümüze ve farklı kültürlerle ait sanat, müzik, yemek, giyim, kutlama, gelenek ve göreneklere yönelik özellikler incelenir. Belirlenen kültürel öğeler sınıflandırma tablosuna kaydedilir.(KB2.5.) Farklı ülkelerin ve ülkemizin kültürel özellikleri, benzerlik ve farklılık açısından karşılaştırılır.(KB2.7)(OYB5.1) Örnek olaylar üzerinden farklı kültürel özelliklere sahip insanların bir araya gelmesini gerektiren durumlar

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

sorgulanır. (SDB2.3.SB3) Öğrenciler, her grupta eşit sayıda öğrenci olacak şekilde gruplara ayrılır ve bu gruplara örnek olaylardan hareketle benzer durumları içeren senaryolar verilir. Öğrencilerin senaryolardaki durumu el kuklaları ile canlandırmaları istenir. Bu süreçte ipli kukla, siyah gölge oyunu ya da tiyatro kuklası tekniklerinden de yararlanılabilir. (E2.1., E2.2, E2.3) (SDB2.2.SB4.) (D6.3.)Canlandırılan durumlardan hareketle kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisi belirlenir.(OYB 6.1.4) Sürecin tamamında elde edilen bilgilerden ve farkındalıklardan yola çıkarak kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisi öğrenciler tarafından nesnel bir bakış açısıyla açıklanır. (Sorumlu Karar verme, SDB3.3.SB5..) Sürecin değerlendirilmesinde çalışma yaprağı kullanılır

5.1.3.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin örnekler incelenir. Öğrencilerin yapılan incelemelerden hareketle yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin günlük hayattan ve yakın çevreden örnekler vermeleri istenir. Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerinin toplumsal birliği sürdürmeye etkisi, örnek olay yöntemiyle sorgulanır. Böylece öğrencilere yardımlaşma, dayanışma ve iyilikseverlik gibi değerler kazandırılır. (SDB2.3.SB1)(D20.2., D20.3.)Yardımlaşma ve dayanışmanın toplumsal birliği sürdürmeye etkisine dair yapılabilecek faaliyetlere ilişkin öğrenciler tarafından çıkarımlarda bulunulur. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışmayı desteklemek amacıyla performans görevi kapsamında sosyal sorumluluk projesi hazırlamak için sınıftaki öğrenciler gruplara ayrılır. Oluşturulan gruplarda, yapılacak sosyal sorumluluk projesi ile ilgili görev paylaşımı yapılır. Her gruba ayrı bir görev düşecek şekilde “yönetici, ihtiyaç saptama, kaynak belirleyici, kampanya sorumlusu, faaliyet yürütücüsü” olmak üzere grupların belirlenen görevlerden birini seçmeleri sağlanır. Yapılacak proje ile topluma karşı görevleri yerine getirmenin önemi de vurgulanmış olur. (SDB2.2.SB4.)(D16.2.) MEB’e bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmış örnek projeler incelenir. Bu incelemeler ve yakın çevresinden edindiği deneyimlerden yola çıkarak öğrencilerden çocuklar, yaşlılar veya okullara yönelik sosyal sorumluluk proje fikirleri üretmeleri istenir. (SDB3.2.SB1.) Fikir üretme sürecinde öğrenciler kendi deneyimlerinden veya yakın çevredeki gözlemlerinden faydalanabilirler. Ortaya çıkan fikirler sınıf içerisinde müzakere edilir.(E3.3., E3.11.)(SDB2.2.SB2.) Üretilen fikirlerin güçlü ve zayıf yönleri “Güçlü-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler (GZFT) Formu”nun sadece “zayıf ve güçlü” kısmı doldurularak belirlenir. Fikirlerin zayıf yönlerini güçlendirmek için grup üyeleri tarafından alternatif çözümler geliştirilir. Müzakere sürecinin değerlendirilmesinde gözlem formu, kontrol listesi, anekdot kaydı gibi araçlar kullanılabilir Süreç içerisinde oluşturulan gruplar ve grupların görevleri dikkate alınarak ortaya çıkan fikirlerden biri sınıfın ortak kararıyla seçilir ve uygulanmak üzere tasarıya dönüştürülür. Gruplar tarafından süreçte aldıkları görevler yerine getirilerek veli ve okul idaresi gözetiminde tasarı bir sosyal sorumluluk projesi olarak eyleme dönüştürülür. Kardeş okullara veya yaşlılara yardım kampanyaları önerilebilir. (OYB 5.2.2)(E2.2, E2.3) Grupların çalışma süreçlerini yansıtan ve faaliyetlerini tanıtan broşürler, sürece dair videolar okul içerisinde paylaşılır. Sınıfta sosyal medya panosu oluşturulur.(E3.3., E3.11.)(SDB2.2.SB1.) Çalışmalar okul gazetesi veya yerel medyada yayımlanır. Proje süreci, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden farklı ülkelerdeki akranlarının yakın çevrede, okulda ve sınıfta dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerine ilişkin bilgi toplanması istenebilir. Kendi dahil olduğu gruplar ve roller, diğer ülkelerdeki grup ve roller ile karşılaştırılabilir. Elde edilen bilgilerden yola çıkılarak dahil olmak istenen özgün bir grup fikri oluşturulabilir.

Merak edilen bir ülkenin kültürel özelliklerine yönelik yapılacak araştırma sonucunda ulaşılan görsellerle bir kolaj çalışması hazırlanabilir. Hazırlanan kolaj çalışmaları okul sergisi ile sunulabilir.

Toplumsal birliği sürdürmek amacıyla yardımlaşma ve dayanışmaya yönelik bir öneri uygulanmak üzere ilgili kurum, kuruluş veya STK'ye sunulabilir.

Destekleme Öğrencilerden dahil olunan gruplar ve bu gruplardaki rollerin listelenmesi istenebilir. Görseller ya da yazılı ifadelerden yola çıkılarak grup ve rol kavramlarının eşleştirilmesi istenebilir. Kısa cevaplı sorular veya eşleştirme kartları aracılığıyla rollerinin ve sorumluluklarının bulunması sağlanabilir. Öğrencilerden dahil oldukları gruplarda kendilerine verilen rollere ilişkin basit düzeyde canlandırmalar yapmaları istenebilir.

Günlük yaşamda karşılaşılan farklı kültürel öğelere örnekler verilebilir. Görseller üzerinden kültürel öğelerin sınıflandırılması istenebilir.

STK'lerin çalışma alanlarını bulmaya yönelik yazılı, görsel ve dijital eşleştirme etkinlikleri yapılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; yaşadıkları ilin göreceli konum özellikleri, yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimler, yaşadıkları ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik yapılması gerekenler ve ülkemize komşu devletlerin temel özellikleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama/SBAB4.2, Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB5. Sosyal Katılım/SBAB5.5 Fikri Eyleme Dönüştürme, SBAB7. Mekânsal Düşünme /SBAB7.1. Konum Algılama

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4 Gerçeği arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemik Olma, E.3.8. Merak Ettiği soruları sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D6. Duyarlılık, D8. Estetik, D14.Saygı, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB5.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7 Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme
- Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini açıklar.
 - Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
 - Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.
- SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişimine neden olan unsurları belirler.
 - Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişiminden etkilenen unsurları belirler.
 - Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin etkilerini sorgular.
 - Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.
- SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme
- Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik etkinlik planı yapar.
 - Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı etkinlik planını uygular.
 - Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı etkinlik planına yönelik geri bildirimleri değerlendirir.
- SB.5.2.4. Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme
- Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
 - Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
 - Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
 - Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Yaşadığı İlin Göreceli Konumu
Yaşadığı İlde Doğal ve Beşerî Çevredeki Değişim
Yaşadığı İlde Meydana Gelebilecek Afetlerin Etkileri
Ülkemize Komşu Devletler

Anahtar Kavramlar afet, beşerî çevre, doğal çevre, göreceli konum, komşu devlet, ülke

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, balık kılıcı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Etkinlik planı hazırlama bu planları görsel içeriklere dönüştürme, ülke tanıtım kartı hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin konum ve yön bulurken haritaları kullanabildikleri, yaşadıkları yerdeki afetlerin neler olduğu ve etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin temel düzeyde bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin; konum ve yön kavramlarına, haritayla ilgili temel özelliklere, yakın çevresinde görülebilecek afetlere ilişkin bilgileri açık uçlu sorularla değerlendirilir.

Köprü Kurma Yaşadıkları ildeki bitki örtüsü, park, bahçe, fabrika, yeni kurulan yerleşim alanları ve yapılar ile ulaşım sistemlerinde yakın zamanda fark edilen değişimlere yönelik sorular sorulur. Yaşadıkları ilde görülen afetlerin etkilerini azaltmak amacıyla bireysel ve toplumsal olarak neler yapılabileceğine ilişkin örnekler istenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

5.2.1

Öğrencilerin yazılı, görsel veya dijital kaynaklardaki örnekleri inceleyerek yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini açıklamaları sağlanır. (OB4.2.) Öğrencilerden verilen kaynaklardan hareketle yaşadıkları ilin yeryüzü şekilleri, iklim, su kaynakları, komşuları, önemli tarihî ve doğal mekânlarına ilişkin örnekler vermeleri istenir. Öğrencilerin, yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini tablo, dilsiz harita veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarından birini hazırlayarak görselleştirmeleri sağlanır. (D8.3). (E3.3.) Oluşturulan tablo, dilsiz harita veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarının değerlendirilmesi için derecelendirme ölçeğinden yararlanılabilir. (SDB2.2.SB1., OB4.4./OB4.4. SB2.).

Kaynaklardan elde edilen bilgileri ve yapılan görselleştirmeleri sınıfa sözlü olarak sunarak yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini özetlemeleri istenir. (SDB2.1.SB2.G4., OB1.3. SB3.) Öğrencilerin sunumları gözlem formu veya kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

5.2.2.

Öğrenciler, yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevredeki geçmişten günümüze meydana gelen değişimleri fotoğraflar, resimler, gazeteler, hava fotoğrafları, dijital (Milli Savunma Bakanlığı Harita Genel Müdürlüğü'nün atlas, küre ve dijital harita uygulamasından) ve basılı haritalar, şehir planları ve sözlü tarih görüşmelerinden (KB2.6.) yararlanarak belirler. (OB4.3., E3.2., D14.1.). Yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevredeki değişen ve değişmeyen unsurlar büyük grup tartışmasıyla belirlenir. Öğrenci yanıtları tahtaya yazılarak değişen ve değişmeyen unsurlarla ilgili karşılaştırma tablosu oluşturulur (SBAB.1.1.). Verilen kaynaklara dayanarak yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin nedenleri (E3.4) balık kılçığı tekniğiyle tartışılır (SDB2.1.SB4). Yapılan tartışma sonucunda değişime neden olan muhtemel ve kesin unsurlar öğrenciler tarafından belirlenir. Verilen kaynaklara dayanarak yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimlerden etkilenen su kaynakları, bitki örtüsü varlığı, arazi kullanımı, yerleşim alanları, ulaşım sistemleri ve nüfus yapısı belirlenir. Bu doğrultuda Milli Savunma Bakanlığı Harita Genel Müdürlüğü'nün atlas, küre ve dijital harita uygulamalarından çözümlenebilir yapılar (OB4.). Doğal ve beşerî çevredeki bitki örtüsü, su kaynakları, yerleşim alanları ve ulaşım ağlarında yıllar içerisinde görülen değişimin etkileri öğrenciler tarafından dijital küredeki zaman butonundan faydalanılarak belirlenir ve buna dayalı çıkarımlar yapılır. Öğrencilerden yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimlerle ilgili merak ettikleri soruları sormaları istenir (E.3.8). Bu değişimlerin etkileri altı şapkalı düşünme tekniği kullanılarak sorgulanır. (SDB3.3.SB3., D6.4.). Sorgulama sürecinde, sürdürülebilir çevre bilincinin oluşması açısından doğal ve beşerî çevrenin korunmasının önemi vurgulanır (OB8.3., D18.3.). Öğrenciler,

ÖĞRETME-ÖĞRENME

YAŞANTILARI bireysel veya grup halinde yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını balık kılçığı tekniğini kullanarak ifade eder.

5.2.3.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden yaşanan ildeki doğa olaylarının afete dönüşme riskleri öğrenciler tarafından belirlenir. (OB1.2.) Bu süreçte örnek olaylardan yararlanılabilir. Öğrencilerden performans görevi kapsamında afetlerin etkilerini azaltmak amacıyla afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenlere yönelik grup çalışması yoluyla bir eylem planı hazırlamaları istenir. (D6.5.) Bu süreçte AFAD İl Afet Risk Azaltma Planı incelenebilir. (SDB2.2.SB1., E3.7.) Gruplar tarafından hazırlanan etkinlik planları; sunum, resim, afiş, poster şeklinde sınıf ortamı, çevrimiçi ortamlar, okul panoları, okul bahçesi veya koridorunda paylaşılır. (SDB2.1.SB2, SDB2.2.SB2). Grupların afet eylem planlarına yönelik öğretmenleri ya da akranları tarafından yazılı veya sözlü olarak geri bildirimler verilir. Bu bildirimler grupça değerlendirilir (SDB2.1.SB4.G1.). Geri bildirimler doğrultusunda etkinlik planları gruplar tarafından geliştirilir. (E3.5.) Hazırlanan etkinlik planları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçeğiyle değerlendirilebilir.

5.2.4.

Komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak için kullanılacak yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğretmen rehberliğinde öğrenciler tarafından belirlenir. Bu kaynaklar üzerinden sınır komşumuz olan devletlerin yönetim şekilleri, başkentleri, bağımsızlık sembolleri ve ülkemize göre konumlarına ilişkin bilgiler bulunur. (OB1.2., OB4.2./OB4.2.SB1.). Öğrencilerden komşu devletlerle ilgili ulaşılan bilgileri farklı türden en az üç kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir. (D19.1., E3.10). Öğrencilerden edindikleri bilgileri performans görevi olarak bireysel veya grup hâlinde komşu devletleri tanıtan kartlar hazırlamaları ve bu kartları kullanarak komşu devletleri tanıtan kısa sunumlar yapmaları istenir (SDB2.2.SB4.). Hazırlanan tanıtım kartları bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden yaşadıkları ilden farklı bir ilin göreceli konum özelliklerini yazılı, görsel veya dijital kaynaklarla incelemeleri istenir. Öğrenciler tarafından bu iki ilin benzer ve farklı özelliklerine dair yazılı, görsel veya dijital bir ürün oluşturulabilir.

Mevcut verilerden yola çıkılarak yaşadıkları ilde gelecekte doğal ve beşerî çevrede meydana gelebilecek değişimlerle ilgili öğrenciler tarafından ön görülere dayalı bir rapor hazırlanabilir.

Yaşadığı ilden farklı bir ildeki doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişikliklere örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilde afetlerle ilgili faaliyetler gösteren resmî kurum ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını araştırmaları istenir. Araştırmalardan elde edilen bilgiler resim, afiş yada poster olarak sunulabilir.

Destekleme Öğrencilerden yaşadıkları il sınırına komşu olan illeri sıralamaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilin eski ve yeni fotoğraflarını doğal ve beşerî çevrede meydana gelen benzerlik ve farklılıklar açısından karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ili etkileyebilecek afetlerle ilgili bilgilerini yazılı veya sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden dilsiz harita üzerinde her bir komşu devleti farklı renkte boyayarak komşu devletlerin isimlerini harita üzerine yazmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; ortak kültürel miras öğeleri, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşam, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkıları ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma, SBAB3. Tarihsel Empati

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Merak Ettiği Soruları Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3 Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB3. Tarihsel Empati, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak kültürel miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme
- Yaşadığı ildeki somut olan ve olmayan kültürel miras öğelerinden hareketle ortak kültürel mirasın önemi hakkında çıkarım yapar.
 - Yapılan çıkarımlardan hareketle ortak kültürel mirasın önemini açıklayan bir ürün oluşturur.
 - Ortak kültürel mirasın önemi hakkında çıkarımlarına dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.
- SB.5.3.2. Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşam unsurlarını dönemin koşulları ile değerlendirebilme
- Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal yaşamlarına ilişkin kaynakları inceler.
 - Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal yaşamlarındaki unsurları belirler.
 - Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal yaşamlarındaki unsurları günümüz insanların sosyal yaşamlarındaki unsurlar ile karşılaştırır.
 - Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal yaşamlarına yönelik çıkarımda bulunur.
 - Çıkarımlarından hareketle Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşamla ilgili görüşlerini dönemin koşulları ile ifade eder.
- SB.5.3.3. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkılarını karşılaştırabilme
- Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkılarını belirler.
 - Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkılarının benzerliklerini listeler.
 - Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkılarının farklılıklarını listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ortak Kültürel Miras Öğeleri
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Sosyal Yaşam
Anadolu ve Mezopotamya Medeniyetlerinin Ortak Kültürel Mirasa Katkıları

Anahtar Kavramlar

Anadolu, Asurlar, avcı-toplayıcı, Babiller, Çatalhöyük, Çayönü, Frigler, Göbeklitepe, Hacılar, Hititler, İyonlar, Lidyalılar, medeniyet, Mezopotamya, milat, ortak miras, Sümerler, yerleşik yaşam

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, infografi ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Yazılı veya görsel ürünler, afiş, poster veya broşür hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin kültür, ortak miras, müze, tarihî mekân ve eser gibi kavramları bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin kültür, ortak miras gibi kavramlar hakkında neler bildiklerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Geçmiş medeniyetlere ait kültürel öğeler ve gelişmeler ile günümüz medeniyetlerinin karşılaştırılması sağlanır.

Öğrencilere "Yakın çevrenizde bildiğiniz tarihî mekânlar var mı?" eğer tarihî bir mekân var ise "Bu tarihî mekânda sizce geçmişte hangi olaylar yaşanmış olabilir?", "Ailenizle herhangi tarihî bir mekâna gittiniz mi?", "Sizce geçmişte yaşadığınız ilde önemli olaylar olmuş mudur?", "Günümüzde de olmakta mıdır?" soruları yöneltilir.

Öğrencilere "Yazı olmasaydı hayatımızda şu anda ne gibi zorluklar yaşadık?", "Tekerlek hayatımıza ne gibi kolaylıklar katıyor?", "Paranın kullanılmadığı bir hayatta ihtiyaçlarımızı nasıl giderirdik?" gibi sorular sorulur.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları SB.5.3.1.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan "Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Mirası Listesi"nde yer alan somut olan ve olmayan kültürel miras öğeleri incelenir (OB1.5, OB4.2, OB2.4). Kaynaklardan yararlanılarak büyük grup tartışması ile ortak kültürel miras öğelerinin önemine dair öğrencilerin çıkarımda bulunmaları ve çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır (5.3.1.1)(SDB2.1). Öğrencilerden yaşadıkları ilde bulunan ve ortak kültürel miras kapsamında değerlendirilebilecek öğelerden "UNESCO Dünya Mirası Listesi"ne girmesini istedikleri öğeleri gerekçeleriyle sıralamaları istenir (SDB3.3, D5.3, OB5.1). Öğrencilerden yaşadıkları ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin önemine ilişkin performans görevi olarak afiş, poster veya broşür hazırlamaları istenir (5.3.1.2.). Hazırlanan ürünler okulda sergilenir (5.3.1.3). Ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir (E2.2, E3.2, E3.3, OB4.4).

SB5.3.2.

Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerinden Göbeklitepe, Çayönü, Çatalhöyük ve Hacılar'da yaşamış insanların sosyal yaşamlarına ilişkin yazılı, görsel veya dijital kaynaklar grup çalışması yoluyla incelenir (5.3.2.1.)(D19.3, OB4.2, OB1.4, OB1.5, OB5.2, E1.1, E3.8). Grupların incelemeleri doğrultusunda Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal yaşamlarındaki unsurlardan barınma, beslenme, giyim özellikleri ve temel geçim faaliyetleri belirlenir (5.3.2.2.)(E3.10, OB1.3). Öğrencilerden belirledikleri unsurları günümüz insanların sosyal yaşamlarındaki aynı unsurlar ile karşılaştırmaları istenir. Elde edilen veriler karşılaştırma tablosuna işlenir (5.3.2.3)(E3.2). Gruplar, Anadolu'daki ilk yerleşmeler bağlamında sosyal yaşam koşullarına ve zaman ilerledikçe sosyal yaşamda nasıl bir değişim gerçekleştiğine dair çıkarımlarda bulunur (5.3.2.4)(SDB3.3). Farklı yerleşim yerlerindeki sosyal yaşama ilişkin çıkarımlar infografilere dönüştürülerek ifade edilir (OB1.5, OB4.2, OB1.5, E3.6). Öğrencilerden performans görevi olarak Anadolu'daki yerleşim yerlerinden birinde tarihin ilgili döneminde yaşadıklarını hayal etmeleri ve konuşma halkası kullanarak o döneme ait yaşantılarına ilişkin görüşlerini yazılı veya görsel olarak ifade etmeleri istenir (5.3.2.5)(SDB2.1, D14.1, OB1.2, OB4.1, OB4.4, OB5.1, E2.1, E3.2, E3.3). Öğrencilerin hazırlayacağı yazılı veya görsel ürünlerin değerlendirilmesinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği kullanılır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI** SB5.3.3.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden Mezopotamya ve Anadolu medeniyetleri incelenir. Öğrencilerden verilen kaynaklardan yola çıkarak Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinden Sümer, Babil, Asur, Hitit, Lidya ve İyonların ortak kültürel mirasa katkılarını belirlemeleri istenir (D19.3, D15.2, E3.6, E3.10, E3.2,). Belirlenen katkılar verilen tablodaki ilgili medeniyetin olduğu bölüme yazılır. Bu süreçte “Nesi var?” tekniğinden yararlanılabilir (5.3.3.1.)(OB4.2, OB1.3, OB2.4). Doldurulan tablo üzerinden Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkıları; bilim, kültür, ekonomi ve hukuk başlıkları altındaki benzerlikler ve farklılıklar “beyin eseri tekniği”nden yararlanılarak çalışma yaprağı üzerinde listelenir (5.3.3.2.), (5.3.3.3)(E2.2, E3.7.)(D16.3, D3.5, OB1.3, OB1.4, SDB3.3). Ortaya konulan fikirlerdeki benzerlik ve farklılıklar öğrenciler tarafından değerlendirilir. Öğrencilerin bu medeniyetlerin ortak kültürel mirasa yaptığı katkılar üzerinden medeniyetlerin birbirlerinden etkilenerek geliştiği ve yayıldığı, Mezopotamya ve Anadolu coğrafyalarının medeniyetlerin beşiği olduğuna ilişkin çıkarım yapmaları sağlanır. Süreç gözlem formu veya kontrol listesi teknikleri ile takip edilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerine ait ören yeri, müze ve sanal müze gezileri yaparak elde ettikleri bilgi ve deneyimlerini sınıfta paylaşımları istenebilir.

Öğrencilerden "UNESCO Kültür Mirası Listesi"nde bulunan tarihî alanların Anadolu'ya katkılarını anlatan "Anadolu Kültür Yolu Haritası" hazırlamaları istenebilir. Bu harita ile kronolojik bir yolculuk yapılarak her durak için küçük canlandırma, şiir yazma, mitolojik öykü gibi bir eser hazırlanabilir. Her durakta farklı bir yaratıcı çalışma da yapılabilir. Haritalar tasarlandıktan sonra kronolojik sıralama ile verilen bilgilerden bir "zaman çizelgesi" oluşturulabilir.

Öğrenciler tarafından ilk yerleşim yerlerinin yapı tiplerinden hareketle dönem mimarisine yönelik bir yapı modeli tasarlanabilir.

Ortak kültürel mirasın korunmasının önemine ilişkin kamu spotu çekilebilir.

Destekleme Öğrencilerden ortak kültürel mirasın korunmasının önemine dair duygu ve düşüncelerini yansıtan bir metin oluşturmaları istenebilir.

Kültürel öğelerle ilgili kart eşleştirme oyunları oynanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir. Özel durumlar için anekdot kayıtları alabilir, sürece yönelik karşılaştıkları ile ilgili yansıtıcı günlük tutabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; demokrasi ve cumhuriyet kavramı arasındaki ilişkiye, etkin bir vatandaşın özelliklerine, temel hak ve sorumluluklar çerçevesinde çözüm yolları üretmeye, toplumsal yaşamda karşılaşılabilecek sorunların çözümü için başvurulabilecek kurumlara ilişkin beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 24

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Öz Güven/Kendine Güvenme, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D3. Bağımsızlık, D6. Duyarlılık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER Bilgi Toplama (KB2.6.), Sorgulama (KB2.8.), Çıkarım Yapma (KB2.10.), Sosyal Katılım Becerisi (SBAB5.), Çözümleme (KB2.4.), Gözlemleme (KB2.2.)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.4.1. Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- Demokrasi ve cumhuriyet kavramlarının niteliklerini belirler.
 - Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi belirler.
- SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme
- Etkin vatandaş olmanın önemine ilişkin varsayımda bulunur.
 - Etkin vatandaşın sahip olması gereken özellikleri listeler.
 - Etkin olan ve olmayan vatandaş özelliklerini karşılaştırır.
 - Etkin vatandaş davranışlarının toplum düzenine etkisine yönelik tahminlerde bulunur.
 - Etkin vatandaş olmanın önemini toplum düzeni açısından değerlendirir.
- SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme
- Temel insan hak ve sorumluluklarını tanımlar.
 - Toplumsal yaşamda insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik sorular sorar.
 - Temel insan hak ve sorumluluklarına ilişkin bilgi toplar.
 - Temel insan hak ve sorumluluklarına ilişkin topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
 - Toplumsal yaşamda temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik çıkarım yapar.
- SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme
- Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkındaki bilgileri bulur.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Demokrasi ve Cumhuriyet Kavramının Temel Nitelikleri ve Bu Kavramlar Arasındaki İlişki
Temel Hak ve Sorumluluklar
Etkin Vatandaş Özellikleri ve Önemi
İhtiyaç Durumunda veya Sorun Karşısında Başvurulabilecek Kişi, Kurum ve Kuruluşlar

Anahtar Kavramlar

Cumhuriyet, demokrasi, etkin vatandaşlık, hak, ihtiyaç, kuruluş, kurum, problem çözme, sorumluluk, sorun, vatandaş

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, çalışma yaprağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir. Bunlara ek olarak Frayer Modeli, kelime ilişkilendirme testi, venn şeması, doğru-yanlış testleri ve tanılayıcı dallanmış ağaç tekniklerine başvurulur.

Performans görevi: Bilgi kartları, afiş ve poster hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin demokrasi, cumhuriyet, vatandaş, vatandaşlık kavramı ile temel hak ve özgürlükler hakkında ön bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden demokrasi ve cumhuriyet kavramı ile ilişkili kelimeler bulmaları istenerek kelime bulutu yapılır ve panoya asılır. Ülkemizin nasıl yönetildiğine ve cumhuriyete dair açık uçlu sorular sorulur. Etkin vatandaşlık kavramları ile ilgili KWL (Ne biliyorum? Ne öğrenmek istiyorum? Ne öğrendim?) stratejisi uygulanır.

Köprü Kurma Öğrencilere evde, okulda, yaşadıkları şehirde demokratik yaşam ile ilgili açık uçlu sorular sorulur.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda yapılan etkinliklere örnekler verilir.

Ailesinde ve okulda yer aldığı demokratik katılım süreçlerine örnekler vermeleri sağlanır.

Günlük yaşamda farklı vatandaş tiplerinin davranışlarını yansıtan örnek durumlar verilerek öğrencilerden bu durumlarda nasıl davranmayı tercih edecekleri ve tercihleri ile etkin vatandaştan sergilenmesi beklenen davranışları karşılaştırmaları istenir.

Pandemi döneminde hangi sorumluluklarını yerine getirdikleri/getiremedikleri ve hangi haklarını kullandıkları/kullanamadıkları yönünde geçmiş yaşantılar paylaşılır.

Bireylerin evde, okulda, yaşadıkları yerde üzerine düşen sorumluluklarından hareketle hangi sorumluluklar yerine getirilmediğinde bu durumun toplumsal bir soruna dönüşeceği sorularak görüşler alınır.

Günlük yaşamında ihtiyaç dahilinde veya herhangi bir sorun karşısında başvuru yapabileceği kurumlar hakkında sorular sorulur. İlgili kurumların tanıtımına yönelik etkinlikler yapılır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

5.4.1.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden demokrasinin temel niteliklerinden milli egemenlik, seçme ve seçilme hakkı, özgürlük, eşitlik, hukuk devleti kavramları incelenir (OB4.1.). İnceleme sonucunda demokrasinin niteliklerini belirlemeleri istenir (OB1.2., D1.1.). Öğrencilerin "Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir." sözüne ilişkin yorumları alınır. Sınıf başkanı seçimi, yerel seçimler, dilekçe verme gibi demokrasinin günlük yaşama yansımalarına dair örnekler verilerek öğrencilerin verilen örnekleri ve benzeri durumları demokrasinin temel nitelikleri ile ilişkilendirmeleri sağlanır (E1.2., OB1.3., D3.1.). Öğrencilerin bireysel ya da grup çalışması ile evde, okulda, yaşadığı şehirde demokrasi ile ilişkilendirilebilecek davranış ve uygulamaları gözlemlenmeleri, gözlem sonuçlarını sınıfta paylaşmaları sağlanır (OB1.5., E2.2.). Demokrasinin bireye ve topluma sağladığı katkılar üzerinde konuşmaları için çember tartışma tekniği, konuşma halkası, vızıltı 22 gibi çeşitli tartışma teknikleri uygulanabilir (E3.11., SDB2.2.SB2). Tartışma süreçlerinin değerlendirilmesinde anekdot kaydı, gözlem formu veya kontrol listesi tekniklerine başvurulur. Öğrencilerin cumhuriyet ile ilgili yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan cumhuriyet yönetiminin özellikleri hakkında tahminlerde bulunmaları sağlanır. Dünya haritası üzerinde öğrencilerin cumhuriyet ile yönetilen ülkelere örnek göstermeleri istenir, öğretmen örnekleri çeşitlendirir. Öğrencilerin farklı bir yönetim şekliyle yönetilen ülkeler ile cumhuriyetle yönetilen ülkeler hakkında incelemeler yapmaları sağlanarak cumhuriyet yönetiminin avantajları listelenir. Öğrencilerin cumhuriyet kavramının niteliklerini belirleyerek örneklendirmeleri sağlanır (OB1.3., D19.1.). Frayer modeli kullanılarak öğrencilerin cumhuriyet kavramının tanımı, özellikleri, örnekler ve örnek olmayan durumlara ilişkin bilgileri beş bölüme ayrılmış kağıt üzerinde düzenlemeleri istenir. "Cumhuriyet ile yönetilen her ülke demokratik bir ülke midir?" sorusu ile öğrencilerin demokrasi

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişki hakkında tahminde bulunmaları sağlanır. Cumhuriyet ve demokrasi kavramlarının yazılı olduğu kartlar öğrencilere sırasıyla dağıtılarak kelime ilişkilendirme testi uygulanır. Kartlara yazılan sözcükler “cumhuriyet ile ilgili olanlar” ve “demokrasi ile ilgili olanlar” şeklinde sınıflandırılır (OB1.4.). Yapılan sınıflandırmadan hareketle öğrencilerin venn şeması çizerek cumhuriyet ve demokrasi kavramları arasındaki ilişkiyi şema üzerinde göstermeleri istenir.

5.4.2.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan etkin vatandaşlık kapsamında incelenir (OB4.1.). Kaynaklardan ulaşılan bilgilerden yola çıkılarak öğrencilerin etkin vatandaşlığı toplumsal yaşamdaki önemine ilişkin varsayımlarda bulunmaları sağlanır. Öğrencilerin bu varsayımları akranlarıyla paylaşmaları sağlanır. Öğrencilerden verilen kaynakları inceleyerek etkin vatandaşın özelliklerine ilişkin bilgileri not almaları istenir (OB1.2., E2.2.). Ulaşılan bilgilerden seçtiklerini bir kağıda yazarak pazaryeri tekniği ile arkadaşları ile paylaşmaları istenir (SDB2.2.SB2). Öğrenci görüşlerinden hareketle etkin vatandaşın özelliklerine ilişkin ortak liste oluşturulur (OB6.2.). Etkin vatandaşın özelliklerine ilişkin doğru yanlış maddeleri veya tanılayıcı dallanmış ağaç ile değerlendirme yapılır. Etkin olan ve olmayan vatandaş davranışlarını karşılaştırmaları, konuya ilişkin görüşlerini sözlü ve yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Toplumsal sorunlara ilişkin örnek durum kartları verilerek bu durumda etkin olan ve olmayan vatandaş olarak nitelendirilebilecek bireylerin neler yapabileceklerine ilişkin tahminler yürütmeleri için “Siz olsaydınız ne yapardınız?” eğitsel oyunu oynanır (SDB2.3.SB4, D16.2.). Eğitsel oyun süreci gözlem formu, derecelendirme ölçeği veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilir (E3.11.). Günlük yaşamda karşılaşılan durumlardan hareketle etkin vatandaş davranışlarının toplum düzenine etkisine yönelik tahminlerde bulunmaları sağlanır (SDB2.3.SB4)(5.4.2.4). Etkin vatandaşlar ülkesi ve pasif vatandaşlar ülkesi adıyla sınıfta iki bölge oluşturulur. İki bölgeye de büyük bir karton konulur. Öğrencilerin iki ülkeyi de ziyaret ederek o ülkenin sahip olabileceği özelliklere ilişkin görüş ve düşüncelerini yazılı ve görsel olarak kartona yazmaları/çizmeleri sağlanır (SDB2.2.SB4). Kartonlardaki yazılar ve görseller incelenip “Hangi ülkenin vatandaşı olmayı tercih edersiniz? Bu ülkede yaşamının avantaj ve dezavantajları nelerdir?” sorularını içeren çalışma yapıp kullanılarak öğrencilerin etkin vatandaş olmanın önemini, toplum düzeni açısından değerlendirmeleri sağlanır (SDB2.3.SB4, OB1.5.)

5.4.3.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğrenciler tarafından incelenerek insanların toplumsal yaşamda sahip oldukları hak ve sorumlulukları tanımlamaları sağlanır (OB4.1.). Öğrencilerden günlük yaşamlarından hareketle ailede ve okuldaki hak ve sorumluluklarına yönelik örnekler vermeleri istenir. Hızlı tur tekniği uygulanarak öğrencilerin sınıftaki hak ve sorumluluklarının neler olduğunu düşünmeleri, sıra ile düşüncelerini söylemeleri sağlanır. Öğrenci görüşleri yazılarak sınıftaki hak ve sorumluluklarımız listesi oluşturulur (E2.2., OB6.3., D2.4.). Pandemi, savaş ve çatışma dönemlerinde insanların hangi haklarını kullanamadıklarına ilişkin gazete haberleri incelenir. Toplumsal yaşamda insanların haklarını kullanamadığında ya da sorumluluklarını yerine getirmediğinde yaşanabilecek sorunların belirlenmesine yönelik görüşler sunmaları sağlanır. (OB1.4., OB6.2. SDB2.3.SB4, D16.2.). Öğrencilerin konuya ilişkin örnek olay yazmaları istenerek 5N1K soruları doğrultusunda örnek olayların incelenmesi sağlanır. Zıt panel tekniği uygulanarak öğrencilerin insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik sorular ve cevaplar oluşturmaları, birbirlerine yöneltilmeleri sağlanır. İnsan hakları ile ilgili bilimsel kaynaklardan örnekler gruplara verilerek incelemeleri ve konuya ilişkin bilgi toplamaları sağlanır (OB1.2.). Kaynaklardan toplanan

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

bilgiler grup sözcüleri tarafından sınıfa sunulur. Sunumlar sırasında verilen bilgilerin grup tartışması ve öğretmen dönütleri ile doğrulanması sağlanır (SDB2.2.SB1). Öğrencilerin toplumsal yaşamda temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik çıkarım yapmaları sağlanır. Sözlü olarak paylaştıkları çıkarımlarını yazılı ve görsel yollarla ortaya koyabilmeleri için istasyon tekniği uygulanır. Bu süreç kontrol listesi veya gözlem formu ile değerlendirilir.

5.4.4.

Öğrencilerden günlük yaşamlarıyla ilgili olarak okul bahçesinde ve okul yolunda güvenlik için konulması gereken tabelalar, yapılması gereken kasisler, mahallenin güzelleştirilmesi ve temizliği, yardım kampanyaları düzenleme, sokak hayvanları ile ilgili beslenme, barınma ve güvenlik önlemleri için muhtarlık, belediye, kaymakamlık veya STK ile işbirliği yapılarak giderilebilecek ihtiyaç veya sorunları belirlemeleri istenir (OB1.4., E3.2., E3.7., E3.10., D6.2., D20.2.). Belirlenen ihtiyaçlar veya sorunlar hakkında bilgi toplamak için hangi yazılı, görsel veya dijital kaynaklara başvurulabileceği öğrenciler tarafından belirlenir (OB1.2., SD-B1.2.SB5). Öğrencilerden belirledikleri yazılı, görsel veya dijital kaynakları sınıfa getirmeleri istenir (OB4.1.). Belirledikleri ihtiyacın/sorunun çözümü için başvurabilecekleri (OB6.4.) okul idaresi, muhtarlık, belediye, kaymakamlık veya STK'ler ile ilgili bilgi toplamak üzere kaynakları incelemeleri istenir. Öğrencilerin yakın çevresindeki insanlarla (anne, baba, öğretmen, okul idarecileri, yakın akrabalar) görüşme yapmaları, bu görüşmede ortak kullanım alanlarında ihtiyaç duyulan düzenlemelerin yapılması veya yaşanan bir sorunun giderilmesine yönelik bir yaşantılarını dinleyip kaydederek sınıfta bu deneyimlerin incelenmesi sağlanır (E1.5., E2.2., SDB2.3.SB4, OB1.2.). Toplumsal sorunlara ve çözüm yollarına ilişkin kaynaklardan ve görüşmelerden elde edilen bilgiler büyük grup tartışması ile karşılaştırılarak güncelliği ve bilimselliği açısından değerlendirilir (E3.4., E3.10., SDB2.2.SB2). Tartışma sonuçlarından hareketle ihtiyaçlar veya sorunlar, başvurulabilecek kurum ve kuruluşlar, başvuru yolları ile ilgili tablo veya listeler oluşturulur (OB6.4.). Bu tabloların performans görevi olarak bilgi kartları, afiş ve postere dönüştürülerek sergilenmesi sağlanır. Oluşturulan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir (E3.11.).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Demokrasi ile ilgili örnek olaylar incelenebilir. Evde, okulda, ülkede demokrasiye yönelik yaratıcı drama etkinlikleri yapılabilir. Cumhuriyet konulu şiir dinletisi düzenlenebilir. Cumhuriyet konulu resim, fotoğraf, afiş ve posterler sergilenebilir.

Öğrencilerden, cumhuriyetin temel niteliklerinden biriyle ilgili bir blog yazısı ya da bir podcast hazırlamaları istenebilir hazırlanan çalışmalar çevrim içi ortamda okunarak bütün sınıfın katkıda bulunacağı hâle getirilebilir.

Aktif, pasif, duyarlı ve duyarsız vatandaş ile ilgili rol kartları, ben kimim, nesi var gibi eğitsel oyunlar oynanabilir. Dilek ve şikayet kutusu tasarımları yaptırılabilir oluşturulan kutular okulun belirli yerlerine konulabilir.

Temel hak ve özgürlükler ile ilgili serbest kürsü etkinliği yapılabilir.

Öğrencilerden düşünce ve ifade özgürlüğü, özel hayatın gizliliği, seçme ve seçilme hakkı, eğitim ve öğretim hakkı ve ödevi gibi toplumsal yaşamdaki haklarla ilgili kartlar oluşturmaları istenebilir. Kartlar kullanılarak oyunlar oynanabilir, doğaçlamalar yapılabilir.

Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek bir kurumun tanıtım broşürü tasarımı yapılabilir, reklam filmi senaryosu oluşturulabilir.

Destekleme Demokrasi ve cumhuriyet kavramları ile ilgili görseller kullanılarak akran desteği ile kolaj çalışması yapılabilir.

Etkin vatandaşın devlete ve topluma karşı sorumlulukları ile ilgili görsel okuma ve eşleştirme etkinliklerinin yer aldığı çalışma yaprakları kullanılabilir.

Temel hak ve sorumlulukların önemine ilişkin hikâyeler anlatılabilir, canlandırılabilir.

İhtiyaç hâlinde veya sorunlar karşısında başvuru yapabileceği kurumlar hakkında hazırlanmış kart oyunları oynanabilir. Başvuru yapılabilecek kurumların internet siteleri incelenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretim-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine, bütçe planlamanın önemine, yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetlere ilişkin beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB6. Girişimcilik /SBAB6.2. Kaynakları Yönetme

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama, KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Yönetme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D11. Mütevazılık, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri, Türkçe, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme
- Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini farklı kaynaklar üzerinden inceler.
 - Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
 - Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini nesnel bir şekilde ifade eder.
- SB.5.5.2. İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme
- İhtiyaç ve isteklerini karşılamaya yönelik bütçe için gerekli olan kaynakları belirler.
 - İhtiyaç ve isteklerini karşılamaya yönelik bütçe için gerekli olan kaynakları temin etme ve kullanmaya ilişkin bir taslak oluşturur.
- SB.5.5.3. Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme
- Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri çözümler.
 - Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri alanlarına göre sınıflandırır.
 - Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kaynakların Verimli Kullanımı
Bütçe Oluşturma
Yaşadığı İldeki Ekonomik Faaliyetler

Anahtar Kavramlar

bilinçli tüketici, bütçe, dağıtım, gelir, gider, kaynak, ihtiyaç, istek, tüketim, üretim

ÖĞRENME

KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi için gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği, akran ve öz değerlendirme formu, açıklamalı öğrenci çizimleri (grafikler), sınıflama tablosu, kavram ağı ve performans görevi kullanılır.

Performans görevi: Hikâye, şiir, haber, slogan, resim ve bütçe planı hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ihtiyaç ve istekler arasındaki farklılıklar, doğal kaynaklar, temel ekonomik faaliyet alanları ve ekonomiye etki eden kaynaklar konusunda temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci İstek ve ihtiyaçlar arasındaki farklılıklar, ekonomik faaliyet alanları ve kaynaklar; kelime ilişkilendirme testleri, kavram-tanım ilişkilendirmeleri veya açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma Öğrencilere yakın çevrelerindeki kaynakların hangi ekonomik faaliyetlerde etkin bir şekilde kullanılabileceği ile ilgili sorular sorulur.

Ailede, yakın çevrede bulunan kişilerin çalıştığı alanlara yönelik sorular sorulur ve bunların hangi ekonomik faaliyetlerle ilişkili olduğuna yönelik büyük grup tartışması yapılır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları 5.5.1

Öğrencilerden evde, okulda, çevrede yapmış oldukları gözlemler ve deneyimlerinden yola çıkarak toprak, su, orman ve maden kaynaklarının insanlar tarafından nasıl kullanıldığına ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenir (OB1.2.4.). Kaynakların verimli ve verimsiz kullanıldığı durumların doğa ve insan üzerindeki etkilerine dair büyük grup tartışması yapılması sağlanır (SDB2.1.SB1.SB2.SB4.)(D17.3.). Tartışma süreci öğretmen gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi gibi tekniklerle değerlendirilebilir. Öğrencilerin kaynakların kullanımının doğa ve insanlar üzerine etkilerini gösteren yazılı, görsel veya dijital kaynakları incelemeleri sağlanır (OB2.4., OB4.2.SB1.SB4.). Öğrencilerin grup çalışması yoluyla kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insan üzerindeki etkisini performans görevi kapsamında hikâye, şiir, haber, slogan veya resim olarak formatında ortaya koymaları sağlanır (E3.11., E3.3.)(OB4.4.2.). Ürünler oluşturulurken Sıfır Atık ve 5D yaklaşımının temel aşamalarından faydalanılabilir. Hazırlanan ürünler nesnel bir şekilde sözlü olarak sunulur. Sıfır Atık kapsamında kaynakların verimli bir şekilde kullanılmadığı durumlarla ilgili öğrencilere örnekler sunulur. Doğanın zarar görmemesi üzerine, enerji ve gıdanın daha düzenli bir şekilde kullanımına yönelik örnekler olabilir. 5R yaklaşımının her bir aşamasında kaynakların daha verimli kullanıma yönelik ne tür önlemler alınabileceğini grup olarak ortaya koymaları istenir (D17.2., D19.3.)(E2.2.)(SDB2.2.SB4.). Böylece kaynakları verimli kullanmanın sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini sorgulamaları sağlanır (D17.1.)(OB8.3.1.). Ürün değerlendirme sürecinde bütüncül dereceli puanlama anahtarından yararlanır. Öğrencilerin, diğer arkadaşları tarafından oluşturulan farklı ürünleri değerlendirme sürecinde ise akran değerlendirme formlarına başvurulur.

5.5.2.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden öğrenciler bütçeyi oluşturan unsurları belirler ve listeler (OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Bu süreçte bütçede bulunan gelir ve gider kalemlerini, bunlar arasındaki dengenin, tasarrufun kişi ve aile için önemini fark etmeleri sağlanır (OB3.1.). Öğrencilerin bütçe planlamasının önemini ve bütçeye göre hareket edilmediği durumlarda yaşanabilecek sorunları belirlemeleri sağlanır (D17.1.). Öğrencilerden yaptıkları incelemelerden hareketle kendi bütçelerini oluşturabilecekleri gelir kaynaklarını belirlemeleri istenir. Bu kaynaklar günlük harçlıklar, bayram harçlıkları, kumbaralarında bulunan paralar olabilir. Belirledikleri kaynaklardan elde ettikleri geliri kullanarak öncelikli olarak ihtiyaçları doğrultusunda gösteriş ve israftan uzak durarak kendilerine ait bir bütçe planlamaları istenir (D11.2., D17.2.)(E3.11., E3.3.)(SDB1.2.SB1.). Performans görevi kapsamında hazırlanan bu bütçe planları bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir (E1.5.). Yapılan bütçe planları bir hafta uygulandıktan sonra bütçe planı öncesi

ÖĞRETME-ÖĞRENME

YAŞANTILARI ve sonrası harcamalarında oluşan değişiklikleri bir rapor veya tablo şeklinde hazırlamaları öğrencilerden istenir (D17.1.). Öğrenci ürünleri öz değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir (SDB1.2.SB4.).

5.5.3.

Öğrencilerden günlük hayatlarında karşılaştıkları ekonomik faaliyetlerle ilgili örnekler vermeleri istenir. Ülkemizin kalkınmasında ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesinin önemini açıklamaları sağlanır (D19.4.) (SDB2.1.SB1.-SB2.-SB3.) (OB8.1.SB1.). Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden öğrencilerin yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetlerin neler olduğu belirlenir (OB2.4.SB4., OB1.3.SB1., OB4.2.SB1.). Öğrencilerden TÜİK verilerini kullanarak yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetleri tarım, sanayi, hizmet alanlarına göre grafikler (açıklamalı öğrenci çizimleri), sınıflama tablosu veya kavram ağı ile sınıflandırmaları istenir (E3.11, E3.3.(OB1.3.SB2.)). Yapılan sınıflama veya tablolardan hareketle öğrencilerin yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetleri sözlü veya yazılı olarak sunmaları sağlanır (SDB2.1.SB1.-SB2.-SB3.). Sözlü veya yazılı sunumlar kontrol listesi veya derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aile üyeleri veya okul içinde diğer öğrencilerle kaynakların etkili kullanımına yönelik röportaj çalışması yapılır. Yapılan röportajlar haber şeklinde derlenerek okul panosunda paylaşılabilir.

Öğrencilerden bireysel olarak hazırladıkları bütçe planlarından yola çıkarak ailelerinin bir aylık bütçe planlamasını yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden yakın çevrelerindeki kaynaklardan hareketle yaşadıkları yerin ve ülke ekonomisinin kalkınmasına yönelik bir proje önerisinde bulunmaları sağlanabilir.

Destekleme Konuya ilişkin düzenlenen grafikler, resimler, zihin haritaları gibi görseller aracılığıyla öğrenme desteklenebilir.

Öğretmen yardımı ile öğrencilerin aile bütçesinde bulunması gereken unsurlarla ilgili zihin haritası yapmaları sağlanabilir.

Öğrencilere yaşadıkları çevredeki kaynaklar ve ekonomik faaliyetlerle ilgili eşleştirme etkinlikleri yapılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretim-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilere, teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemi ile bu-
luşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine ilişkin becerilerin kazandırılması
amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma
ve Paylaşma

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB.5.6.1. Tartışma

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E311. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık Becerisi, SDB3.3.SB3. Ge-
rekçeli Yargıda Bulunmak

Değerler

D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.9 Genelleme, KB2.6 Bilgi Toplama, KB2.5 Sınıflandırma, KB2.18 Tartışma, KB2.8 Sor-
gulama, KB2.10 Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.6.1. Buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerini tartışabilme

- Buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkileri hakkında gerekçeler sunar.*
- Buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkileri üzerindeki tartışmalarda mantıksal ve olgusal tutarsızlıkları tespit eder.*
- Buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine yönelik görüşleri çürütür veya kabul eder.*

SB.5.6.2. Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme

- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin kanıtlara dayalı çıkarım yapar.*
- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin çıkarımlarına dayalı ürün oluşturur.*
- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin oluşturulan ürünleri paylaşır.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Teknolojik Ürünlerin Bilinçli Kullanımı

Buluşlar ve Teknolojik Ürünlerin Toplum Hayatına Etkileri

Anahtar Kavramlar

bilim, buluş, icat, mucit, teknoloji, toplum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kısa veya uzun cevaplı maddeler içeren çalışma yaprakları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Yazılı, görsel ya da dijital bir ürün hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin teknolojik ve bilimsel gelişmelerin insan hayatına etkileri, dijital ortamı kullanırken uyulması gereken güvenlik kuralları, buluş, icat, bilim kavramları ile bilim insanlarının ortak özellikleri, temel hak ve hürriyetler konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin teknolojik ve bilimsel gelişmelerin insan hayatına etkileri, dijital ortamı kullanırken uyulması gereken güvenlik kuralları, bilim insanlarının ortak özellikleri, temel hak ve hürriyetler konularındaki bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu sorular kullanılır. Buluş, icat, bilim gibi temel kavramları ayırt edebilme düzeylerini belirlemek için kavram karikatürleri kullanılır.

Köprü Kurma Öğrencilere hangi teknolojik araçlara sahip oldukları ve bunları günlük hayatlarında hangi sıklık ve amaçla kullandıkları sorulur. Öğrencilerden teknolojik ürünlerin kullanımı sırasında karşılaştıkları problemlere örnek vermeleri istenir. Teknolojinin güvenli kullanımına yönelik haberler veya durumlar incelenir. Bu ders boyunca öğrenilen bilgilerin gerek sınıfta gerekse sınıf dışında teknolojiyi daha bilinçli kullanmaya yardımcı olacağı ve günlük hayatı kolaylaştırabileceği vurgusu yapılır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

5.6.1.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden; buluşlar ve teknolojik ürünlerin kültür, ekonomi, eğitim, sağlık, iletişim ve ulaşım açısından toplum hayatına etkileri incelenir (OB1., SDB2.3.). Tartışma yöntemi aracılığıyla öğrencilerden inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerini gerekçeleriyle ortaya koymaları istenir (SDB2.1.). (5.6.1.1). Tartışma sürecinde ortaya çıkan mantıksal ve olgusal tutarsızlıklar öğretmen ve öğrenciler tarafından tespit edilir (5.6.1.2). Öğrendiklerinden ve tartışmalarından yola çıkarak buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine ilişkin sınıf değerlendirmesi yapılarak kabul edilen veya kabul edilmeyen görüşler gerekçeleriyle yazılı ya da sözlü olarak ifade edilir (5.6.1.3)(D.3.5., E3.3., E3.4., E3.5., SDB3.3.SB3.). Ölçme değerlendirme amacıyla kısa veya uzun cevaplı maddeler içeren çalışma yaprakları kullanılabilir.

5.6.2.

Örnekler üzerinden teknolojik ürünlerin bilinçli veya bilinçsiz kullanımına ilişkin tartışma yapılır (SDB2.1.SB2.G4.). Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden öğrencilerin teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına ilişkin çıkarımda bulunmaları istenir (5.6.2.1.)(OB1./OB1.3./OB4./OB4.2.SB1.,OB.2.OB2.1.SB1.). Öğrencilerin, performans görevi kapsamında teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin çıkarımlarına dayalı yazılı, görsel ya da dijital bir ürün oluşturmaları sağlanır (5.6.2.2.) (D7.3., E3.11.). Öğrencilerin teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına ilişkin hazırladıkları ürünler sınıfta sunulur veya okul koridorundaki panolarda sergilenir (5.6.2.3.). Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden insanların hayatını kolaylaştıracak bir ürün tasarlayarak sınıfa sunmaları istenebilir.

Öğrencilerden teknolojik ürünleri bilinçli kullanmanın önemine yönelik araştırma yapımları ve bu araştırmayı sınıfta sözlü olarak sunmaları istenebilir.

Destekleme Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımı animasyon, kısa film ve belgesel üzerinden incelenebilir.

Buluşlar ve teknolojik ürünlerin insan ve toplum hayatına etkileriyle ilgili öğrenme süreci görseller ve işitsel materyallerle desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününe ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğini algılamak, kültürel bağların önemini kavramak ve toplumsal sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirebilmek için bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

**ALAN
BECERİLERİ** SBAB5. Sosyal Katılım

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D10. Mütevazılık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB5.4. Müzakere Etme, KB2.5. Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme
- Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin varsayımda bulunur.*
 - Farklı grupları ve bu gruplardaki rolleri listeler.*
 - Farklı grupları ve bu gruplardaki rolleri karşılaştırır.*
 - Gelecekte dâhil olabileceği gruplar ve roller ile ilgili tahminlerde bulunur.*
 - Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğini değerlendirir.*
- SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme
- Kültürel bağlarımızın toplumsal birliğe etkisini inceler.*
 - Kültürel bağlarımızın toplumsal birliğe etkisine ilişkin edindiği bilgileri yazılı, görsel veya dijital bir ürüne dönüştürür.*
 - Kültürel bağlarımızın toplumsal birliğe etkisini nesnel bir şekilde ifade eder.*
- SB.6.1.3. Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme
- Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunları fark eder.*
 - Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunların nedenlerine yönelik farklı bakış açılarını karşılaştırır.*
 - Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirir.*
 - Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini farklı görüş ve düşünceleri dikkate alarak düzenler.*
 - Toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini savunur.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Zaman İçinde Değişen Gruplar ve Roller
Kültürel Bağların Toplumsal Birlikteliğe Etkisi
Toplumsal Sorunlar ve Çözümler Önerileri

Anahtar Kavramlar

çözüm, değişim, dil, din, grup, hak, kültürel bağ, rol, sorumluluk, sorun, tarih, toplum, toplumsal birlik, toplumsal hayat

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; karşılaştırma tablosu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, balık kılıcı, açık uçlu maddelerden oluşan çalışma yaprakları ve performans görevi teknikleri kullanılabilir.

Performans görevi: Şiir, slogan, hikâye yazılır veya resim, afiş, poster hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin, dâhil olduğu gruplar ve gruplardaki rolleri, kültür, kültürel özellikler ve toplumsal birliği sürdürmeye ilişkin faaliyetler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri, kültürel özellikler ve toplumsal birliği sürdürmeye yönelik faaliyetlere ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden gelecekte dâhil olabilecekleri gruplara ve bu gruplardaki olası rollerine örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerden kültürel bağları oluşturan unsurlara yönelik kendi yaşamlarından ve yakın çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Toplumsal birliği etkileyen aile bütünlüğü, duyarlılık, saygı, sevgi gibi değerlere yönelik kendi yaşamlarından ve yakın çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerden Türk toplumunun ortak tepki verdiği, ortak hareket ettiği veya ortak duygu ve düşünceleri yansıttığı olaylara örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerin toplumsal birliğe örnek teşkil eden olay ve durumlara yönelik çevrelerinden ya da bilgi sahibi oldukları diğer kaynaklardan örnekler vererek bu durumların ortaya çıkmasında etkili olan kültürel bağları tespit etmeleri sağlanır.

Toplumsal sorun olarak görülen durumlara örnekler verilmesi istenir. Bu sorunların nasıl çözüme kavuşabileceğine ilişkin öğrenci görüşleri alınır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları 6.1.1

Öğrencilere yazılı, görsel veya dijital kaynaklarda gösterilen rollere daha önceki yaşantılarında sahip olup olmadıkları sorulur. Daha sonra bugün sahip oldukları roller hakkında konuşularak gelecekte sahip olabilecekleri rollere ilişkin kartlar gösterilir. İleriki yaşamlarında dahil olabilecekleri gruplara ve üstlenebilecekleri rollere yönelik çıkarımlar yapmaları beklenir. Bu çalışmadan hareketle öğrencilerden bireylerin dâhil oldukları grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğine ilişkin varsayımlarda bulunmaları istenir. (SD-B3.1.SB1). Aile üyelerinden anne, baba veya bir akrabasının geçmişten günümüze dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rolleri öğrenciler tarafından listelenir. Bu süreçte aile birliğide fark ettirilir. (D2.1.) Listelenen gruplar ve gruplardaki rollerin değişimi zaman, hak ve sorumlulukları açısından karşılaştırılır. Bu amaçla bir karşılaştırma tablosu yapılır. (OB1.3. SB2.) Öğrencilerin gelecekte hangi meslekte faaliyet göstereceklerini hayal etmeleri istenir. Gönüllü öğrenciler hayallerini anlatır. Öğrencilere şu anki durumdan hayal ettikleri duruma gelene kadar olan zaman aralığında hangi gruplara dahil oldukları ve hangi rollere sahip olduklarını tahmin etmeleri istenir. Tahminler alındıktan sonra öğrencilerden günümüzden geleceğe grup, rol hak ve sorumluluk tablosunu doldurmaları istenir. Yapılan çalışmalarla görev bilinci aşılır. (D16.3.). Süreç sonunda öğrenme galerisi tekniğinden faydalanılabilir. (E1.4., E2.3) Öğrencilerden dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerin zaman içindeki değişimini hak ve sorumluluklarını göz önünde bulundurarak açıklamalı bir tarih şeridi üzerinden sunmaları istenir. (D10.3.) (SDB3.3.SB3) Sürecin sonunda öğrenciler dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğini ve bunun doğal bir süreç olduğuna yönelik değerlendirmesini içeren bir mektubu ilkökul öğrencilerine gönderir.

6.1.2.

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden kültürel bağlarımızı oluşturan dil, din, tarih, sanat ve gelenek-göreneklere ait özellikler belirlenir ve kültürel bağlarla ilişkin zihin haritaları

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

öğrenciler tarafından oluşturulur. Böylece kültürel mirasa değer verilmesi sağlanmış olur (D5.3.) (OB1.2. SB4. , OB4.2., OB5.1. SB2. , OB5.3. SB1.) Bayrağımıza ve ülkemize yönelik tehditler (D19.1., D19.2.) veya ülkemizde görülen afetler karşısında Türk milletinin göstermiş olduğu toplumsal birliğe (D16.2., D20.2.) kültürel bağların etkisi, örnek olaylar üzerinden incelenir. Yapılan çalışma ile öğrencilere milli bilinç, milli kimliğin önemi benimsetilir. Ayrıca topluma karşı sorumlulukları yerine getirmenin ve bu amaçla dayanışma ve fedakarlık göstermenin gerekliliği vurgulanır. Zihin haritalarından ve incelemelerinden yola çıkılarak performans görevi olarak kültürel bağların toplumsal birliğe etkisini anlatan şiir, slogan, hikâye yazılır veya resim, afiş, poster hazırlanır. (OB1.3. SB1., OB1.4. SB2.) (E1.4., E3.3., E3.5., E3.11.) (SDB2.3.SB4). Hazırlanan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Öğrenciler tarafından kültürel bağların toplumsal birlikteliğe etkisini özetleyen bir paragraf ya da nesnel bir diyalog yazılır, veya nesnel bir konuşma yapılabilir. (SDB2.1.SB2)

6.1.3.

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden toplumsal sorunların tespit edilmesi sağlanır. Öğretmen tarafından toplumsal sorun kavramının tanımı ve türlerini içeren kısa bir sunum yapılır ve öğrencilerden toplumsal sorunlarla ilgili günlük yaşamdan örnekler verilmeleri istenir (D5.2.) İnsana ve topluma değer vermenin önemi vurgulanır. Öğrenciler tarafından afetler, çevre kirliliği, göç, salgın hastalıklar, israf gibi toplumsal sorunlar incelenir. İncelemeler sonucunda ülkemizdeki toplumsal sorunların nedenlerine yönelik bir balık kılıcı oluşturulur. Süreç içinde topluma karşı görevlerimizi yerine getirmenin önemi de vurgulanır. (D16.2.) (SDB2.1.SB2) (OB1.2. SB4., OB4.2.) Sınıf içerisinde ortak bir toplumsal sorun belirlenir. (SDB2.2.SB3) Belirlenen sorunun nedenlerine yönelik küçük grup tartışmaları yapılır. (SDB2.2.SB2) Her gruptan belirlenen toplumsal sorunun nedenlerine yönelik görüşlerini yazılı bir metne dönüştürmeleri istenir. (OB1.2. SB4.) Grup başkanları tarafından görüşler tüm sınıfa sunulur. Sunumlardaki görüşler benzerlik ve farklılıkları açısından sınıflama tablosuna kaydedilir. (KB2.5.) (OB1.3. SB2.) Aynı toplumsal soruna ilişkin farklı bakış açılarının nedenleri üzerine büyük grup tartışması yapılır. (E1.4., E2.2.) (SDB2.3.SB2.- SDB2.3.SB3). Grupların belirlenen toplumsal sorunun çözümüne ilişkin beyin eseri tekniğini kullanarak oluşturduğu farklı kâğıtlara yazılmış üç çözüm önerisi öğretmen masasına bırakılır. (OB1.2. SB4.) (SDB3.3.SB1). Geliştirilen çözüm önerileri tahtaya yazılarak tüm grupların çözüm önerileri, çatışma çözme stratejileri ile tartışılır (SDB2.2.SB2). Tartışma sürecinde ortaya çıkan dönütler doğrultusunda çözüm önerileri yeniden düzenlenir. (E1.4.) Çözüm önerilerini gerekçelendirmek ve savunmak üzere köşelenme tekniği uygulanır. Düzenlenen her çözüm önerisine ilişkin sınıfta bir köşe oluşturulur ve öğrencilerden kendi açısından en doğru bulunduğu çözüm önerisinin bulunduğu köşeye gitmesi istenir. Aynı köşede bir araya gelen öğrencilerin neden bu köşeyi seçtiklerini köşedeki diğer arkadaşlarına açıklayarak bilgilerini onlarla paylaşmaları sağlanır. Her köşeden bir grup başkanı seçilir ve grup başkanından o köşenin çözüm yolunu diğer köşelere karşı savunması istenir. (E1.4., E2.3) Öğrencilerin ders sürecinde öğrendiklerini değerlendirmek üzere açık uçlu maddelerden oluşan çalışma yapraklarına başvurulabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Örnek bir kişinin veya bir bilim insanının biyografisini inceleyerek bu kişinin hayatı boyunca dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerini belirlemeleri istenebilir. Dâhil olduğu grup ve rollerin örnek kişilerin başarılarına etkisini değerlendirdikleri yazılı bir metin oluşturmaları sağlanabilir.

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremde Türk milletinin göstermiş olduğu toplumsal birliğe etki eden kültürel bağların önemine ilişkin bir sunum, kompozisyon ya da makale hazırlamaları istenebilir.

Yakın çevrelerinden hareketle toplumsal bir sorunun çözümüne yönelik okul gazetesi veya dijital pano hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Gelecekte dâhil olabilecekleri grupları ve bu gruplardaki rollerini listelemeleri ve bunlara yönelik canlandırmalar yapmaları istenebilir.

Genel ağıdan toplumsal birlikteliğe etki eden kültürel bağlarımıza ilişkin bilgi toplamaları istenebilir.

Toplumsal sorunların çözümüne ilişkin önerilerini kısa cümlelerle ifade etmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özellikleri, doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkileri ve ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birlikleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB.7. Mekânsal Düşünme/SBAB.7.1.Konumu Algılama, SBAB.7. Mekânsal Düşünme/SBAB.7.3. Çözümleme

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.14. Yorumlama

EĞİLMELER

E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB3.3. Sorumlu Karar Verme, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D5. Duyarlılık, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB.7.1. Mekânsal Düşünme Becerisi, Bilgi Toplama Becerisi, Yorumlama Becerisi, KB2.14. Harita Okuma Becerisi

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme
- Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini açıklar.
 - Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
 - Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini özetler.
- SB.6.2.2. Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- Ülkemizdeki doğal ve beşerî çevre özelliklerini belirler.
 - Ülkemizdeki doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi belirler.
- SB.6.2.3. Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini yorumlayabilme
- Ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliklerini inceler.
 - Ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliğine örnekler verir.
 - Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini nesnel bir şekilde ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Ülkemizin, Kıtaların ve Okyanusların Konum Özellikleri
Doğal ve Beşerî Çevre Özellikleri Arasındaki İlişkilendirme
Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş birlikleri

Anahtar Kavramlar beşerî çevre, doğal çevre, göreceli konum, kültürel iş birliği, mutlak konum, Türk Dünyası

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; sınıflama tablosu, çalışma yaprakları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Poster afiş veya infografiler hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin, yaşadıkları ilin göreceli konum özellikleri ile bu ildeki doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla açıklayabildikleri, yaşadıkları ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmak için yapmaları gerekenleri bildikleri, ülkemize komşu devletler hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin, göreceli konum özellikleri ile doğal ve beşerî çevredeki değişimin neden ve sonuçlarına, yaşadıkları ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmak için neler yapılabileceğine ve ülkemize komşu devletler hakkında temel bilgilere ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerin yaşadıkları ildeki doğal çevre özelliklerinden iklim, yer şekilleri; beşerî çevre özelliklerinden ise nüfusun günlük yaşamda ne gibi etkileri olduğuna ve ülkemize komşu devletlere örnekler vermeleri istenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

6.2.1.

Öğrencinin sınıfta oturduğu sırayı tarif etmesi için açık uçlu sorular sorulur. Cevaplardan hareketle dünyanın herhangi bir yerinin konumunu tarif etmek için de evrensel olarak kabul edilen bir sayısal sisteme gereksinim duyulduğu açıklanır. Öğrencilerin coğrafi koordinat sistemi hakkında yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan (OB.2. OB2.1. SB1.) bilgi toplaması sağlanır (KB2.6)(OB1.2.). Paralel ve meridyenlerin tanımı ve dereceleri, Başlangıç Meridyeni, Ekvator, kuzey ve güney yarım küre ile ülkemizin mutlak ve göreceli konum özellikleri, verilen kaynaklardan incelenir. Yapılan incelemelerden yola çıkılarak ülkemizin mutlak ve göreceli konum özellikleri tanımlanır. Dünya haritası üzerinde koordinat sistemine ait unsurlar bulunur. Küre veya haritalar üzerinden ülkemizin göreceli ve mutlak konumu, kıtalar ve okyanusların göreceli konumu belirlenir. Süreç içerisinde deniz ve okyanus arasındaki farka da değinilir. Ülkemizin göreceli ve mutlak konumu ile kıtaların ve okyanusların göreceli konumu dijital ve atlas küre (Harita Genel Müdürlüğü) aracılığıyla gösterilir. Öğrenciler tarafından ülkemizin göreceli ve mutlak, kıtaların ve okyanusların göreceli konumları dijital veya dilsiz haritalar aracılığıyla görselleştirilir (OB4.2./OB4.2.SB1., E1.5). Ülkemizin göreceli ve mutlak konumu ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özellikleri performans görevi kapsamında poster afiş veya infografiler hazırlanarak özetlenir. Bu ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı aracılığıyla değerlendirilebilir.

6.2.2.

Ülkemizdeki doğal çevre özelliklerinden iklim ve yer şekilleri ile beşerî çevre özelliklerinden nüfus ve yerleşme alanları ile yoğun ve seyrek nüfuslu yerler verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden incelenir. Bu özellikler sınıflama tablosuyla belirlenir. Belirlenen özellikler sınıflama tablosu üzerine kaydedilir (OB4./OB4.1.SB1.) Verilen kaynaklar aracılığıyla insanın doğal çevre koşullarından nasıl etkilendiği ve bu koşulları ne şekilde etkilediği beyin fırtınası veya büyük grup tartışması kullanılarak belirlenir (SDB3.3.SB5, D18.3.). Bu süreçte kontrol listesi, gözlem formu, anektod kaydı kullanılabilir. Örnek olaylardan yola çıkarak iklim ve yer şekillerinin nüfusun dağılışı üzerindeki etkisi ile yerleşimlerin doğal çevreye etkisi belirlenir. Bu süreçte açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprakları kullanılarak iklim ve yer şekillerinin nüfusun dağılışı üzerinde etkisi ile yerleşimlerin doğal çevreye etkisi belirlenebilir (E2.5., E3.3., D6.4.).

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI** SB.6.2.3.

Verilen görsel veya dijital kaynaklardan Türk dünyası haritası incelenerek (SBAB10.1, E3.2) öğrencilerin Türk kültürünün yaşadığı geniş coğrafya hakkında fikir edinmeleri sağlanır. Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan (Türk Devletler Teşkilatı, Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı) yararlanılarak ülkemizin Türk devlet ve topluluklarıyla yaptığı kültürel iş birlikleri incelenir (D19.2., OB5.3./OB5.3.SB2., SDB2.3.SB3). İncelenen kaynaklardan hareketle öğrencilerden ülkemizin Türk devlet ve topluluklarıyla yaptığı kültürel iş birliklerini eğitim, sanat, spor ve turizm alanları kapsamında örneklendirmeleri istenir. "TÜRKSOY Ressamlar Buluşması" programı kapsamında "Kuzey Makedonya'dan Ressamlar Sergisi"nin Ankara'da açılmasının sanat alanında yapılan kültürel iş birliğine örnek olduğundan söz edilebilir (D6.3., OB5./OB5.1.). Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerinin devletlere ve topluluklara eğitim, sanat, spor ve turizm alanlarında nasıl katkılar sağladığı, örnekler ve incelenen kaynaklardan hareketle nesnel bir şekilde ifade edilir. Süreçte çalışma yapraklarından yararlanır (D19.1., OB5.1.)

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özelliklerine yönelik bilgi kartları, afiş, poster, basit düzeyde bir kutu oyunu ya da dijital bir sunum hazırlanabilir dijital bir harita tasarlanabilir. Öğrenciler Türk Dünyası ülkelerinden merak ettikleri bir ülkeyi; nüfus, iklim, ekonomik faaliyetler, yerçekilleri, tarihi yapıları gibi farklı özellikleriyle tanıtacakları yazılı, görsel ya da dijital bir ürün oluşturabilir.

Destekleme Kâğıt üzerine daire çizilerek ekvator ve başlangıç meridyeni gösterilebilir. Oluşan dört eşit parçadan ülkemizin olduğu çeyreği tarayarak göstermeleri istenebilir.

Dilsiz dünya haritası üzerinde kıtaları farklı renklere boyamaları ve bu harita üzerinde Türkiye'nin yerini belirlemeleri istenebilir.

Yapboz haritaları kullanılarak göreceli ve mutlak konum etkinlikleri yapılabilir.

Yakın çevrelerinde gözlemlenen hava olaylarının günlük yaşama etkilerine deneyimlerine dayanarak örnekler vermeleri istenebilir.

Türk dünyası haritası üzerinde ilgili ülkelerden ülkemize en yakın olanların harita üzerinde ana ve ara yönleri kullanarak göstermeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları, İslamiyet'in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimler, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen siyasi mücadeleler ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SBAB.3 Tarihsel Empati Becerisi

KAVRAMSAL BECERİLER KB.2.3 Özetleme Becerisi, KB.2.8 Sorgulama Becerisi, KB.2.16 Tümevarımsal Akıl Yürütme

EĞİLİMLER E.1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E.3.1. Özgün Düşünme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.9. Şüphesiz Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.3. Özetleme, SBAB1. Zaman ve Kronolojiyi Algılama/SBAB1.2. Sıralama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.3.1. Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme
- Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında merak ettiği konuları belirler.
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar (5N1K)
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar
- SB.6.3.2. VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk ve sanat alanlarında insanlığın ortak mirasına katkılarını yorumlayabilme
- İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkısını belirler.
 - İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yaptığı katkıları eğitim, bilim, hukuk, sanat ve kültür alanları ile ilişkilendirir.
 - İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yaptığı katkıları eğitim, bilim, hukuk, sanat ve kültür alanları açısından değerlendirir.
- SB.6.3.3. İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimi dönemin bakış açısıyla değerlendirebilme
- İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimi kaynaklara dayanarak çözümler.
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişime ilişkin dönemin koşullarını fark eder.
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını günümüz koşullarıyla karşılaştırır.
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını dönemin koşulları içinde açıklar.
- SB.6.3.4. XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askeri mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme
- XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askeri mücadeleleri çözümler.
 - XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askeri mücadeleleri sınıflandırır.
 - XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türkistan'da Kurulan İlk Türk Devletlerinin Medeniyetimize Katkıları
VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam Medeniyetinin İnsanlığın Ortak Mirasına Katkıları
İslamiyet'in Kabulüyle Türklerin Sosyal ve Kültürel Yaşamlarında Meydana Gelen Değişimler
XI - XIII. yüzyıllar Arasında Meydana Gelen Askerî Mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına Katkıları

Anahtar Kavramlar

balbal, Dede Korkut, destan, Gök Tengri, Haçlı seferleri, hicret, İslamiyet, konar-göçer, Orhun Kitabeleri, töre, Türkistan, Veda Hutbesi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; soru kartları (5N1K), açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprağı, kontrol listesi, gözlem formu, anektod kaydı, infografi, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kavram ağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Hikâye tasarlamaya, afiş veya poster hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçekleri ve bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin göç ve yerleşme kavramları hakkında bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilerin kültürel miras, medeniyet kavramını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci İnsanların göç ettikleri ve yerleştikleri yerlerin ne gibi özelliklere sahip olmasını isteyebilecekleri sorulur.

Çevrelerinde kültürel mirasımıza örnek gösterebilecekleri ne gibi yapılar olduğu sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilere "İslam'ın eğitime verdiği değere ilişkin bildiğiniz sözler veya olaylar var mı?" sorusu yöneltilir.

Öğrencilere "Başka bir yere gittiğinizde orada farklı bir kültürle karşılaştınız mı?" sorusu yöneltilir.

Öğrencilerden çevrelerinde bulunan mimari yapılara örnekler vermeleri istenebilir. Bu yapıların insanların yerleşmesini nasıl etkilediği sorulabilir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları 6.3.1.

Asya fiziki haritası üzerinde Türkistan'ın sınırları gösterilir. Öğrencilerden harita üzerinde Türkistan'ın doğal çevre özelliklerini belirlemeleri istenir (OB7.5). Türkistan'da kurulan ilk Türk devletleri ile ilgili verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar incelenerek Asya Hun Devleti, Köktürkler ve Uygurlar'ın medeniyetimize katkıları hakkında öğrencilerin merak ettiği konular belirlenir (6.3.1.1.)(D19.2, OB1.1, OB1.3, OB2.4, OB4.4, E.1.1). Asya Hun Devleti, Köktürkler ve Uygurlar'ın yönetim, askerî, sosyal hayat, sanat ve ekonomi alanlarında medeniyetimize yapmış olduğu katkılar, kaynaklar üzerinden incelenir. (D19.3, OB5.1). Öğrencilerden 5N1K tekniği ile seçtikleri konularla ilgili sorular oluşturmaları istenir (6.3.1.2.). Öğrencilerden belirledikleri soruları soru kartlarına dönüştürmeleri istenir. Öğrencilerin merak ettikleri konulardan ve hazırladıkları sorulardan hareketle Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarına ilişkin verilen kaynaklardan bilgi toplaması sağlanır (6.3.1.3.)(OB5.1). Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek amacıyla öğrencilerden kaynaklardaki benzer ve farklı bilgileri, olgu ve görüşleri belirlemesi istenir. Bu süreçte açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprağı kullanılır. (E3.6, E3.10, E3.9). Dijital kaynaklardan elde edilen bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek için kaynağın dijital kimliğinin veya uzantısının güvenilirliği (OB2, OB2.1, OB2.4) dikkate alınır (6.3.1.4). Kaynaklardan edinilen bilgilerden hareketle Asya Hun Devleti, Köktürkler ve Uygurlar'ın yönetim, hukuk, askerî, sosyal hayat, sanat ve ekonomi gibi alanlarında medeniyetimize katkıları (OB5.1, OB5.1) hakkında sınıf tartışması yoluyla (beyin fırtınası, büyük grup tartışması vb.) çıkarımlar yapılır (SDB2.2.). Çıkarımların sözlü olarak ifade edilme sürecinde kontrol listesi, gözlem formu veya anektod kaydına başvurulur. Medeniyetimizin oluşumunda ilk Türk devletlerinin rolü hakkında ulaşılan çıkarımların yansıtıldığı bir infografi hazırlanır ve sınıfa sunulur (6.3.1.5)(OB4.4, E3.2, E3.3, SDB3.3).

6.3.2.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden VII-XIII. yüzyıllar arası Dört halife, Emeviler ve Abbasiler dönemlerinde İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yapmış olduğu katkılar incelenir. Öğrencilerden yapılan inceleme sonucunda İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkılarını belirlemeleri istenir (6.3.2.1) (SDB2.3, OB1.3, OB2.4, OB4.2.). Ayrılıp birleşme tekniği ile sınıf gruplara ayrılır. İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına eğitim, bilim, hukuk, sanat ve kültür alanlarında yapmış olduğu katkılar, grup üyeleri tarafından paylaşılır. Aynı konuları alan grup üyelerinin uzmanlık grubu adı altında bir

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

araya gelerek ilgili konu alanında derinlemesine çalışmaları sağlar (D15.2). Uzmanlaşan grup üyelerinden asıl gruplarına dönerek edindiği bilgileri grup üyeleri ile paylaşımları istenir. Grup sözcüleri tarafından İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yapmış olduğu katkıları; eğitim, bilim, hukuk, sanat ve kültür alanları ile ilişkilendirilerek açıklanır. (6.3.2.2.) Sunum süreçleri gözlem formu, kontrol listeleri veya derecelendirme ölçeği ile takip edilir. (SDB2.1, OB5.1, OB5.3, OB5.2). İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, sanat ve kültür alanlarında insanlığın ortak mirasına yapmış oldukları katkılar, Dört halife, Emeviler ve Abbasiler dönemlerindeki toplumsal etkileri bakımından değerlendirilir (6.3.2.3.)(E3.11, OB9.3, SDB2.3).

6.3.3.

Öğrenciler iki gruba ayrılarak birinci gruptaki öğrencilere Türklerin İslamiyet öncesi sosyal ve kültürel yaşamlarını yansıtan yazılı, görsel, dijital kaynaklar sunulur. İkinci gruptaki öğrencilere de Türklerin İslamiyet'i kabulüyle sosyal ve kültürel yaşamlarında gerçekleşen değişimi yansıtan yazılı, görsel, dijital kaynaklar sunulur. Gruplar, İslamiyet öncesi ve İslamiyet'in kabulünden sonraki dönemde Türklerin sosyal ve kültürel yaşamına ilişkin özellikleri verilen kaynaklar üzerinden çözümler (6.3.3.1.)(D14.4, SDB2.2, OB2.4, OB4.3, OB5.1, E3.6, E3.10.). Grupların yaptıkları çözümler doğrultusunda Türklerin İslamiyet'i kabulüyle sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimi sözlü olarak ifade etmeleri istenir. Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonraki döneme ait haritalar, görsel kaynaklar, seyahatnamelerden alıntılar ve edebi ürünleri inceleyen öğrenciler dönemin koşullarını fark eder (6.3.3.2.). Türklerin İslamiyet'i kabulü ile sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimin günümüze yansımalarına örnekler verilir. Türklerin İslamiyeti kabulüyle beraber sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimin sonuçları ile günümüz koşulları karşılaştırılır (6.3.3.3.) (SDB2.3). Öğrencilerin elde ettiği bilgileri karşılaştırma tablosunda göstermeleri istenir. (OB7.4.) Performans görevi kapsamında öğrencilerin edindikleri bilgilerden yola çıkarak İslamiyet öncesi dönemden İslamiyet'in kabulüne geçiş aşamasında yaşayan biri olarak kendilerini hayal etmeleri ve o dönemde yaşayan biri olarak İslamiyet'in kabulü ile sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişime ilişkin bir hikâye tasarlama istenir (SDB3.1). Öğrencilerin tasarladıkları hikâyenin bir ögesi olarak İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını dönemin koşulları içinde açıklaması istenir (D14.1). Hikâyeler derecelendirme ölçekleri kullanılarak değerlendirilir (6.3.3.4.) (SDB3.3, OB5.3, E2.1. Empati).

6.3.4.

XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen askerî mücadeleler açıklamalı tarih şeridinde sıralanır (SBAB1.2). XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî faaliyetler ile ilgili yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğrencilere sunulur. Askerî mücadelelerden Malazgirt Savaşı, Haçlı seferleri (I, II ve III.) ve Miryokefalon Savaşı'nın sebep ve sonuçları, siyasi olaylardan imar ve iskân çalışmaları kaynaklar üzerinden incelenir (OB4.2, OB2.4, D19.2). XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan askerî mücadeleler ile sonrasında gerçekleşen imar ve iskân çalışmaları arasında ilişki kurulur (6.3.4.1.) (OB1.3, E3.6, E3.10).

XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi ve askerî faaliyetler kavram ağı ile sınıflandırılır (6.3.4.2)(OB1.3). Öğrenciler performans görevi olarak XI - XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi ve askerî faaliyetlerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkilerine ilişkin yorumlarını içeren bir metin hazırlar. Bu metinde dönemin mimari eserlerine ait görseller içeren afiş veya posterlere de yer verilir. Hazırlanan ürün sınıfla paylaşılır (6.3.4.3)(E3.2, E3.3, OB1.3). Hazırlanan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk mitolojisine ait unsurları araştırarak bu unsurlardan hareketle dijital bir çizgi roman ya da animasyon hazırlaması istenebilir. Bu çalışmalar kapsamında incelenen mitolojik unsurları barındıran bir Türk ezgisi oluşturmaları da istenebilir.

İslamiyetin kabulüyle birlikte Türklerin sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişimlerle ilgili dijital ortamda resimlerle anlatılan ve öğrenciler tarafından interaktif katkı sunulan etkileşimli "Görsel değişim haritası" hazırlanması istenebilir.

Dede Korkut Hikâyelerinden birini inceleyerek bu hikâyedeki İslam öncesi ve İslam sonrası kültür unsurlarını karşılaştırarak bir sunum yapması istenebilir.

İslam medeniyetinin coğrafya, matematik, tıp, astronomi, kimya alanlarına katkılarının günümüze etkisini gösteren infografikler hazırlaması istenebilir.

İslam medeniyetinin bilim, kültür, ticaret sanat gibi alanlarda gerçekleştirdiği çalışmaların hangi coğrafyalarda gerçekleştiğini belirten işaretçiler ve açıklamalar eklenerek interaktif haritalar oluşturması istenebilir.

Horasan Erenleri ve Anadolu'nun Türkleşmesi faaliyetleri konusuna ilişkin olarak genel ağda verilen kaynakların taranması istenebilir.

Destekleme Türkistan coğrafyası ile ilgili somutlaştırıcı görsel-işitsel materyaller kullanılabilir.

İslamiyet öncesi Türkler ile ilgili çizgi film, belgesel izlenebilir Konuların ana hatlarını ortaya koyan bilgi kartları ile konular sunulabilir.

Konular arasındaki bağlantıları ortaya koyan çalışma yaprakları öğrencilere sunulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin cumhuriyet ve demokrasinin temel niteliklerini, bireylerin seçimler dışında siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve kamuoyu aracılığıyla yönetimin karar alma sürecine etkisini çözümleyebilmeleri, toplumsal yaşamdaki düzenin sürdürülmesinde hakların ve sorumlulukların önemini yorumlayabilmeleri, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarının kullanımına etkilerini sorgulayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, SBAB5. Sosyal Katılım, SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.4. Çözümleme, KB2.1.4. Yorumlama, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Bilme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler

D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D3. Bağımsızlık, D9. Mahremiyet, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, KB2.4. Çözümleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.4.1. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümlenebilme
- Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları belirler
 - Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlar arasındaki ilişkiyi açıklar
- SB.6.4.2. Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme
- Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini inceler.
 - Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yazılı, görsel veya dijital yollarla sunar.
 - Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini nesnel bir şekilde ifade eder.
- SB.6.4.3. Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme
- Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini tanımlar.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında sorular sorar.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında bilgi toplar.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında topladığı bilgilerin güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirir.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında doğruluğunu değerlendirdiği bilgilerden hareketle çıkarımlar yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yönetimin Karar Alma Sürecini Etkileyen Unsurlar (Siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya, kamuoyu)
Temel Hak ve Sorumlulukların Toplumsal Düzenin Sürdürülmesindeki Önemi
Dijitalleşme ve Teknolojik Gelişmelerin Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarına Etkileri

Anahtar Kavramlar

Dijital vatandaşlık, hak, kamuoyu, medya, sivil toplum kuruluşu, siyasi parti, sorumluluk.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram ağları, zihin haritaları, gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz-akran değerlendirme formları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Dilekçe yazmaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının ve derecelendirme ölçeklerinin hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin demokrasi, demokrasinin temel nitelikleri, vatandaş, toplumsal düzen, etkin vatandaşlık kavramı ile temel hak ve özgürlükler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden demokrasinin nitelikleriyle ilgili kavram haritasında boş bırakılan alanları doldurmaları istenir. Toplumsal düzen, vatandaş kavramları, temel hak ve sorumluluklarla ilgili açık uçlu sorular sorulur. Etkin ve pasif vatandaşın özellikleri konusunda kart gösterme tekniği uygulanır.

Köprü Kurma Millî bayramlarda yapılan kutlamaların nedenleri ile demokrasi arasındaki ilişkiyi kurmaya yönelik sorular sorulur.

Sivil toplum kuruluşlarının, medyanın veya kamuoyunun yönetimin karar alma sürecine etkisine yönelik günlük yaşamdan örnekler verilir. E-devlet üzerinden hangi işlemleri yapabileceğine dair tanıtımlar yapılır.

Sorumlulukların yerine getirilmediği durumda toplumsal düzenin bozulabileceğine yönelik yaşanmış örnekler sunulur.

Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin insan haklarına olumlu-olumsuz etkilerine yönelik güncel haberler incelenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

SB.6.4.1.

Öğrencilere ailede ve okulda alınan kararlara katılımları ile ilgili sorular sorularak kararlara katılımlarına ilişkin izlenebilecek süreçlerle ilgili sınıf tartışması yapılır (D3.1., D2.3.). Anayasasının "Siyasi Haklar ve Ödevleri" bölümü incelenerek 18 yaşına gelmiş her bireyin beş yılda bir yapılan seçimler aracılığı ile yönetime katıldığı ve karar alma süreçlerinde etkili olduğu çıkarımı yapmaları sağlanır (D16.2., E1.2., E2.2., OB6.2.). Bireylerin seçimler dışında yönetimin karar alma süreçlerini nasıl etkileyebileceğine dair fikir taraması yapılır. Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yönetimin karar alma süreçlerini etkileyen siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları (STK), medya, kamuoyu ile ilgili bilgiler öğrenciler tarafından incelenir. (D1.1., OB.2.1., OB4.1., OB1.2.) İnsanların siyasi partiler, STK, medya, kamuoyu gibi unsurlarla yönetimin karar alma süreçlerini etkileyebildikleri fark etmeleri sağlanarak bu sürece etki eden unsurları öğrencilerin belirlemeleri sağlanır (E1.2.). Bu unsurlardan hangilerinin yönetimin karar alma süreçlerini daha güçlü bir şekilde etkilediklerine dair vızıltı grupları tartışma teknikleri uygulanabilir (SDB2.1.SB4). Birey, STK, siyasi partiler ve medyanın aynı konuya ilişkin yönetimin karar alma sürecini etkileyebilmesi arasındaki farkları sorgulanır. Öğrencilerden siyasi partilerin, STK'lerin, medyanın ve kamuoyu unsurlarının birbirlerini ve yönetimin kararlarını etkileme gücü açısından karşılaştırmaları istenir. Bu unsurların yönetimin karar alma sürecine etkisini öğrencilerin doğrudan ve dolaylı etki olarak açıklamaları sağlanır. Kavram ağları ve zihin haritaları hazırlanarak yönetimin karar alma süreci ile bu süreci etkileyen unsurlar arasındaki ilişkilendirme değerlendirilir (OB1.4.).

SB.6.4.2.

Öğrencilerin ailede, okulda ve yakın çevrede sahip olunan hak ve sorumluluklara örnekler vermeleri, anayasasının temel hak ve hürriyetleri içeren bölümünü incelemeleri ve vatandaş olarak sahip oldukları hak ve sorumlulukları ifade etmeleri sağlanır (OB6.2.). Hak ve sorumluluk bilincinin toplumsal düzeni sürdürmedeki önemine yönelik küçük grup tartışma teknikleri uygulanarak öğrenci görüşleri alınır ve günlük yaşamdan örnekler vermeleri sağlanır. (SDB2.1.SB2, SDB2.1.SB4, D1.1., E3.2.). İnsanların haklarını bilmeleri, haklarına sahip çıkma-

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

ları ve sorumluluklarını yerine getirmelerinin toplumsal düzeni sürdürmedeki önemi ile ilgili öğrencilerin yazılı, görsel veya dijital bir ürün oluşturarak sınıf içinde sunmaları yoluyla temel hak sorumlulukların toplumsal yaşamdaki önemini ifade etmeleri sağlanır (SDB2.3.SB4). Bu süreçte performans görevi olarak yakın çevrede yaşanan ya da yaşanması muhtemel bir sorunun ve taleplerin ilgili yönetim birimine bildirilmesine yönelik dilekçe yazma etkinliği yapılabilir. (D19.1., D16.2., E2.2., OB1.4., OB6.2.). Ortaya çıkan dilekçeler bütüncül dereceli puanlama anahtarları kullanılarak değerlendirilir Öğrencilerden insan hak ve özgürlüklerinin toplumsal düzenin sürdürülmesindeki önemine yönelik verilen bilimsel kaynaklardan hareketle bir rapor hazırlamaları istenir. (E3.1.). Öğrencilerin hazırladığı raporlarda toplumsal düzenin sürdürülmesini, temel hak ve sorumlulukların önemini nesnel bir şekilde ifade etmesi sağlanır (SDB2.3.SB4, E3.7.OB1.5.) Hazırlanan öğrenci raporları derecelendirme ölçeği ile değerlendirilir.

6.4.3.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yola çıkılarak öğrencilerin, vatandaşlık haklarının kullanımında teknolojik gelişmelerin etkisini açıklamaları sağlanır (OB4.1., OB6.3., OB6.4.). E-devlet, e-nabız, e-okul, EBA uygulamalarının bireylere sunduğu haklar ile ilgili haberler dijital kaynaklardan incelenir. Teknolojinin insan yaşamına etkisi ile ilgili örnek olaylar veya hikâyeler 5N1K soruları doğrultusunda incelenir. Öğrencilerin örnek olaylardan veya kamu hizmeti sunan dijital uygulamalara yönelik incelemelerden hareketle dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin hakların kullanımına etkileri hakkında sorular sorması sağlanır (E3.5., OB6.1.). Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin e-devlet, e-nabız, T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) hizmetlerinin olumlu etkilerine (OB6.3., OB6.4.) ve siber zorbalık, kişisel verilerin güvenlik ve gizliliğinin tehlikeye girmesi gibi olumsuz etkilerine dair (D9.2.) verilen kaynaklar grup çalışması ile incelenerek konuya ilişkin bilgi toplamaları sağlanır (OB1.2., SDB3.3.SB3). Öğrencilerin, vatandaşlık haklarının kullanımında teknolojik gelişmelerin olumlu ve olumsuz yönlerini, münazara tekniği kullanılarak değerlendirmesi sağlanır (E3.11.). Münazara sürecinde sunulan bilgilerin güncellik ve bilimselliği değerlendirilerek, dijital ve teknolojik gelişmelerle bunların haklar üzerindeki etkisinin olumlu veya olumsuz etkilerinden hangisinin daha fazla öne çıktığına yönelik çıkarımlar yapmaları sağlanır (SDB2.2.SB2, E3.4., OB1.5.). Münazara süreci, öğretmen tarafından gözlem formu, kontrol listesi veya derecelendirme ölçeği; öğrenciler tarafından öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Grup çalışması yapmak üzere "Siyasi partiler, STK, medya" kavramlarının yazılı olduğu kartlar, üç gruba verilebilir, kalan öğrenciler halkı temsil edebilir. Gruptaki öğrenciler elindeki kavrama ilişkin bilgi ve örneklerle "Ben yönetimin karar alma sürecinde daha etkilim." iddiasını savunabilir ve halkı ikna etmeye çalışabilir.

Yüksek Seçim Kurulunun yayınladığı seçime ilişkin görseller ve kamu spotları incelenebilir.

Gruplar oluşturularak kendi sivil toplum kuruluşunu tasarımları (hangi alanda hizmet verecekleri, amaçları, etkinlikler, logosu) istenebilir.

Sosyal medyanın vatandaşlık haklarını kullanma ve haklar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkisi konusunda kollegyum, panel, zıt panel gibi teknikler uygulanabilir.

Günlük yaşamında karşılaştığı bir sorunun çözümünde kamuoyu oluşturmak isteyen bir vatandaş olarak medyayı bu amaçla nasıl kullanabileceğine dair drama etkinlikleri yapılabilir.

Bir hakkın kullanılması, sınırlandırılması veya ihlalinin, bir sorumluluğun yerine getirilmesi veya getirilmemesinin toplumsal düzen üzerindeki etkisine yönelik doğaçlamalar yapılabilir.

Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarına etkilerine yönelik farklı bakış açılarını ortaya koymak amacıyla altı şapkalı düşünme tekniği uygulanabilir.

Destekleme Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlarla ilgili kavram karikatürleri incelenebilir. Toplumsal düzeni sağlayan temel hak ve sorumluluklar ile ilgili görsel boyama, eşleştirme çalışmaları yapılabilir

Kamu hizmeti veren dijital uygulamaların kullanım aşamaları basit şemalar üzerinde gösterilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümlenebilme, ekonomik faaliyetler ile meslekler arasındaki ilişkiye yönelik çıkarımda bulunabilme, tasarlanan bir ürünün yatırım ve pazarlama sürecine ilişkin proje hazırlayabilmelerine yönelik beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama, SBAB4.3. Değişim ve Sürekliliğin Geleceğine Yönelik Kanıt, Gözleme veya Deneyime Dayalı Öngöründe Bulunma, SBAB6. Girişimcilik

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB.2.4. Çözümleme

EĞİLMELER

E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E1.6. Öz Güven, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Bilme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D4. Çalışkanlık, D6. Duyarlılık, D7. Dürüstlük, D8. Estetik, D14. Saygı, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Teknoloji ve Tasarım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB.2.4. Çözümleme, SBAB11. Coğrafi İçerikli Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram, SBAB10. Harita, SBAB6. Girişimcilik, SBAB2.6. Kanıt Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.5.1. Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetleri arasındaki ilişkiyi çözümlenebilme
- Ülkemizin kaynaklarını ve ekonomik faaliyetlerin özelliklerini belirler.
 - Ülkemizin kaynakları ve ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkileri belirler.
- SB.6.5.2. Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme
- Gözlem ve deneyimlerinden yola çıkarak ekonomik faaliyetler ve meslekleri ilişkilendirir.
 - Ekonomik faaliyetlerdeki değişime bağlı olarak gelecekte ortaya çıkabilecek meslekler hakkında çıkarımda bulunur.
- SB.6.5.3. Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama proje önerisi hazırlayabilme
- Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama projelerini inceler.
 - Tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama alanlarını belirler.
 - Olası riskleri değerlendirerek tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama alanlarının belirlenmesine gerekçe sunarak karar verir.
 - Tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama aşaması için gerekli kaynakları belirler.
 - Tasarladığı ürün için yatırım ve pazarlama proje raporu oluşturur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ülkemizin Kaynakları ve Ekonomik Faaliyetler
Ekonomik Faaliyetler ve Meslekler
Tasarlanan Bir Ürünün Yatırım ve Pazarlama Süreci

Anahtar Kavramlar

ekonomik faaliyet, kaynak, meslek, pazarlama, tasarım, yatırım

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, kavram haritası, zihin haritası, analitik ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılır.

Performans görevi: Harita çizimi, mektup veya kartpostal hazırlama, grup projesi yürütmeye yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeği ve dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ülkemizin kaynakları, ekonomik faaliyetler ve bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreci ilgili ön bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere ülkemizin kaynakları, ekonomik faaliyetler; bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreci ile ilgili beyin fırtınası, fikir taraması gibi etkinlikler yapılır.

Köprü Kurma Öğrencilerden çevrelerindeki kaynaklara, ekonomik faaliyetlere ve mesleklere örnekler vermeleri istenir. Üretilen bir ürünün yatırım ve pazarlama süreçlerine ilişkin çevrelerinden örnek vermeleri sağlanır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları SB.6.5.1.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar aracılığıyla ülkemizin doğal kaynakları ve bu kaynaklara dayalı olarak yapılan ekonomik faaliyetler incelenir (OB1.4.SB1., OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Kaynaklar üzerinden öğrencilerin toprak, su, orman ve maden kaynakları ve tarım, balıkçılık, mobilyacılık, madencilik, turizm gibi ekonomik faaliyetleri belirlemeleri sağlanır. Kaynakların korunmasının, sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasının çevremiz ve ülkemiz için önemine değinilir (D19.4.) (SBAB11.). Öğrencilerin performans görevi kapsamında ülkemizdeki doğal kaynaklar ve bu kaynaklarla ilgili öne çıkan ekonomik faaliyetleri gösteren bir harita çizmeleri veya dijital harita oluşturmaları sağlanır (D8.3.)(E3.11., E3.3.) (SBAB10.). Oluşturulan haritalar derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilir. Belgesel veya animasyonlar kullanılarak bir ekonomik faaliyetin doğal kaynakları nasıl etkilediğine ilişkin tartışma teknikleri uygulanır (D6.4.,D18.3.) (SDB2.1.SB1.SB2.). Tartışma süreçleri kontrol listesi, gözlem formu veya anekdot kaydı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden ülkemizdeki kaynaklar ve ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkileri belirleyen kavram haritası veya zihin haritası oluşturmaları istenir.

SB.6.5.2.

Öğrencilerden gözlemleri ve daha önce öğrendikleri bilgiler doğrultusunda bildikleri meslekleri paylaşmaları istenir (SDB 2.1.SB2.). Bu mesleklerin ilgili olabileceği ekonomik faaliyetleri tahmin etmeleri sağlanır. Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden ekonomik faaliyetleri ve bu faaliyetlerle bağlantılı olan meslekleri belirlemeleri istenir (OB1.4.SB1., OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Eğitsel oyunlar kullanılarak ekonomik faaliyetler ile meslekler ilişkilendirilir (E2.5.). Geçmişten günümüze ekonomik faaliyetler ve mesleklerde yaşanan değişimlere değinilir. Öğrencilerin ekonomik faaliyetlerde yaşanan değişim ve bu değişimler sonucunda ortaya çıkan mesleklerle ilgili fikir taraması tekniği ile görüşleri alınır (D14.1.). Öğrencilerin geleceğin meslekleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır (SDB3.1.SB1.). Beyin fırtınası tekniği ile ekonomik faaliyetlerdeki değişime bağlı olarak gelecekte ortaya çıkabilecek meslekler hakkında çıkarımda bulunulur (SDB2.2.SB2.). Elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerin teknolojik gelişmeler, yapay zekâ ve dijitalleşmenin gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklere etkisini altı şapkalı düşünme tekniği kullanılarak ifade etmeleri istenir (SDB3.1.SB3.). Öğrencilerden performans görevi kapsamında gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklerle ilgili olarak gelecekte bugüne bir mektup veya kartpostal hazırlamaları istenir (E3.11. E3.3.)(SDB3.2.SB1.). Bu ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı aracılığı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI** SB.6.5.3.

Grup çalışması yoluyla öğrencilerden çevrelerinden yola çıkarak bir ihtiyaç veya soruna yönelik ürün tasarımları istenir (SDB3.2.SB1.). Gruplara yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunularak öğrencilerin bir ürünün tasarlanma sürecine yönelik bilgi edinmeleri sağlanır (OB1.4.SB1., OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Çevrelerindeki kaynak ve faaliyet alanlarını dikkate almaları ve ekonomiye katkı sağlayabilecek bir ürün tasarlama fikirleri desteklenir. Ürünün tasarlanması, yatırım ve pazarlanmasına ilişkin örnek araştırma geliştirme (AR-GE) çalışmalarına ve inovasyon süreçlerine değinilir. Gruplardan edindikleri bilgiler doğrultusunda ürünü tasarlamaları, tasarladıkları ürünü ekonomiye kazandırmak amacıyla performans görevi kapsamında bir yatırım ve pazarlama projesi hazırlamaları istenir (D4.3.)(SDB2.2.SB4.) (SBAB2.6). Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden verilen örnek yatırım ve pazarlama projeler incelenir (OB1.4.SB1., OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Öğrencilerden inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak tasarladıkları ürün için uygun yatırım ve pazarlama alanlarını belirlemeleri istenir. Tasarladıkları ürünün yatırım ve pazarlama sürecine ilişkin çevrelerindeki deneyimli iş insanları okula davet edilir ya da bu iş insanları ile öğrencilerin röportaj yapımları istenir(SDB2.1.SB1.). Kaynaklardan ve iş insanlarının deneyimlerinden edindikleri bilgiler doğrultusunda yatırım ve pazarlama projelerinin olası risk durumları belirlenir. Güçlü-zayıf yönler-fırsatlar-tehditler (GZFT) formu ile olası riskler ve fırsatlar gerekçelendirilerek yatırım ve pazarlama alanlarına karar verilir (SDB3.3.SB3.). Tasarlanan ürünün yatırım ve pazarlanması için gerekli olan araç gereç, malzeme, sermaye ve işgücü gibi kaynaklar, incelenen örnek projeler üzerinden belirlenir. Drama, rol oynama gibi teknikler ile bütçe sorumlusu, malzeme yöneticisi, insan kaynağı uzmanı gibi roller almaları sağlanarak iş birliği, liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmeleri sağlanır (SDB2.3.SB2.). Gruplardan tasarladıkları ürünün yatırım ve pazarlama sürecini yansıtan bir rapor hazırlamaları ve sunmaları istenir. Pazarlama stratejilerine yer verilebilir. Ürünün pazarlama sürecinde tüketiciyi yanıltıcı tutum ve davranışlardan kaçınılmasına dikkat edilerek ürün her yönüyle tanıtılır (E1.4.)(D7.1., D7.2.). (SB.6.5.3.5). Grupların yürüttükleri proje süreçleri analitik dereceli puanlama anahtarı, sunum süreçleri kontrol listeleri ile değerlendirilir (E1.5.).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Ülkemizin kaynakları ile ilgili gelecekte ortaya çıkabilecek ekonomik faaliyetlere yönelik araştırma yapmaları ve sunum hazırlamaları istenebilir.

Ekonomik faaliyetler ve mesleklerle ilgili gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklere yönelik araştırma yapmaları ve sunmaları sağlanabilir.

Yatırım ve pazarlamaya ilişkin tasarlanan ürünün prototip olarak ortaya konması sağlanabilir. Çevrelerindeki yatırım ve pazarlama faaliyetlerinin yürütüldüğü bir üretim alanını ziyaret ederek yatırım ve pazarlama ağı hakkında bilgi toplayarak bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetleri arasındaki ilişkiyi gösteren görseller aracılığıyla öğrenme desteklenebilir. Ülkemize ait bir kaynak ve o kaynağa dayalı yapılan ekonomik faaliyete yönelik bir görsel çizimleri istenebilir.

Ekonomik faaliyetler ve mesleklerle arasındaki ilişkiyi ortaya koyan dijital içeriklerle öğrenme desteklenebilir. Öğrencilerin ailede veya yakın çevrelerindeki bir kişinin mesleği ve mesleğin ilgili olduğu ekonomik faaliyetle ilgili bilgi toplamaları istenebilir.

Öğrencilerden yatırım ve pazarlaması yapılan ürünlere örnekler vermeleri istenebilir. Yakın çevrelerindeki yatırım ve pazarlama süreçlerinin yürütüldüğü faaliyet alanlarına örnek vermeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; teknolojinin kültürel değişime etkisindeki rolünü yapılandırabilmeleri, teknolojik gelişmede önemli bir rolü olan telif ve patent hakları konusunda bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencilerin fikrî mülkiyet haklarına riayetin önemi konusunda farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.13. Yapılandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Yönetme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık/SB3. Dijital Araçlarda Etkileşimi Gözlemlemek ve Çözümlmek

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.13. Yapılandırma, KB2.6 Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.6.6.1. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolünü yapılandırabilme

- Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolüne yönelik nedensel ilişkileri ortaya koyar.*
- Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolüne ilişkin anlamlı bir bütün ortaya koyar.*

SB.6.6.2. Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme

- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayacağı kaynakları belirler.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgileri toplar.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgileri doğrular.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgileri kaydeder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ulaşım ve İletişim Teknolojilerinin Kültürel Etkileşimdeki Rolü
Telif ve Patent Sürecine Uygun Ürün Tasarlama

Anahtar Kavramlar

emek, fikir, fikri mülkiyet, iletişim, kültür, marka, patent, sanat, telif, tescil, ulaşım

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; infografi, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Verilen bir konuda bir rapor hazırlama ve bu raporları sunmaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeklerinin hazırlanmasında, oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin güncel ve yaygın ulaşım ve iletişim araçları konusunda bilgi sahibi olduğu, icat, buluş, teknoloji, ürün, üretim, kültür, hak ve sorumluluk kavramlarını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin güncel ve yaygın ulaşım ve iletişim araçları, icat, buluş, teknoloji, ürün, üretim, kültür, hak ve sorumluluk kavramlarına dair bilgi düzeyleri açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma Günlük hayat ve kültürün, ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişimden nasıl etkilendiği hakkındaki görüşleri alınır.

Dünyanın farklı yerlerinde yaşayan tanıdıklarıyla nasıl iletişim kurdukları ve onlarla ne sıklıkla görüştüğü sorulur.

Bu derste edindikleri bilgiler sayesinde fikrî mülkiyet haklarının nasıl korunabileceğini öğrenebilecekleri vurgulanır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları 6.6.1.

Öğrencilerden ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel değişimdeki rolünü yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan elde edilen bilgilerden yararlanarak (KB2.6 Bilgi Toplama) belirlemeleri istenir (D3.3.). Ulaşım ve iletişim sistemlerinin gelişmesinin, haber kaynaklarına ulaşımın hızlanmasının, çevrim içi platformların yaygınlaşmasının kültürel değişimdeki rolünü, nedenleriyle ortaya koymaları sağlanır (SDB3.3.SB5.). Bu süreçte değişimin neden ve sonuçları balık kılıcı tekniği kullanılarak belirlenebilir (6.6.1.1). (D5.3.). Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel değişimdeki etkisine günlük yaşamdan ve yakın çevresinden örnekler vermeleri istenir. Bu süreçte beyin fırtınası ya da zihin haritası tekniklerinden yararlanılabilir. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile çevrim içi platformların (OB:2.2.SB3.) yaygınlaşmasının kültürel değişim üzerindeki etkileri infografiler hazırlanarak ortaya konulur (6.6.1.2).

6.6.2.

Öğrencilerin, verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları inceleyerek bunlar arasından bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplama sürecinde kullanabileceği kaynakları belirlemesi sağlanır (SDB1.2.SB5.)(6.6.2.1.). Belirlenen kaynaklar üzerinden telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgiler toplanır (6.6.2.2). Patent ve telif süreçlerinin neden önemli olduğuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. (SDB2.1.SB4.). Bu süreçte Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Türk Patent ve Marka Kurumu'nun hizmetlerine değinilir (D17.1.)(OB2./OB2.2). Öğrencilerden bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili ulaşılan bilgileri en az üç farklı kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir (6.6.2.3) (E3.10.). Performans görevi kapsamında öğrencilerden edindikleri bilgilerden yararlanılarak grup çalışması yolu ile bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçlerini yansıtan bir rapor hazırlamaları ve sunmaları istenir. (SDB2.2.SB4.)(6.6.2.4). Hazırlanan raporlar derecelendirme ölçeği; sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürler üzerinde yaratacağı olumlu-olumsuz sonuçları irdeleyen bir deneme yazısı yazmaları istenebilir.

Ulaşım ve iletişim teknolojilerinde gelecekte meydana gelebilecek gelişmeler üzerinde düşünerek bu teknolojilerin gelecek kültürleri nasıl etkileyebileceğine dair çıkarımda bulunmaları istenebilir.

Ülkemizde ve dünyanın farklı ülkelerinde bir yılda alınan patent sayıları ile ilgili bilgi toplanarak bu patentlerin hangi alanlarda alındığı ile ilgili frayer diyagramı oluşturulması istenebilir.

Destekleme Ulaşım ve iletişim araçlarının kültürel değişime etkileri animasyonlar, filmler, eğitici videolar gibi dijital içeriklerle incelenebilir.

Telif ve patent süreçlerini özetleyen animasyonlar kullanılabilir.

Telif ve patent gerektiren ürünlerini sınıflandırması amacıyla eşleştirme kartları gibi somutlaştırıcı etkinlikler yapılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; dahil oldukları gruplarda etkili iletişimin önemine, özel gereksinimli bireylere fırsat eşitliği sunmak amacıyla yapılabilecek faaliyetlere ve Türk toplumunun millî meseleler karşısında göstermiş olduğu tutum ve davranışlarına ilişkin beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım, SBAB5.1. Sosyal Temas Oluşturma, SBAB5. Sosyal Katılım, SBAB5.3. Fikir Üretme

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.10. Çıkarım Yapma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E1.6. Öz Güven, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Merak Ettiği Soruları Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlığı, OB6. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar , Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.1.1. Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme
- Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
 - Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili sorular sorar.
 - Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili bilgi toplar.
 - Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
 - Dahil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili çıkarım yapar.
- SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme
- Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmenin önemini fark eder.
 - Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik benzer girişimleri inceler.
 - Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik yeni öneriler sunar.
- SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme
- Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin varsayımlarda bulunur.
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin örnekler verir.
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları karşılaştırır.
 - Türk toplumunun oluşabilecek farklı millî meseleler karşısında gösterebileceği tutum ve davranışlara ilişkin tahminlerde bulunur.
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları toplumsal birlikteliğe etkisi açısından değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gruplarda ve Sosyal Hayatta İletişimin Önemi
Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği
Millî Meseleler Karşısında Türk Toplumunun Tutum ve Davranışları

Anahtar Kavramlar

birey, davranış, etkili iletişim, fırsat eşitliği, grup, iletişim, kitle iletişim, millî durum, millî olay, özel gereksinim, sosyal hayat, toplum, tutum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; 5N1K, balık kılıcı, gözlem formu, kontrol listesi, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, açık uçlu maddeler, karşılaştırma tabloları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Şiir, kompozisyon yazma, sosyal medya panosu hazırlamaya ve istasyon etkinliği yapmaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarları ve derecelendirme ölçeklerinin hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin birlikte yaşama kültürü, temel insan hakları, eşitlik, bireylerin farklı özelliklere sahip olabileceği, millî birlik ve beraberlik konuları hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden birlikte yaşama kültürüne etki eden unsurlara örnek vermeleri istenir. Temel insan haklarına örnekler vermeleri istenir. Eşitlik kavramına ilişkin kavram haritası hazırlamaları istenir. Toplumun hangi durumlarda millî birlik ve beraberlik gösterdiğine ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden dahil oldukları gruplarda veya sosyal hayatta karşılaştığı iletişim problemlerine örnekler vermeleri ve bu problemlere çözüm önerileri sunmaları istenir. Günlük yaşamda özel gereksinimli bireylere fırsat eşitliğini sürdürmek için yapılmış çalışmalara çevresinden örnekler vermeleri istenir.

23 Nisan, 29 Ekim, 10 Kasım gibi günlerde ev, iş yeri veya kurumlara bayrak asılmasının nedenlerini sorgulamaları istenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

7.1.1.

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden grup içinde ya da toplumsal hayatta olumlu ve olumsuz iletişime ait örnekler sunulur. Bu örnekler öğrencilerin dahil olduğu gruplardan (aile ve okul), sosyal çevreden (sokak, trafik, alışveriş gibi) ya da dijital iletişim unsurları arasından seçilir. İncelenen kaynaklardaki iletişim örneklerinde dikkatlerini çeken ve merak ettikleri konular belirlenerek listelenir.(OB1.2. SB4., OB4.1. SB2., OB4.3.)Kayıt altına alınan konular ile ilgili 5N1K tekniği kullanılarak sorular hazırlanır.(E1.1., E3.8.)Öğrenciler tarafından yazılı veya dijital kaynaklara dayanarak hazırlanan sorularla ilgili bilgiler toplanır. (OB1.2. SB1., OB1.2. SB2.) Toplanan bilgiler kayıt altına alınır. Özellikle empati, sen dili, ben dili, farklılıklara saygı, etkili dinleme gibi kavramların önemi vurgulanır. (SDB2.3.SB2)(D14.2.) Daha sonra günlük hayatta ve dijital ortamlarda karşılaşılan ve etkili iletişime engel olan durumlara yönelik beyin fırtınası yapılır ve iletişim problemlerinin nedenlerini ortaya koymak amacıyla balık kılıcı tekniği kullanılır. Yapılan çalışma ile sınıf içinde etkili iletişim sağlanmış olur.(D4.2., D10.3.) . Beyin fırtınası süreci gözlem formu, kontrol listesi veya anekdot kaydı ile değerlendirilir. İletişime engel olan durumlarda neler yapılması gerektiğine ilişkin arkası yarın tekniği ile verilen örnek olay iletişim çatışmasının başladığı yerde kesilir. (SDB2.2.SB2). Bundan sonra neler olabileceği öğrencilere sorulur. Gelen cevaplar sırasıyla tahtaya yazılarak olumlu ve olumsuz davranışlar olarak gruplanır. Söylenen davranışlara göre örnek olayın sonuçları tahmin edilir. Örnek olayın devamı öğrencilere sunulur ve öğrenci tahminleri ile karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucunda çatışmayı uzlaşmaya dönüştüren davranışlar kaydedilir.(OB1.2. SB4.)(SDB3.2.SB1). İletişimde barışçıl olmanın önemi üzerinde durulur. (D15.1.) Dersin başında öğrencilerin hazırladığı sorular, elde edilen bilgilerden yola çıkılarak cevaplandırılır. Aileden, dahil olabilecekleri gruplardan ya da sosyal hayattan seçilen ve iletişimin önemini ortaya koyan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar incelenir. (E2.3, E3.3., E3.5., E3.11.) Süreç sonunda oluşturulan ürünler sayesinde öğrencilerin yaratıcılığı desteklenmiş olur. (D7.3.). Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

7.1.2.

Öğrencilere özel gereksinimli bireylerin başarılarını ele alan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur.(OB1.2. SB1., OB1.2. SB2., OB1.3. SB3.) Kaynaklardaki durumlar konuşma halkası tekniği ile tartışılır. (SDB2.1.SB4) Tartışma sonunda elde edilen görüşlerden yola çıkılarak ortak bir yargıya varılır(E1.4., E1.5., E2.3, E3.3.) Böylece öğrencilerin kendilerini özel gereksinimli bireylerin yerine koyarak empati deneyimi yaşamaları yani özel gereksinimli bireylerin duygu ve düşüncelerini algılamaları sağlanır. Aynı zamanda insana değer vermenin ve karşımızdaki kişi ile empati kurmanın önemine de vurgu yapılır. (D5.2., D14.1.)(SDB2.3.SB3). Özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek için yapılmış günlük hayatta karşılaşılan girişimlere ilişkin görseller (engelli rampası, kaldırımlarda hissedilebilir kılavuz yüzey, sesli ya da kabartmalı cihazlar gibi) ve devlet kurumları tarafından yapılan proje örnekleri incelenir. İncelemelerden sonra örneklerde yer alan unsurların ne olduğu ve amacı ile ilgili açık uçlu maddeler yöneltilir. Bu çalışmaların özel gereksinimli bireyler için ne ifade ettiği sınıfta tartışılır. Çalışma sayesinde dayanışma, fedakarlık ve yapıcı olmanın önemide vurgulanır. (D20.2., D10.3.) Öğrencilerden günlük hayatlarından ve çevrelerinden benzer örnekler vermeleri istenir. Özel gereksinimli bireylere yönelik yapılan çalışmalar üzerinden fırsat eşitliğini sürdürmenin birey ve toplum açısından önemi vurgulanır. Şefkatli, anlayışlı ve barışçıl olmanın toplumdaki değeri de öğrencilere aşılanır.(D9.2., D15.1.) Öğrencilerden bireysel ya da grup çalışması yoluyla özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek için fikir önerileri hazırlamaları istenir. Bu amaçla bireylerin ihtiyaç duyduğu farklı özel gereksinim alanları belirlenir. Bu alanlara yönelik geçmişte yapılan çalışmalar incelenir ve bu çalışmalardan yola çıkarak farklı fikirler geliştirilir. Fikir oluşturma sürecinde beyin eseri (ürünü) tekniğinden faydalanılabilir. Ortaya çıkan fikirler üzerinde tüm sınıfın tartışması sağlanır. En özgün öneriler belirlenir. Beyin eseri tekniğinin uygulanma süreçleri kontrol listeleri ile değerlendirilir. (SDB2.1.SB4.,SDB2.2.SB1, SDB2.2.SB2) Performans görevi kapsamında dersin sonunda sosyal medya panosu, istasyon ve şiir yazma gibi etkinlikler ya da belirlenen fikirlerin uygulamaya geçirilebilmesi için bir proje tasarısı hazırlanır ve yetkililere sunulur. (Okul müdürlüğü, muhtarlık, belediye ya da özel gereksinimli bireylere yönelik çalışmalar yapan STK)(E1.4., E1.5., E2.2., E2.3, E3.3., E3.5., E3.11.) Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

7.1.3

Öğrencilere millî mücadele, darbe, afet, bilim, sanat ve spor gibi alanlarda yaşananlara yönelik yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan örnek tepkiler sunulur. (OB1.2. SB1., OB1.2. SB2.) Soru cevap tekniği ile bu durumlar karşısında Türk toplumunun gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin tahminler yapılır ve bu tahminler listelenir. Bu çalışma sonucunda topluma yönelik görev bilinci oluşturulur. (D16.2.) Başlangıçta verilen durumlara yönelik somut örnekler sınıfla paylaşılır. Bu örnekler içerisinde 15 Temmuz Darbe Girişimi, Türkiye Kadın Millî Voleybol Takımının dünya şampiyonluğu, Erkek Ampute Futbol Millî Takımının dünya şampiyonluğu, Mete Gazoz'un okçulukta olimpiyat ve dünya şampiyonluğu, Sümeyye Boyacı'nın yüzmede dünya şampiyonluğu, uzaya giden ilk Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Alper Gezeravcı, Millî Kalkınma Projeleri (İHA,SİHA), 6 Şubat depremi yer alabilir. Örneklerden yola çıkarak millî kimlik ve milletine karşı vefalı olmanın önemi üzerinde durulur. (SDB3.3.SB5)(D19.2., D15.2.). Karşılaştırma tabloları oluşturularak örneklerde verilen millî meselelere yönelik Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışlar önce tarihsel olarak sonra da ortaya çıkardığı duygular bağlamında karşılaştırılır. (OB1.3. SB3., OB1.4.).Kurtuluş Savaşı'nda Türk milletinin millî birlik ve beraberlik ruhu ile 15 Temmuz Darbe girişiminde Türk milletinin millî birlik ve beraberlik ruhu karşılaştırılarak bu dönemdeki tutum ve davranışlardaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilir. Aynı karşılaştırma süreci, ortaya çıkan duygular bağlamında da gerçekleştirilir. (OB1.3.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

SB3.) Öğrencilerden yapmış oldukları karşılaştırmalardan yola çıkarak farklı millî meseleler karşısında Türk toplumunun göstermiş olduğu tutum ve davranışları yorumlamaları istenir. (SSDB2.3.SB4, SDB2.3.SB1) Öğrenciler, gelecekte meydana gelebilecek olası millî meseleler ve bu meseleler karşısında Türk milletinin gösterebileceği tutum ve davranışlara yönelik tahminlerini sözel olarak ifade ederler. (SDB3.1.SB1, SDB2.1.SB2) Süreç içerisinde elde edilen bilgiler ve ortaya çıkan tahminlerden yola çıkarak Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisi konulu panel düzenlenir. (SDB2.3.SB4) Panel sonucunda performans görevi olarak öğrencilerin millî meseleler karşısında Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisi konulu bir kompozisyon yazmaları ve yazdıklarını sınıfta paylaşmaları sağlanır. (OB1.4. SB3.) (E1.4., E1.5., E2.2., E2.3, E3.3., E3.5., E3.11.) Değerlendirme amacıyla derecelendirme ölçeği kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin dahil oldukları akran gruplarında arkadaşları ile iş birliği yaparak grup içinde iletişimi güçlendirme konusunda kısa bir film çekmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerden yakın çevrelerinde bulunan özel gereksinimli bir bireyle bir gün geçirmeleri ve geçirdikleri günün sonunda özel gereksinimli bireyin gün içinde karşılaştığı zorlukları yansıtan bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Özel gereksinimli bireylere karşı empati oluşturarak drama, rol oynama etkinlikleri yapılır. Etkinlik sonunda öğrencilerden duygu ve düşüncelerini sözlü olarak ifade etmeleri istenebilir.

Özel gereksinimli bir bireyin yerine kendini koyarak bir hafta boyunca günlük tutması istenebilir.

Öğrencilerden spor, sanat, teknoloji alanlarında Türk toplumunun aynı tutum ve davranışları gösterdiği konular genel ağda araştırarak Türk milleti üzerindeki etkilerini anlatan bir mektup yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrenciler tarafından iletişim konusunda kavram veya zihin haritası hazırlanabilir.

Özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçları listelenebilir.

Öğrencilerden Türk toplumunun aynı tutum ve davranışları gösterdiği millî bir konuya örnek vermeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi, bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü girişimci ve insani dış politika ekseninde ifade edebilmelerine yönelik bilgi ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ**

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama, KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

SB.7.2.1. Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme

- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi inceler.*
- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişime ilişkin örnekler verir.*
- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi nesnel bir şekilde ifade eder.*

SB.7.2.2. Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme

- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin çözümleme yapar.*
- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin sınıflandırma yapar.*
- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü yorumlar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Küreselleşmenin İnsan ve Toplum Hayatına Etkisi

Bölgesel ve Küresel Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

Anahtar Kavramlar

değişim, dış politika, girişimcilik, küreselleşme, küresel sorunlar

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram haritası, zihin haritası, sınıflama tablosu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Belirli bir konuda yorumlarını yansıtan kısa sunum yapmaya yönelik görevlerdir.

Derecelendirme ölçeklerinin hazırlanmasında yapılacak sunumun içerik özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ülkemizin sınır komşularını bildiği ve ülkemizin Türk Dünyası ile kültürel işbirliklerine dair temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ülkemizin sınır komşularına ve Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerinin önemine ilişkin kısa cevaplı sorular sorulur. Öğrencilerden Türk Dünyasıyla kültürel iş birliklerimize yönelik örnekler vermesi istenir.

Köprü Kurma Küreselleşmenin insan ve toplum hayatına etkileri COVID-19 salgını özelinde ele alınır. Bu salgının bireysel, toplumsal ve küresel etkilerine değinilerek öğrencilerin küreselleşme kavramını somutlaştırmaları sağlanır.

Kendi yaşamlarında karşılaştıkları bir sorunun çözümünde başkaları ile iş birliği içinde olmaları ile benzetim yapılarak bölgesel ve küresel sorunların çözümünde de ülkelerin iş birliği içerisinde olmalarının önemine değinilir. Ülkemizin bu anlamdaki girişimlerine örnekler verilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

7.2.1.

Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişim ekonomi, ulaşım, iletişim sistemleri, kültür, sağlık ve çevre sorunları bağlamında yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan incelenir. (D16.2.) (OB1.OB1.2.) Öğrencilerden küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişime (SDB2.3.SB4) ilişkin ulaşım ve iletişim sistemlerinin hızlı bir şekilde yaygınlaşması, ülkeler arası ticaret hacminin gelişmesi, kültürel etkileşimin (SDB2.3. SB3) artması, çevresel sorunların yaygınlaşması bağlamında örnekler vermeleri istenir. Bu süreçte beyin fırtınası ya da büyük grup tartışmasından yararlanılabilir. (SDB2.2) Öğrencilerin sundukları örneklerden yola çıkarak küreselleşmenin insan ve toplum üzerindeki etkisini bir kavram haritası veya zihin haritası oluşturarak ifade etmeleri istenir. (E3.3.)

7.2.2.

Öğrencilerin Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" sözünden yola çıkarak (D5.5. D15.1. D6.2.), ülkemizin günümüzde bu söz ile ilişkili uygulamalarının neler olduğuna dair tahminleri alınır. (E1.1) Bu aşamada savaş, insani yardım, göç, mülteciler ve küresel iklim krizinin çözümünde ülkemizin girişimci ve insani dış politika ilkelerinden hareketle öğrencilerin verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları incelemeleri sağlanır. (OB4.OB4.2SB1/ OB.2.OB2.1SB1) Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin sorun ve çatışmalarda arabulucu konumda olması; insani yardım ve girişimleri konuları (D5.5. D20.2.) ele alınarak çözümlene yapmaları istenir. Ülkemizin insani yardım, göç, mülteciler ve küresel iklim krizi sorunlarının çözümü kapsamındaki uygulamalarına ilişkin sınıflama tablosu oluşturmaları istenir. Oluşturulan tablolar ülkemizin küresel ve bölgesel sorunların çözümüne yönelik girişimleri doğrultusunda yorumlanır. Bu süreçte ayrılıp birleşme tekniği kullanılabilir. Öğrenciler bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü sözlü, yazılı veya görsel olarak yorumlar. Öğrenciler, performans görevi kapsamında ülkemizin rolüne ilişkin görüş ve yorumlarını kısa sunumlarla sınıf içinde paylaşır. Öğrencilerin sunumları kontrol listesi veya derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilir. (SDB2.1.SB2)

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Küresel çevre sorunları ile küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak adına ülkemizin ve farklı ülkelerin faaliyetleri öğrenciler tarafından araştırılabilir. Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrenciler tarafından yazılı görsel, dijital bir ürün oluşturulabilir. Ayrıca öğrencilerin konuyla ilgili yazdıkları senaryolar üzerinden dijital bir çizgi roman tasarımları istenebilir.

Öğrencilerden Türkiye'nin girişimci ve insani dış politikası eksenindeki ulusal ve uluslararası faaliyetlerine ilişkin siyasi iş birlikleri, yapılan insani yardımlar, eğitim, sağlık hizmetleri gibi konularda araştırma yapmaları istenebilir. Araştırma sonuçlarına ilişkin bir sunum, afiş ya da poster tasarlanabilir.

Destekleme Öğrencilerden ulaşım ve iletişimdeki teknolojik gelişmelerin günlük yaşamdaki örneklerine ilişkin eşleştirmeler yapmaları istenebilir. Öğrenciler tarafından küresel çevre sorunlarına ve bunların çözümüne yönelik bir resim çizilebilir.

Türkiye'nin girişimci ve insani dış politika eksenindeki faaliyetleri öğrenciler tarafından gazete haberlerinden yararlanılarak incelenir. İlgili haberlere yönelik 5N1K sorularının yer aldığı çalışma kâğıtları kullanılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; Osmanlı Devleti'nin bir siyasi güç olarak ortaya çıkışından cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalar, Avrupa merkezli gelişmeler sonucu değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yenilikler ve Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan çeşitli unsurlara ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 25

ALAN

BECERİLERİ SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB2.3. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma

KAVRAMSAL

BECERİLER KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.6. Öz Güven, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.8. Merak Ettiği Soruları Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER****Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme, SDB2.1. İletişim, SDB1.2.SB4. Öz Düzenleme/Kendini Yönetme, SDB1.3.SB. Öz Yansıtma/Kendini Uyarılama

Değerler

D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Kültür ve Medeniyet, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB10.1. Harita Okuma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.3.1. Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme
- Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında merak ettiği konuları belirler.
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar (5N1K).
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
 - Edindiği bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında çıkarım yapar.
- SB.7.3.2. Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin nedenlerini belirler.
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilediği unsurları belirler.
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilerini sorgular.
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin neden ve sonuçlarını yorumlar.
- SB.7.3.3. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme
- Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.
 - Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlardaki bilgilerden hareketle görüşünü yansıtan ürün oluşturur.
 - Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının özelliklerine ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar
Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler
Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

Anahtar Kavramlar cihad, fetih, gaza, iskan, istimalet

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprağı, balık kılçığı, sınıflama tablosu, gözlem formu, kontrol listesi, anektod kaydı, öz-akran değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Yazılı bir metin oluşturma veya sanal bülten hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve derecelendirme ölçeklerinin hazırlanmasında yapılacak sunumun içerik özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin 11. yüzyıldan itibaren Türklerin Anadolu'ya yerleşmesi, Anadolu'nun Türkleşme ve İslamlaşma süreci ile alakalı bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci 11. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya yerleşen Türk toplulukları hakkında farklı dönemlere ait haritalar öğrencilere gösterilerek Anadolu'da Türkleşme ve İslamlaşma sürecinin nasıl ilerlemiş olduğu hakkında sorular sorulur.

Köprü Kurma 13. yüzyılda Anadolu'da Türk beyliklerinin haritası öğrencilere gösterilerek "Sizce Osmanoğulları ailesi diğer beyliklerden daha avantajlı bir konumda mı?" sorusu öğrencilere yöneltilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

7.3.1.

Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nin Osman Bey, II. Mehmed ve I.Süleyman dönemlerine ait haritaları incelemeleri istenir (SBAB 10.1.). Öğrencilere "Osmanlı Devleti kısa sürede nasıl bu kadar genişlemiş olabilir?", "Sizce Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi sadece fetihlerin bir sonucu mudur?" gibi açık uçlu sorular yöneltilerek tartışma ortamı sağlanır. Osmanlı Devleti'nin genişlemesini ve böylece cihan devleti hâline gelmesini sağlayan durumlara ilişkin merak ettikleri konuları yazılı olarak ifade etmeleri istenir (7.3.1.1.)(D19.2, OB1.5, E1.1). Öğrencilerden kaynaklara dayanarak merak ettikleri konulara ilişkin 5N1K tekniğiyle soru kartları hazırlamaları istenir (7.3.1.2.)(E3.8). Öğrenciler tarafından hazırlanan soru kartlarına göre kaynaklardan bilgi toplanır (7.3.1.3.)(E3.10, E3.4, E3.2). Öğrencilere, Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan fetihler ve gelişmelerden İstanbul'un Fethi, Mısır Seferi, Preveze Deniz Zaferi örnekleri sunulur. Bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olma sürecine etkisine ilişkin tartışma yapılır. Örnek olayların düşünsel, ahlaki ve empatik sorularla değerlendirilmesi sağlanır (D14.1, E2.1, E3.6, E3.10). Örnek olayların analizi için öğrencilere bir yönerge verilir. Öğrenciler, daha önce inceledikleri kaynaklar ve örnek olaylardan edindikleri bilgileri karşılaştırarak topladıkları bilgilerin doğruluğunu açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprağı aracılığıyla değerlendirir (7.3.1.4.)(SDB3.3, E3.1). Öğrencilerden edindikleri bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasını sağlayan politikalara ilişkin çıkarımlarda bulunmaları istenir (D19.1, E3.6, E3.10). Yapılan çıkarımlar doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalara ilişkin balık kılıcı oluşturulur (7.3.1.5.).

7.3.2.

Avrupa merkezli gelişmelerden Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Sanayi İnkılabı, Fransız İhtilali ile bu gelişmelere bağlı olarak 18. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nde meydana gelen gelişmelerin yer aldığı eş zamanlı tarih şeridi öğrencilere sunulur. Öğrencilere Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılabı'nın dünyada yarattığı etkiler ve bu gelişmelere bağlı olarak Osmanlı Devleti'nde yapılan yenilikler hakkında yazılı, görsel veya dijital kaynaklar verilir. Kaynaklar üzerinden Avrupa'daki gelişmelerin dünya dengelerini nasıl etkilemiş olabileceği tartışılır (OB4.3). Öğrencilerin inceledikleri kaynaklardan hareketle değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyıldan itibaren uygulamaya koyduğu askeri, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki yeniliklerin nedenlerini belirlemeleri sağlanır (7.3.2.1.)(D19.2, E3.6, E3.10). Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerin etkilediği askeri, sosyal, kültürel ve ekonomik unsurların neler olduğu belirlenir ve sınıflama tablosu oluşturularak kaydedilir. (7.3.2.2.)(D14.4, E3.6, E3.10). Osmanlı Devleti'nin uygula-

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

maya koyduğu yeniliklerin askerî, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlara etkileri büyük grup tartışmasıyla sorgulanır (7.3.2.3.)(E3.6, E3.10). Tartışma süreçleri gözlem formu, kontrol listesi veya anektod kaydı ile takip edilir. Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerin Osmanlı Devleti'nde meydana getirdiği değişimin nedenleri ve sonuçları performans görevi kapsamında öğrencilerin yorumlarını içeren yazılı bir metin oluşturulması veya sanal bültenle ifade edilmesi sağlanır (Sınıf içi performans görevi)(7.3.2.4.)(E2.2, E3.3, E3.11). Öğrencilerin çalışmalarında "Ben devlet yöneticisi olsaydım o dönemde şöyle bir yenilik de yapardım." şeklinde bir bölüm oluşturmaları istenir (D14.1, SDB2.3). Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

7.3.3.

Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan unsurlardan yönetim, toprak sistemi, eğitim, hukuk, günlük yaşam, vakıflar, ahi kültürü ve loncalara ilişkin yazılı, görsel veya dijital kaynaklar gruplar oluşturularak incelenir (D19.2, SDB2.1, E3.6, E3.10). Bu süreçte ayrılıp birleşme tekniği kullanılabilir. Kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan unsurların toplum yaşamına etkisine dair çıkarımlarda bulunulur (7.3.3.1).

Gruplardan inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak bir Osmanlı ailesinin yaşamından kesitleri yansıtacakları bir hikâye oluşturmaları istenir. Bu hikâyede Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerinden birini veya birkaçını yansıtan içeriğe yer verilir. (7.3.3.2) (E3.2, E2.2). Hazırlanan hikâyeler sınıfta okunarak paylaşılır. Drama etkinlikleri ile hikâyeler canlandırılır (7.3.3.3)(E3.2, E3.3, E3.11). (7.3.3.4) (E1.6, E2.2, E2.3). Grupların ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarıyla grup çalışmaları ise öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilir (SDB1.2, SDB1.3).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Topkapı Sarayı'ndaki Osmanlı medeniyetine ait unsurlar müze kitleri ve sanal müze uygulamalarından yararlanılarak öğrencilere incelenebilir.

Müze kitleri ve sanal müze uygulamalarından yararlanılarak, öğrencilerin Topkapı Sarayı'ndaki Osmanlı medeniyetine ait unsurları incelemeleri sağlanabilir.

Osmanlı Dönemi'ne ait minyatürler öğrenciler tarafından incelenir. Minyatürlerdeki karakterler incelenip bu karakterler üzerinden "hikaye yazma" etkinliği gerçekleştirilir. Bunun için dijital hikaye oluşturma programları kullanılabilir.

Osmanlı medeniyetine ait belgeseller ve filmler öğrencilere izletilebilir.

Karakter konuşurma programları kullanılarak Osmanlı Devletinde siyasi ve toplumsal alanda ön plana çıkan kişilerin fikirleri sunum haline getirilir.

Osman Hamdi Bey'in Kaplumbağa Terbiyecisi isimli tablosunu incelemeleri istenir. Tablonun ne anlatmak istediğine ilişkin araştırma görevi verilebilir. Sanal ortamda Pera Müzesi ve Osman Hamdi Bey bölümünün gezilmesi sağlanır. Osman Hamdi Bey'in Arkeolojinin gelişimine katkılarına ilişkin bilgileri de araştıran öğrencilerden Osman Hamdi Bey'e günümüzden bir mektup yazmaları istenir.

Divan-ı Hümayun üyelerinin görevlerini yansıtan bir canlandırma yapılabilir.

Destekleme Osmanlı Devleti'nin en geniş sınırlarını gösteren harita üzerinde Balkan, Anadolu, Ortadoğu ve Afrika topraklarının gösterilmesi istenebilir.

Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerden biri seçilir ve tanıtımı yapılan bir ürün istenebilir.

Osmanlı medeniyetindeki yardımlaşma kültürü ile ilişkili öğrencilerden resim çizimleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini özetleyebilmeleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını çözümleyebilmeleri, ülkemizde demokrasinin geçmişten günümüze gelişimini demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilmeleri, demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilmelerine yönelik bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ** SBAB2. 5. Kaynağı Yorumlama

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E1.6. Öz Güven, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D11. Bağımsızlık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB.2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.3. Özetleme, KB2.14. Yorumlama, KB2.9. Genelleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Kaynağı Yorumlama, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama Değişim, SBAB5.2. Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, KB2.8. Sorgulama, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.4.1. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini özetleyebilme
- SB.7.4.1.1. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini çözümler.
- SB.7.4.1.2. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini sınıflandırır.
- SB.7.4.1.3. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini yorumlar.
- SB.7.4.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını çözümler
- SB.7.4.2.1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını belirler.
- SB.7.4.2.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını oluşturan unsurlar arası ilişkileri belirler.
- SB.7.4.3. Ülkemizdeki demokrasinin gelişimini, demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilme
- SB.7.4.3.1. Demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi görsel/işitsel/dijital tarihi kaynaklardan inceler.
- SB.7.4.3.2. Demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle anlamı değiştirmeyecek şekilde görsel/işitsel/dijital yollarla ifade eder.
- SB.7.4.4. Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilme
- SB.7.4.4.1. Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları çözümler.
- SB.7.4.4.2. Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları sınıflandırır.
- SB.7.4.4.3. Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türkiye Cumhuriyeti'nin Nitelikleri
- Türkiye Cumhuriyeti'nin Yönetim Yapısı
- Ülkemizde Demokrasinin Gelişimi
- Demokrasinin Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar

Anahtar Kavramlar

- çift dereceli seçim, demokratik devlet, genel oy ilkesi, hukuk devleti, kuvvetler ayrılığı, kuvvetler birliği, laik devlet, seçim kanunu, siyasi parti, sosyal devlet, tek dereceli seçim, yargı, yasama, yürütme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

- Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram haritası, kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, sınıflandırma tablosu, öz ve akran değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.
- Performans görevi: Resim çizme, afiş, poster tasarlama ya da dijital ortamda bir sunum hazırlamaya yönelik görevlerdir.
- Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin cumhuriyet, demokrasi, demokrasinin temel nitelikleri, vatandaş, anayasa, temel hak ve özgürlükler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden cumhuriyet ve demokrasinin nitelikleriyle ilgili zihin haritası hazırlamaları istenir. Vatandaş, vatandaşlık kavramları, temel hak ve sorumluluklar ile ilgili açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden günlük hayatta karşılaştıkları demokratik olmayan davranışlara örnekler vermeleri ve bu davranış problemlerine çözüm önerileri sunmaları istenir.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile yasama ve yürütme yetkileri ilişkilendirilir.

Yaşanılan yerin yönetim birimleri, yöneticileri ve yaptıkları kamu hizmetlerine yönelik bilgiler verilir.

Genel seçim, yerel seçim, meclis, referandum ile ilgili gazete haberleri incelenir.

Avukat, hâkim, savcı rolleri verilerek öğrencilerin meslek tanıtımı yapmaları ve yargı organının iş ve işlemlerini tanımaları sağlanır. Öğrenci velilerinden ilgili mesleklere sahip olanlardan bilgi desteği alınabilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

SB.7.4.1.

Cumhuriyet ile ilgili Atatürk'ün sözlerinden örnekler ve T.C. Anayasa'nın II. maddesi inceleyerek öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini belirlemeleri ve bir liste oluşturmaları istenir (OB1.2., OB6.1., D1.1.) Bireysel olarak oluşturulan listeler diğer öğrencilerle kartopu tekniği kullanılarak paylaşılır (OB1.3., E3.2. Odaklanma, SDB2.1.SB4). Öğrenciler, cumhuriyetin temel niteliklerinin yer aldığı bir kavram haritası üzerinden temel nitelikleri "demokratik devlet, laik devlet, sosyal devlet, hukuk devleti" ekseninde sınıflandırır (OB6.1., E3.4.). Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan temel nitelikler ve uygulama örneklerini incelemeleri, bu niteliklerin günlük yaşama yansımalarına ilişkin örnekler vermeleri istenir (D16.2., D3.2.). Sınıf dört gruba ayrılır ve her bir gruba "Katıldığınız bir toplantıda ülkenizin demokratik bir devlet olduğuna yönelik kanıtlar sunmanız bekleniyor. Kanıtlarınız neler olur?" sorusu yöneltilerek öğrencilerin kendi ifadeleri ile Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini açıklamaları istenir (SDB3.3.SB3). Ayrıca öğrencilerin bu nitelikler çerçevesinde toplumsal yaşamı cumhuriyetin ilanından önce ve cumhuriyetin ilanından sonra şeklinde karşılaştırarak cumhuriyetin temel niteliklerinin insan hak ve özgürlükleri açısından önemini yorumlamaları istenir. Cumhuriyet'in temel niteliklerini yorumlamaya dönük metin yazma etkinliği yapılır (E1.5., E1.5., OB1.4., OB6.1.). Öğrenci ürünleri kontrol listesi, gözlem formu ve anekdot kaydı gibi tekniklerle değerlendirilir.

SB.7.4.2.

Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları kuvvetler ayrılığı ve kuvvetler birliği; yasama, yürütme ve yargı gücü organları ve işlevlerini örnekler üzerinden inceleyerek Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını belirlemeleri sağlanır (OB4.1., OB6.1., E3.2., D1.1.). Cumhuriyetin ilanı ile ilgili belgesel sınıfta izlenir, ilgili yerlerde öğretmen tarafından yapılan dikkat çekme, açıklama ve yöneltilen sorularla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısına ilişkin özellikleri fark etmeleri sağlanır. Cumhuriyetin ilk yıllarında yasama ve yürütme yetkilerinin mecliste toplanmasının nedenlerine yönelik görüşler sunmaları istenir (E3.5., OB1.5.). Günümüzde yürütme yetkisinin kullanımına ilişkin yazılı, görsel veya dijital kaynakları ince-

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI**

leyerek cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin özelliklerini ifade etmeleri istenir (OB4.1., OB6.1.). Kuvvetler ayrılığı ve kuvvetler birliği uygulamalarını karşılaştırarak avantaj ve dezavantajlarını ifade etmeleri sağlanır. Grup çalışması yoluyla Anayasa'nın yasama, yürütme ve yargı ile ilgili bölümleri incelenerek yasama, yürütme ve yargı arasındaki ilişkiyi belirlemeleri istenir. (OB1.4., OB6.1.) Yasama, yürütme ve yargı yetkisi ile organlarına ilişkin "Ben kimim?" ve "Nesi var?" gibi eğitsel oyunlar oynanır. (E2.5., OB1.4., OB6.1.). Etkinlik öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilir.

SB.7.4.3.

Demokrasinin; millî egemenlik, özgürlük, eşitlik, adalet, genel oy, çoğulculuk, insan haklarına saygı, katılımcılık gibi temel nitelikleri ile ülkemizde demokrasinin gelişimine ilişkin TBMM'nin açılması, cumhuriyetin ilanı, 1924 Anayasası, çok partili hayata geçiş denemeleri, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, 1946 seçimleri gibi girişimler yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan incelenir. (D3.3., D19.1., OB1.2., OB2.1., OB4.1.) Öğrenciler, demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiye dair görüşlerini çember tartışma tekniği, konuşma halkası gibi tekniklerle ifade eder (SDB2.2.SB2, E3.4., OB6.2.). Verilen kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerden ülkemizin demokrasi tarihindeki önemli olaylara ilişkin tarih şeridi oluşturmaları ve bu olayların demokrasinin hangi temel ilkeleri ile ilişkili olduğunu tarih şeridinde göstermeleri istenir (OB1.4.). Öğrencilerden demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi nesnel bir şekilde görsel, işitsel ya da dijital olarak ifade etmeleri istenir. Öğrenciler bu amaçla performans görevi kapsamında resim çizebilir, afiş, poster tasarlayabilir ya da dijital ortamda bir sunum oluşturabilirler (E1.5., E1.5., OB1.4.). Öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

SB.7.4.4.

Öğrencilerin ailede, okulda, toplumda gözlemledikleri demokratik olan ve olmayan davranışlar ile ilgili örnekler vermeleri istenir. (E1.2., D2.3.) Verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları ve nedenlerini çözümlenmeleri sağlanır (E1.5., E1.5., OB1.3., OB4.1., D6.2.). Demokrasi tarihinde geçmişten günümüze dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan antidemokratik uygulamaları darbeler, ırkçılık, ayrımcılık, savaş, şiddet konuları kapsamında sınıflandırmaları sağlanır (E3.5.). Sınıflandırma tabloları bu süreçte kullanılabilir (OB1.3., OB6.3.). Yapılan sınıflandırmadan hareketle dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan antidemokratik uygulama örneklerinin öğrenciler tarafından incelenmesi ve yorumlanması sağlanır (D1.1., OB1.4.). Ailede, okulda, toplumsal yaşamda karşılaştığı demokratik uygulamalardan yola çıkarak antidemokratik uygulamaların birlikte yaşama kültürünü nasıl etkileyebileceğine yönelik görüşler sunmaları sağlanır (SDB2.3.SB4, E3.3., E3.11., OB6.3.). Antidemokratik davranışları önlemek amacıyla bir fikir oluşturmak için philips 66 tekniği uygulanır (SDB2.2.SB4). Sınıf dört gruba ayrılarak öğrenme galerisi tekniği ile sunulan görüşler panoda sergilenir. Her gruptan galeriyi inceleyerek kendi yazdıkları ile karşılaştırmalar yapmaları istenir. Süreç boyunca gözlem formu, kontrol listesi veya anektod kaydı ile değerlendirme yapılabilir (OB1.4.).

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrenciler arasından yürütme organını temsil etmek üzere temsilciler belirlenir, sınıfın geri kalanı meclisi oluşturulabilir. Sınıf kurallarının belirlenmesi için yasama, uygulanması için yürütme ve kuralların belirlenmesi ve uygulanması sırasında çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü için yargı organı oluşturularak canlandırmalar yapılabilir.

Meclisin yaptığı çalışmalara yönelik güncel haberler incelenebilir. Öğrencilerden <https://www.kulturportali.gov.tr/medya/video> sayfasından Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün TBMM açılış konuşmalarını içeren videolardan izlemeleri istenebilir, sınıfta birlikte izlenebilir.

Ankara-Kurtuluş Savaşı Müzesi (I. TBMM Binası) ve Ankara- Cumhuriyet Müzesi (II. TBMM Binası) <https://sanalmuze.gov.tr/> adresinden sanal olarak gezilebilir. Adalet sarayına, muhtarlığa veya belediye meclislerine imkânlar dâhilinde gezi düzenlenebilir. Okulun bulunduğu yerde varsa Cumhuriyet Müzesi, Atatürk Evi gibi tarihî mekânlar ziyaret edilebilir. Öğrenciler tarafından demokrasi tarihi ile ilgili canlı zaman şeridi oluşturulabilir. Zaman şeritleri dijital olarak da yapılabilir.

Sınıfça "Tarihte bugün ne olmuş?" adlı bir televizyon programı hazırlanabilir. Öğrencilere demokrasi tarihinin önemli olayları paylaştırılarak program sunucusu gibi tarihî olaylarla ilgili yaptıkları araştırmaları sunmaları istenebilir.

Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunlar ile ilgili istasyon tekniği uygulanabilir.

Demokratik olan ve olmayan tutuma sahip aile konusu iki farklı gruba verilerek doğaçlama yapımları sağlanabilir.

Destekleme

Cumhuriyetin temel niteliklerine ilişkin anlam çözümleme tabloları yapılabilir.

Kuvvetler ayrılığını gösteren akış şemaları öğretmen ya da akran desteği ile hazırlanabilir. Okulda karşılaşılabilecek demokratik olmayan davranışları önlemeye yönelik resim veya afişler hazırlanabilir, sergi yapılabilir.

Demokratik davranışların toplum huzuru için önemine yönelik drama etkinlikleri yapılabilir.

Anayasanın 10. maddesi incelenerek dezavantajlı gruplar için gerçekleştirilecek demokratik uygulamalara örnekler verilebilir.

Demokrasi tarihinin önemli noktalarını gösteren görsel tarih şeridi oluşturulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarını yorumlamaya, ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim arasındaki döngüye yönelik beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama, SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB6. Girişimcilik, SBAB8. Coğrafi Sorgulama, SBAB8.4 Coğrafi Bilgileri Çözümleme

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

EĞİLİMLER E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D4. Çalışkanlık, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama, SBAB5.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, KB2.7. Karşılaştırma, SBAB8. Coğrafi Sorgulama, SBAB8.4. Coğrafi Bilgileri Çözümleme, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.7.5.1. Millî kalkınma hamlelerini neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Millî kalkınma hamlelerine neden olan unsurları inceler.
- Millî kalkınma hamlelerinin etkilediği unsurları inceler.
- Millî kalkınma hamlelerinin etkilerinin niteliğini sorgular.
- Millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarını bağlamından kopmadan yeniden ifade eder.

SB.7.5.2. Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme

- Ekonomik gelişmişlik unsurları ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsünü belirler.
- Ekonomik gelişmişlik unsurları ile üretim dağıtım ve tüketim arasındaki ilişkiyi belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Millî Kalkınma Hamleleri

Ekonomik Gelişmişlik ile Üretim, Dağıtım ve Tüketim Arasındaki Döngü

Anahtar Kavramlar

dağıtım, ekonomi, kalkınma, pazarlama, tüketim, üretim, yatırım

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, açık uçlu maddeler ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Metin, resim, poster veya afiş hazırlamaya yönelik görevlerdir.

Bütüncül dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ülkemizin kaynakları, ekonomik faaliyetler ve bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreciyle ilgili ön bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ülkemizin kaynakları, ekonomik faaliyetler ve bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri ile ilgili soru-cevap, beyin fırtınası, fikir taraması gibi etkinlikler yapılır.

Köprü Kurma Öğrencilerden millî kalkınma çalışmalarının hayatlarında sebep olduğu değişimlere örnek vermeleri istenir.

Öğrencilerden çevrelerindeki ekonomik gelişmişliğe bağlı olarak var olan üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerine örnek vermeleri istenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

7.5.1

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden İzmir İktisat Kongresi'nde (17 Şubat 1923) belirlenen ve millî kalkınma hamlelerinin temeli olan Misak-ı İktisadi kararlarının 4. maddesini, Türkiye'nin farklı dönemlerindeki önemli kalkınma çalışmalarından 1925 silah fabrikası (Şakir Zümre), 1930 mühimmat ve silah fabrikası (Nuri Killigil), 1936 kâğıt fabrikası (Mehmet Ali Kağıtçı), 1941 uçak fabrikası (Nuri Demirağ), 1946 ilk çay tarımı (Zihni Derin), 1961 devrim arabası (TCDD) incelenir.(OB1.4.SB1., OB2.4.SB4., OB4.2.SB1.). Ayrıca yakın zamanda hayata geçirilen millî kalkınma hamlelerinden İnsansız Hava Aracı (İHA), Millî Gemi (MİLGEM), Silahlı İnsansız Hava Aracı (SİHA), Türkiye Uzay Ajansı (TUA), Bilişim Vadisi, Türkovak (TURKOVAC), Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG), Türkiye Cumhuriyeti Gemisi (TCG Anadolu), Millî Muharip Uçak(KAAN)ve millî kalkınmada etkili olan araştırma geliştirme (AR-GE) çalışmaları ile inovasyon süreçlerinden örnekler verilir (D4.3.). Örnekler incelenirken bu millî kalkınma hamlelerinin milletimiz ve devletimiz için önemine de değinilir (D19.1., D19.2.). Öğrencilerden millî kalkınma hamlelerimize neden olan unsurları gerekçeleri ile belirlemeleri istenir (SD-B3.3.SB3).Yazılı, görsel veya dijital kaynaklar ve Misak-ı İktisadi kararlarının 4. maddesinde yer alan ifade incelenerek millî kalkınma hamlelerine neden olan unsurlar listelenir (KB2.7.). Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yapılan kalkınma hamleleri açıklamalı tarih şeridi üzerinde gösterilir. Kalkınma hamlelerinin kesintiye uğradığı dönemler belirlenerek bu kesintilerin sebepleri üzerine sınıf tartışması yapılır (D19.3.)(SDB3.3.SB3). Açıklamalı tarih şeridi üzerinde boş bırakılan zaman aralıkları "görüşlerim" ve "kanıtlar" başlıklı iki sütuna bölünür. Tartışmadan elde edilen fikirler "görüşlerim" bölümüne yazılır. Kaynaklardan elden edilen bilgilerden yola çıkarak "kanıtlar" bölümü doldurulur. Öğrencilerin verilen kaynaklar üzerinden önemli kalkınma hamlelerinin ve çalışmalarının etkilediği toplumsal ve ekonomik unsurları tespit etmeleri sağlanır. Millî kalkınma hamlelerinin etkilediği unsurları belirlemek için beyin fırtınası tekniğinden yararlanılır (SDB2.1.SB1., SDB2.1.SB2., SDB2.1.SB3). Beyin fırtınası süreci kontrol listesi, gözlem formu veya anekdot kaydı ile değerlendirilir. Millî kalkınma hamlelerinin toplumsal ve ekonomik etkilerinin niteliği, yeni kalkınma hamlelerini harekete geçirmesi açısından değerlendirilir. Bu süreçte TEKNOFEST örneği verilebilir. Öğrenciler yaptıkları değerlendirmeden hareketle Türkiye'nin kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarını açıklar (SDB3.3.SB3). Bu süreçte performans görevi kapsamında öğrencilerden millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarına ilişkin metin, resim, poster veya afiş hazırlamaları istenir (OB4.4. SB2.)(E3.3., E3.11.). Bu ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarları ile değerlendirilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI** SB.7.5.2.

Verilen gazete haberleri, grafikler, görseller, tablolar ve gerçek hayattan örnekler üzerinden ekonomik gelişmişliğin mali, kültürel ve demografik unsurları ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsünün unsurları incelenir (OB 4.1., OB4.2.). Farklı ülkelerin ekonomik gelişmişlik verileri yukarıda belirtilen ekonomik gelişmişlik unsurları ile karşılaştırılır (KB2.7.). Karşılaştırmaya dayalı olarak ülkeler, ekonomik açıdan gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler şeklinde sınıflandırılır (OB1.3.SB2.). Aynı ülkelerin üretim, dağıtım ve tüketim verileri kaynaklara dayalı olarak incelenir ve elde edilen veriler tablolastırılır(OB7.2. SB2., OB7.4.SB1.). Örneklerde verilen ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyeleri ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüleri ilişkilendirilir. Konuya ilişkin açık uçlu maddeler yöneltilir ve öğrencilerden gelen cevaplar değerlendirilir (D17.3.)(SDB2.1.SB2.)(E3.11.).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere milli kalkınma hamleleri ile ilgili görsellerle desteklenmiş kısa bir e-kitap veya dijital pano hazırlanabilir. Öğrencilerden yapılması planlanan millî kalkınma hamleleri ile ilgili araştırma yapmaları ve sunum hazırlamaları istenebilir.

Çevredeki bir üretim alanı ziyaret edilerek öğrencilerden oradaki üretim, dağıtım, tüketim faaliyetlerinin bölgenin ekonomik gelişimine katkısı hakkında bilgi toplamaları ve bir rapor hazırlamaları istenebilir. Refah seviyesi yüksek olan ülkelerdeki üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri ile ilgili öğrenciler tarafından araştırma yapılarak sınıfta sunulabilir.

Destekleme Öğretmen desteği ile öğrencilerden millî kalkınma hamleleri ile ilgili kelime bulutu, sınıflama haritası hazırlamaları istenebilir. Öğrencilere millî kalkınma hamleleri ve bu hamlelerin neden sonuçlarına ilişkin televizyon ve gazete haberleri sunulurken süreç desteklenebilir. Öğretmen tarafından gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini gösteren görsellerle süreç desteklenebilir. Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerine yönelik eşleştirme kartı etkinliği yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmelerin günümüz ve gelecekte toplumsal yaşama etkileri, sosyal bilimlerin çalışma alanları ve toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlere çözüm üretmeye yönelik bilinç düzeyleri ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 17

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4.5. Değişim ve Sürekliliği Algılama/Değişim ve Sürekliliğin Geleceğine Yönelik Kanıt, Gözleme ve/veya Deneyime Dayalı Öngöründe Bulunma, FBAB13. Bilimsel Sorgulama

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.9. Genelleme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.5. Öz Yeterlilik/Kendine İnanma, E1.6. Öz Güven, E2.1. Empati, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematik Olma, E3.11. Özgün Düşünme, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

FBAB13. Bilimsel Sorgulama, KB3.2 Problem Çözme, SBAB5.3. Fikir Üretme, KB2.9. Genelleme, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.6.1. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplum yaşamına etkilerine ilişkin öngöründe bulunabilme
- Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin günümüzdeki toplumsal yaşama etkilerine ilişkin kanıt, gözlem ve deneyimleri ilişkilendirir.
 - Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal yaşama etkilerine ilişkin kanıt, gözlem ve deneyimleri ilişkilendirerek geleceğe yönelik çıkarımda bulunur.
- SB.7.6.2. Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair genelleme yapabilme
- Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair bilgi toplar.
 - Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarının ortak özelliklerini ve farklılıklarını belirler.
 - Örnek metinler doğrultusunda sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair örüntüler üzerinden önermelerde bulunur.
- SB.7.6.3. Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme
- Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemi tanımlar.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair kullanabileceği bir model geliştirir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne yönelik araştırmayı planlar ve gerçekleştirir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne yönelik verileri analiz eder ve yorumlar.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair kanıta dayalı açıklama yapar ve çözüm üretir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair bilgiyi değerlendirir ve paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Gelecekteki Yaşama Etkisi
Sosyal Bilimlerin Çalışma Alanları
Toplumsal Hayatta Karşılaşılabilecek Problemlere Çözüm Üretme

Anahtar Kavramlar

gelecek, problem, sosyal bilimler, toplum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, anektod kaydı, öz-akran değerlendirme formları, açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprakları, analitik dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Performans görevi: Poster hazırlamaya ve sınıf sunmaya yönelik görevlerdir.

Analitik dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında oluşturulacak ürünün özellikleri, öğrencinin düzeyi ve öğretmenin iş yükü göz önüne alınır.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin bilim, ulaşım ve bilişim teknolojileri, sosyal bilimler kavramları ile bir problemi tanımlama ve çözme konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Önemli buluşlara ait görseller kullanılarak öğrencilerin bunları bilim insanı veya toplum ile eşleştirmeleri istenir. Bilişim ve ulaşım araçları konusundaki olası kavram yanlışlarını belirlemek amacıyla kavram ağı etkinliği düzenlenir. Farklı disiplinlerin yer aldığı bir liste üzerinden öğrencilerin sosyal bilimler kapsamında yer alan disiplinleri belirlemeleri istenir. Öğrencilerin problemi tanımlama ve çözme konusundaki bilgilerini değerlendirmek amacıyla açık uçlu sorular kullanılır.

Köprü Kurma Öğrencilere günlük hayatta hangi ulaşım ve iletişim araçlarını kullandıkları, sahip olmak istedikleri araçlar ve bu araçlara neden sahip olmak istedikleri sorulur. Yeni teknolojileri takip edip etmedikleri ve bunlardan hangisinin onları heyecanlandığı sorulup nedenlerini açıklamaları istenir. Günlük hayatta yakın çevrelerinde tanık oldukları sorunlar ve bu sorunların neden kaynaklandığı sorulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

7.6.1.

Öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal yaşama etkilerini kanıt, gözlem ve deneyimlerinden yola çıkarak belirlemeleri sağlanır. Bu süreçte yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan elde edilen bilgilerden yararlanılarak tahmin-gözlem-açıklama tekniği ve (E1.1. Merak) grup çalışması yoluyla "iletişim, eğitim, sağlık, ulaşım" konularında kaynaklar üzerinden gündelik hayatta karşılaşılan bir durum ya da olayın hangi bilimsel ve teknolojik gelişmelerden etkilendiğine dair örnekler incelenir (D3.3. Bilimsellik) (OB1.2. SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay, konu ve durum ile ilgili bilgileri bulmak) Bu süreçte çember tekniğinden yararlanılarak günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplum yaşamına etkilerine ilişkin tartışmalar yapılır. (E3.10. Eleştirel Bakma) (İletişim Becerisi, SDB2.1. SB4.) (OB1.4. SB2. Bilgi parçaları arasında ilişki kurmak) Öğrencilerin görüşlerini açıklama ve tartışma süreçleri kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ile değerlendirilir. Buna ek olarak açık uçlu maddeler içeren çalışma yaprakları değerlendirme için kullanılabilir (7.6.1.1.). Fikir geliştirme tekniğinden yararlanılarak öğrencilerin farklı ülkelerdeki yeni uygulamalara yönelik gazete haberleri ya da örnek olaylardan hareketle bilim ve teknolojinin gelecekte "iletişim, eğitim, sağlık, ulaşım" alanlarında toplumsal yaşamı nasıl etkileyebileceğine dair çıkarımlarda bulunması sağlanır. (Sosyal Farkındalık Becerisi, SDB2.3.SB2.) Öğrencilerden geleceğe yönelik öngörülerini yazılı veya görsel olarak sınıf duvarına asmaları (E3.3. Yaratıcılık) (OB1.5. SB3. Bilgiyi kullanarak yaptığı akıl yürütme ile ulaştığı çıkarımları yansıtmak) ve diğer öğrencilerin hazırladığı galerileri gezerek incelemeleri istenir. Öğrencilere galerileri gezerken o konu hakkında kendi öngörülerini ekleyebilecekleri söylenir. Bu şekilde öngörüler geliştirilir ve zenginleştirilir. Bu etkinlik öğretmen tarafından kontrol listesi veya gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Buna ek olarak öz ve akran değerlendirme formları değerlendirme sürecinde kullanılabilir (7.6.1.2.).

7.6.2.

Öğrencilerin örnek metinler üzerinden farklı sosyal bilim dallarına (Tarih, Coğrafya, Arkeoloji, Hukuk, Ekonomi) ait tanıtıcı bilgileri incelemeleri sağlanır. (OB1.2. SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay, konu ve durum ile ilgili bilgileri bulmak) Bu aşamada çember tekniği kullanılabilir. (E1.6. Öz Güven) (İletişim Becerisi, SDB2.1SB4.) Bu süreçte öğrencilerin çalışma alanlarından yola çıkarak ilgili disiplini tanımlaması sağlanır. Bu süreç kontrol listesi, gözlem

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları formu, anekdot kaydı ile değerlendirilir (7.6.2.1.). Verilen örnek metinler öğrenciler tarafından incelenerek bir anlam çözümleme tablosu veya kavram ağı yardımıyla sosyal bilim dallarının (Tarih, Coğrafya, Arkeoloji, Hukuk, Ekonomi) ortak özellikleri ve farklılıkları belirlenir. (E3.7. Sistematik Olma)(OB1.3. SB2. Bilgiyi sınıflandırmak) Öğrencilerden belirledikleri ortak özellikleri ve farklılıkları fikir taraması tekniği ile tüm sınıfa açıklamaları istenir (E2.1. Empati)(7.6.2.2.). Öğrenciler tarafından sosyal bilimlerin genel çalışma alanlarına dair önermeler yazılır. Bu süreçte öğrenciler servis altlığı tekniği uyarınca dört veya beş öğrenciden oluşan gruplara ayrılır. Her gruba bir sayfa kağıt verilerek sosyal bilimlerin genel çalışma alanlarına dair önermeler yazmaları istenir. Öğrencilerin kağıdı, her birinin yazabileceği bir bölüm olacak ve ortada yanıtlarını özetleyebilecekleri bir yer olacak şekilde bölmeleri istenir. Öğrencilerin servis altlığının kendi alanlarındaki konuyu veya hedef soruyu anladıklarını göstermek için bireysel olarak yazmaları veya çizimleri sağlanır. Daha sonra yazdıklarını veya çizdiklerini diğer grup üyeleriyle paylaşmaları istenir. Herkes paylaşımı bitirdikten sonra öğrencilerin bilgileri tartışması ve iki veya üç ana fikir ortaya atması istenir. Bu fikirler kağıdın ortasına yazılır ve sınıfın geri kalanıyla paylaşılır. Bu süreçte ortaya çıkan fikirler tartışılır (İletişim Becerisi, SDB2.1.SB2.)(E1.5. Öz Yeterlilik) Süreç; kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ile değerlendirilebilir (7.6.2.3.).

7.6.3.

Öğrencilere toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlerin neler olabileceği sorulur. Bu süreçte beyin fırtınası tekniğinden yararlanılır. (D5.2. İnsana ve topluma değer vermek) Problemler belirlendikten sonra sınıf gruplara ayrılarak her grubun bu problemlerden birini seçmesi ve seçtikleri problemi bir cümle ile ifade etmeleri istenir. Bu cümleler incelenerek sorunların nasıl çözüleceğine dair öğrencilerden kullanabilecekleri bir model geliştirmeleri istenir. (E3.11. Özgün Düşünme)(Sorumlu Karar Verme, SDB3.3.SB1.)Beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilerin model fikirlerini ifade etmeleri sağlanır. Bu süreçte çalışma gruplarından ilgili sorunun çözümüne yönelik model önerilerini not etmeleri istenir. (7.6.3.2.). Grupların kendi aralarında küçük grup tartışması yaparak sorunun çözümüne yönelik yapacakları araştırmayı planlamaları sağlanır. (İletişim, SDB2.1.SB4.) Problemlere yönelik sunulan çözüm önerilerine ilişkin verilerin çeşitli kaynaklar incelenerek veya çevrelerindeki insanlarla görüşmeler yapılarak toplanması istenir. (OB1.2. SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay, konu ve durum ile ilgili bilgileri bulmak)(D3.5. Çalışmalarda aktif rol almak)(7.6.3.3). Grupların elde ettikleri verileri bir diyagram üzerinde göstererek analiz etmeleri ve tartışma teknikleri ile yorumlamaları sağlanır (E3.6. Analitiklik)(7.6.3.4.). Problem ile ilgili elde edilen veriler kaynaklara dayandırılarak diğer öğrencilere açıklanır. Elde edilen veriler doğrultusunda problemlere çözüm üretilmesi sağlanır. (Sorumlu Karar Verme, SDB3.3.SB1.)(7.6.3.5). Çözüm önerileri "ekonomiklik, güvenilirlik, verimlilik, yararlılık, sürdürülebilirlik" ölçütlerinde (D17.3. Sahip olduklarının değerini bilmek) değerlendirilerek tüm süreç performans görevi kapsamında poster formatında raporlaştırılır. (E3.1. Uzmanlaşma)(Sorumlu Karar Verme, SDB3.3.SB3.) Çözüm önerileri sınıftaki öğrencilere sunulur. Gruplar tarafından hazırlanan posterler okulda panolara asılarak diğer öğrenciler ile paylaşılır. Öğrencilerin araştırma süreçleri analitik dereceli puanlama anahtarları ile değerlendirilir. Buna ek olarak süreç sonunda yapılacak sunumlar için kontrol listelerine veya derecelendirme ölçeklerine başvurulabilir. (7.6.3.6)

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden geçmiş dönemlere ait futuristik film ve animasyonları inceleyerek bu filmlerde yer verilen teknolojik araç ve gereçlerden bugün kullanımda olanları tespit etmeleri, yıllar önce senarist ve yönetmelerin bu durumu nasıl tahmin edebildiklerine yönelik çıkarımda bulunmaları istenebilir.

Öğrencilerden kendilerini bir senaristin yerine koyarak gelecekte toplumsal yaşamı etkileyen ne gibi teknolojik gelişmeler olabileceğini hayal edip bununla ilgili bir çizgi film/animasyon senaryosu yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden "bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplumsal yaşama etkilerine ilişkin" etkileşimli sunum hazırlamaları, drama senaryoları oluşturup oynamaları, kompozisyon yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal bilim dallarından bir tanesini seçip çalışma alanları ile ilgili görsel materyaller hazırlayarak okul panosunda tüm öğrencilere sergilemeleri istenebilir.

Öğrencilerden okulda temsili bir sivil toplum kuruluşu kurmaları istenerek toplumsal hayatta karşılaşılan bir probleme karşı çözüm fikri üretmeleri istenebilir.

Destekleme Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplumsal yaşama etkilerine ilişkin belgesel, animasyon, video ve film gibi eğitici dijital etkinliklerle öğrenme desteklenebilir.

Öğrencilerden ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal bilim dallarından bir tanesini seçmeleri istenir. Bu bilim dallarının özelliklerini ve çalışma alanlarını gösteren grafikler, resimler, zihin haritaları gibi görseller aracılığıyla öğrenme desteklenebilir.

Öğrencilere toplumsal hayatta karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik videolar izletilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Öğretmen; öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde mevcut durumu gözden geçirir, durumla ilgili çıkarımda bulunur ve durumu değerlendirir. İlgili sürecin bütününde ise karşılaştığı sorunlar, özel hâller, öneriler, iyileştirmeler vb. durumları somut olarak belirtir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

